

Uchwała Nr 434 /21
Zarządu Powiatu Mińskiego
z dnia 8 listopada 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami projektu
Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 – 2030

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920 z późn.zm.) w związku z uchwałą Nr XXXII/231/2006 Rady Powiatu Mińskiego z dnia 18 października 2006 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami powiatu mińskiego Zarząd Powiatu uchwała, co następuje:

§ 1

1. W celu poznania opinii mieszkańców powiatu na temat projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 – 2030, sporządzonego przez Komisję doraźną do spraw opracowania projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, zarządza się przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami.
2. Konsultacje przeprowadza się w formie:
  - 1) otwartych spotkań z mieszkańcami poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu,
  - 2) spotkania z przedstawicielami określonych grup mieszkańców,
  - 3) internetowego forum.
3. Uwagi do projektu, o którym mowa w §1 ust. 1 należy zgłaszać na formularzu stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
4. Ustala się, że konsultacje będą trwały do 30 listopada 2021 r.
5. Wyniki konsultacji zostaną podane do wiadomości publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej powiatu w terminie 30 dni od ich zakończenia.

§ 2

1. Powołuje się Komisję do spraw konsultacji projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 - 2030 w składzie:
Przewodniczący Komisji – Witold Kikolski – Wicestarosta,
Członkowie:
  - 1) Agata Kaszubska – starszy inspektor w Biurze Rady i Zarządu,
  - 2) Dorota Ozimek – starszy inspektor w Biurze Rady i Zarządu.
2. Przewodniczący Komisji przedstawi Zarządowi Powiatu wyniki konsultacji w terminie do dnia 3 grudnia 2021 r.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Staroście.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu - Antoni Jan Tarczyński

Wicestarosta - Witold Stefan Kikolski

Członkowie Zarządu: Henryk Józef Księżopolski

Marek Jerzy Pachnik

Leszek Celej

**Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 134/21
Zarządu Powiatu Mińskiego
z dnia 8 listopada 2021 r.**

***STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU MIŃSKIEGO
NA LATA 2021 – 2030***

**Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim
ul. Kościuszki 3
05-300 Mińsk Mazowiecki
tel. (025) 759-87-00
fax. (025) 759-87-02**

2021

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego	4
3. Metodyka prac nad strategią	5
4. Historia Powiatu	7
5. Ogólna charakterystyka powiatu.	8
5.1 Warunki przyrodnicze	8
5.2 Sytuacja demograficzna i społeczna powiatu	9
5.3 Warunki klimatyczne	15
5.4 Gospodarka wodno-ściekowa	16
5.5 Infrastruktura komunikacyjna.....	19
5.6 Infrastruktura techniczna.....	25
5.7 Bezrobocie	27
5.8 Rolnictwo.....	34
5.9 Rozwój gospodarczy.....	35
5.10 Oświata i edukacja.....	38
5.11 Kultura i sport.....	43
5.12 Rozwój turystyczny powiatu.....	46
5.13 Pomoc społeczna.....	50
5.14 Opieka zdrowotna.....	56
5.15 Bezpieczeństwo publiczne.....	65
5.16 Gospodarka finansowa Powiatu w latach 2017-2021.....	69
5.17 Miasta i gminy powiatu mińskiego	76
6. Promocja.....	92
7. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju Powiatu Mińskiego – Analiza SWOT	93
8. Zamierzenia strategiczne Powiatu Mińskiego. Wizja rozwoju Powiatu Mińskiego do roku 2030	96
9. Misja i cele rozwoju Powiatu.....	98
10. Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Powiatu.....	106
11. Podsumowanie.....	108

1. WPROWADZENIE

Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Rozdział 2 ustawy o samorządzie powiatowym w artykule 4 punkt 1. określa zakres działania i zadania powiatu. Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie:

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 4) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 5) polityki prorodzinnej,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 8) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 9) kultury fizycznej i turystyki,
- 10) geodezji, kartografii i katastru,
- 11) gospodarki nieruchomościami,
- 12) administracji architektoniczno-budowlanej,
- 13) gospodarki wodnej,
- 14) ochrony środowiska i przyrody,
- 15) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 16) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 17) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 18) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 19) ochrony praw konsumenta,
- 20) utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 21) obronności,
- 22) promocji powiatu,
- 23) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),

24) działalności w zakresie telekomunikacji.

Do zadań publicznych powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży. Powiązanie tych zadań wymaga starannego planowania. Artykuł 12 pkt. 4 ustawy o samorządzie powiatowym oraz szereg przepisów ustawy o finansach publicznych tworzą prawne podstawy wieloletniego planowania finansowego dla samorządu.

2. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU MIŃSKIEGO

Posiadanie Strategii Rozwoju ma istotne znaczenie dla szans realizacji zrównoważonego rozwoju powiatu. Dokument ten jest wynikiem procesu planowania strategicznego w powiecie, podczas którego formułowane są długofalowe cele, ich struktura oraz współzależności, a także jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie. Wymaga zatem przygotowania analizy hierarchii potrzeb i planowanych działań zmierzających do ich realizacji. Strategia Rozwoju stanowi istotną przesłankę pozytywnych, pożądanych zmian, ułatwiając władzy samorządowej podejmowanie decyzji. W jej przygotowaniu uczestniczą tak przedstawiciele władz lokalnych (zarząd, radni, wójtowie) jak i przedstawiciele miejscowego kapitału oraz aktywni mieszkańcy regionu. Oznacza to, że w proces wyznaczania celów rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności włączone jest jak najszersze spektrum odbiorców późniejszych działań. Strategia ta pozwala na wyartykułowanie interesów lokalnej społeczności, a konsekwentnie realizowana daje mieszkańcom oraz podmiotom gospodarczym poczucie stabilizacji i zmniejsza niepewność, co do przyszłości w kontekstach zmian lokalnych władz. Współdział partnerów społeczno-gospodarczych stanowi istotny wkład w budowę społeczeństwa obywatelskiego. Monitorowanie przez partnerów społecznych i czasowe aktualizacje służą dodatkowo zapewnieniu zrównoważonego rozwoju Powiatu.

Strategia Rozwoju pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej. W praktyce niemożliwe jest bowiem pozyskanie środków finansowych z różnorodnych programów pomocowych Unii Europejskiej bez rzetelnego i jasnego zaprezentowania wizji rozwoju powiatu.

Dodatkowo dokument ten pozwala na łatwiejsze zawiązywanie porozumień międzypowiatowych dla wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Jest zatem niezbędny dla racjonalnego i długofalowego planowania wydatków, zwłaszcza na rzecz projektów perspektywicznych.

Nowy okres prognozowania i finansowania inwestycji w Unii Europejskiej skłonił do opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 - 2030. Opracowany dokument zawiera skwantyfikowaną przyszłość powiatu w postaci misji, wizji rozwojowych, celów oraz działań, jakie będą podjęte dla ich osiągnięcia. Działania te przyczynią się do rozwoju społeczno

– gospodarczego Powiatu oraz podniesienia stopy życiowej i bytu jego mieszkańców. Zostały one sformułowane w oparciu o krajowe i wojewódzkie dokumenty strategiczne.

Podstawami prawnymi i dokumentami związanymi z pracami nad strategią są:

- 1) Uchwała Nr XIV/180/20 Rady Powiatu Mińskiego z dnia 26 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania komisji doraźnej do spraw opracowania projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego;
- 2) Uchwała Nr XXIII/281/21 Rady Powiatu Mińskiego z dnia 15 września 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania komisji doraźnej do spraw opracowania projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego;
- 3) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Przy opracowywaniu Strategii wzięto pod uwagę koncepcje i propozycje działań poszczególnych gmin i miast z terenu powiatu mińskiego, które mają znaczenie dla poprawy jakości życia ich mieszkańców. Ponadto wykorzystano materiały otrzymane od służb i straży z terenu powiatu oraz powiatowych jednostek organizacyjnych. Wystąpiono również do instytucji ogólnopolskich z prośbą o przedstawienie informacji o planach rozwoju, które będą miały wpływ na poziom życia mieszkańców powiatu, rozwój działalności gospodarczej i poprawę świadczonych usług publicznych.

3. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego na lata 2021-2030 została opracowana przez Komisję doraźną do spraw opracowania projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego w składzie:

Wojciech Rastawicki – Przewodniczący

Piotr Pustoła – Wiceprzewodniczący

oraz członkowie:

Alicja Cichoń

Zbigniew Grzesiak

Wojciech Juszcak

Witold Kikolski

Andrzej Krasuski

W powstawaniu strategii można wyodrębnić cztery etapy.

Etap I – zgłaszanie głównych problemów powiatu oraz sposobów ich rozwiązania.

W celu opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego, Rada Powiatu Mińskiego uchwałą Nr XIV/180/20 z dnia 26 sierpnia 2020 r. powołała Komisję doraźną do spraw opracowania projektu Strategii oraz zmieniła skład Komisji uchwałą Nr XXIII/281/21 z dnia 15 września 2021 r. Wystąpiono do samorządów gmin i miast, środowisk społecznych oraz gospodarczych z

terenu powiatu oraz powiatowych jednostek organizacyjnych, służb, inspekcji i straży z prośbą o wyrażenie opinii na temat lokalnych potrzeb rozwojowych. Wystąpiono również do instytucji ogólnokrajowych z prośbą o przedstawienie swoich planów mogących mieć wpływ na poziom życia mieszkańców powiatu mińskiego, rozwój działalności gospodarczej i poprawę świadczonych usług publicznych.

Przeprowadzone w ten sposób konsultacje społeczne były podstawą do wyznaczenia celów strategicznych i częściowych a także planu oraz listy działań służących ich realizacji.

Etap II – diagnoza stanu.

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej powiatu. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej, w tym w sferze rolnictwa oraz działalności pozarolniczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej,
- gospodarki finansowej powiatu oraz inwestycji publicznych.

Przy opracowywaniu diagnozy stanu dokonano również przeglądu dokumentów powiatu związanych ze sferą przestrzenną, a także korzystano z szeregu opracowań i publikacji statystycznych.

Etap II opracowano głównie na podstawie materiałów otrzymanych z jednostek organizacyjnych podległych powiatowi oraz wydziałów Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim na temat realizowanych zadań.

Etap III – zarys projektu Strategii Rozwoju Lokalnego - robocza wersja dokumentu.

Komisja doraźna do spraw opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego przygotowała zarys dokumentu, obejmujący diagnozę stanu, misję, wizję powiatu, cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania zmierzające do ich osiągnięcia.

Etap IV – opiniowanie dokumentów oraz uchwalenie Strategii Rozwoju Lokalnego przez Radę Powiatu Mińskiego.

Projekt dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 - 2030” był poddany konsultacjom społecznym tzn.:

- został umieszczony na stronie internetowej powiatu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej wraz z formularzem zgłaszania uwag,
- został przesłany w formie elektronicznej do gmin z terenu powiatu z prośbą o zgłaszanie uwag,

- informacja o umieszczeniu projektu strategii na stronie powiatu oraz o przeprowadzanych konsultacjach społecznych została przesłana wszystkim radnym powiatowym, kierownikom powiatowych jednostek organizacyjnych oraz organizacjom pozarządowym,
- na tablicy ogłoszeń przed budynkiem starostwa zostało umieszczone ogłoszenie o przeprowadzanych konsultacjach społecznych.

Wszystkie zgłoszone uwagi oraz spostrzeżenia, a także uwagi własne członków Komisji doraźnej posłużyły do opracowania ostatecznej wersji strategii, która jako załącznik do Uchwały Rady Powiatu Mińskiego przekazana została Zarządowi Powiatu, a następnie do zaopiniowania wszystkim Komisjom Rady Powiatu.

4. HISTORIA POWIATU

Historia Mińska Mazowieckiego jako powiatowego ośrodka administracyjnego jest ściśle związana z historią miasta Mińsk Mazowiecki. Mińsk jest jednym z najstarszych miast na wschodnim Mazowszu. Jako osada targowa istniał już w XIV w., a prawa miejskie uzyskał w 1421 r. W okresie I Rzeczypospolitej miasto należało do woj. mazowieckiego, po jej upadku w 1795r. Mińsk znalazł się na krótko w zaborze austriackim, potem po 1809 r. w Księstwie Warszawskim, a od 1815 r. w Królestwie Polskim.

Po upadku Księstwa Warszawskiego ziemie wokół Mińska znalazły się w zaborze rosyjskim, w którym utworzono Królestwo Polskie. Wprowadzono nowy podział administracyjny, utworzono województwa i obwody, w ramach których miały funkcjonować powiaty stanowiące okręgi wyborcze i sądownicze. Został utworzony obwód stanisławowski złożony z powiatu siennickiego i stanisławowskiego. Obwód ten, którego siedzibą miał być Okuniew, należał do województwa mazowieckiego. Ostatecznie podział ten został zatwierdzony 16 stycznia 1816 r. przez namiestnika Królestwa Polskiego, gen. Józefa Zajączka, a na jego siedzibę został wyznaczony Mińsk.

Największe zmiany administracyjne nastąpiły na mocy ukazu z 19-31 grudnia 1866 r. Wtedy to utworzono m.in. powiat miński, którego nazwę w 1868 r. zmieniono na nowomiński (od zmiany nazwy miasta na Nowo-Mińsk), Powiat ten objął część obszaru byłego powiatu stanisławowskiego. Pozostała część zlikwidowanego powiatu stanisławowskiego odeszła do nowo utworzonego powiatu radzyńskiego. Podział ten dotrwał do I wojny światowej.

W czasie I wojny światowej Mińsk znalazł się w części Królestwa Polskiego, okupowanego przez wojska niemieckie. Zarządzeniem generał-gubernatora warszawskiego z dnia 22 marca 1916 r. połączono powiaty miński i radzyński w jeden powiat miński. Po wojnie przywrócono przedwojenny podział administracyjny. Mińsk Mazowiecki wraz z powiatem znalazł się znowu w województwie warszawskim. Ze zmianami (w 1954 r. zlikwidowano gminy i utworzono mniejsze gromady) dotrwał on do 1975 r. W 1968 r. powiat mińsko-mazowiecki liczył 23 gromady: Cegłów, Dębe Wielkie, Dobrze, Grodzisk, Groszki Nowe, Iwowe, Jakubów, Jeruzal,

Kałużyn, Kuflew, Latowicz, Ładzyń, Mińsk Maz., Mrozy, Pustelnik, Rudzienko k. Dobrego, Rudzienko k. Kołbieli, Siennica, Sołki, Stanisławów, Stojadła, Wielgolas i Wiśniew. W roku 1973 przywrócono podział na gminy.

Do czerwca 1975 r. miasto Mińsk Mazowiecki cały czas było siedzibą władz powiatowych, chociaż w zależności od okresu obszar terytorialny powiatu ulegał nieznacznym zmianom.

Okres 1975-1998 to czas związany z województwem siedleckim. 28 czerwca 1975 r. Sejm PRL przyjął ustawę o dwustopniowym podziale administracyjnym państwa, na mocy której likwidacji uległy powiatowe jednostki administracyjne. Powstało 49 województw, w tym województwo siedleckie, do którego przyłączono Mińsk Mazowiecki wraz z gminami: Cegłów, Dębe Wielkie, Dobre, Jakubów, Kałużyn, Kołbiel, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica i Stanisławów. W 1990 r. z chwilą przywrócenia idei samorządu terytorialnego zostały przywrócone instytucje samorządu terytorialnego i utworzono rejonowe urzędy administracji państwowej. Urząd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim objął obszarem miasto Mińsk Mazowiecki i 13 gmin (Cegłów, Dębe Wielkie, Dobre, Jakubów, Kałużyn, Kołbiel, Latowicz, Mińsk Maz., Mrozy, Poświętne, Siennica, Stanisławów i Strachówka).

Radykalną zmianę w podziale administracyjnym wprowadzono pod koniec XX wieku. Z dniem 1 stycznia 1999 r. (w wyniku reformy administracyjnej kraju) na mapę administracyjną Polski powrócił powiat miński, który znalazł się w nowo utworzonym województwie mazowieckim. Objął on swoim obszarem 11 gmin z terenu byłego województwa siedleckiego (miasto Mińsk Mazowiecki, gminę miejsko – wiejską Kałużyn, oraz gminy wiejskie: Mińsk Mazowiecki, Cegłów, Dębe Wielkie, Stanisławów, Dobre, Jakubów, Mrozy, Latowicz, Siennica) oraz 3 gminy z byłego woj. warszawskiego (miasta Wesola i Sulejówek oraz gminę wiejską Halinów). Z dniem 1 stycznia 2002 r. na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.05.2001 r. (Dz. U. Nr 62 poz. 631 z późn. zm.) gminy miejskie Sulejówek i Wesola przeniesiono do powiatu warszawskiego i gminy te zachowały status odrębnych miast. Na mocy ustawy z dnia 15.03.2002 r. (Dz. U. Nr 41 poz. 368 z późn. zm.) od 27.10.2002 r. gmina miejska Sulejówek powróciła do powiatu mińskiego. W chwili obecnej powiat obejmuje dwa miasta: Mińsk Mazowiecki i Sulejówek, trzy gminy miejsko – wiejskie: Kałużyn, Halinów i Mrozy oraz osiem gmin wiejskich: Mińsk Mazowiecki, Cegłów, Dębe Wielkie, Dobre, Jakubów, Latowicz, Siennica, Stanisławów.

5. Ogólna charakterystyka Powiatu

5.1 Warunki Przyrodnicze

Na terenie powiatu mińskiego znajdują się bardzo atrakcyjne obszary przyrodnicze, duże kompleksy leśne, przepływają niewielkie, naturalne ciek wodne i rzeki w których

zadomowiły się bobry, wzrasta wciąż populacja ryb. Lasy są ostoją licznych gatunków zwierząt i ptaków, nierzadko można spotkać łosie, bociany czarne, zimorodki, dudki, żurawie, znalazł też tutaj swoje miejsca lęgowe bieliki. Wszystkie lasy oraz pozostałe tereny położone są w naturalnym i nieskażonym środowisku, więc znakomicie nadają się do wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców Warszawy i okolicznych miejscowości. Są też pomniki przyrody: pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje lub głązy narzutowe, z których najważniejszym i najcenniejszym jest rosnąca nad rzeką Srebrną najstarsza w Polsce sosna zwyczajna, której wiek jest oceniany jest na 360 lat. Powiat posiada 11 rezerwatów przyrody: "Jedlina" w gminie Cegłów, "Rogoźnica" „Barania Ruda”, „Torfowisko Jeziorek”, „Rudka Sanatoryjna”, "Florianów" i "Przełom Witówki" w gminie Mrozy, „Torfowisko Zawały" w gminie Dobrze, "Bagno Pogorzel", duży naturalny zbiornik retencyjny w gminie Mińsk Mazowiecki, "Wólczańska Góra" i "Świder" w gminie Siennica. Na terenie powiatu mińskiego znajdują się 4 Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk: „Rogoźnica”, „Dolina Środkowego Świdra”, „Torfowisko Czernik” oraz „Gołe Łąki”. Występują też inne cenne obszary przyrodnicze nie objęte prawnymi formami ochrony przyrody, na przykład, "Dęby Piaseczyńskie" w gminie Cegłów i torfowiska wysokie "Strugi Krzywickie" w gminie Siennica. Na obiekty takie można się natknąć w każdym zakątku powiatu, choć większość z nich jest raczej skupiona w obszarach chronionego krajobrazu: Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, rozciągającego się na powierzchni 32 tys. ha przez teren siedmiu gmin od Dębego Wielkiego do Kałuszyna, Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmującego południową część gminy Siennica oraz Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmującego północną część miasta Sulejówek i gminy Halinów. W gminie Kałuszyn znajduje się użytek ekologiczny "Sosny Olszewickie", obejmujący zgrupowanie sosen zwyczajnych, z których 14 najstarszych ma wiek około 300 lat. Elementami krajobrazu w terenach zurbanizowanych są parki zabytkowe.

Prawie w każdej gminie powiatu działają gospodarstwa agroturystyczne lub stadniny (stajnie) koni. Liczne tereny letniskowo-rekreacyjne znajdują się w każdej gminie, głównie jednak tereny te są skupione nad malowniczymi rzekami: Świder, Mienia, Rządza, Czarna, Srebrna, Sienniczka, Osownica, Witkówka, Witówka I, Witówka II, Długa, Dorzucha, Boruczanka, Kobyłanka, Rynia.

5.2 Sytuacja demograficzna i społeczna Powiatu

Powiat Miński na dzień 31 grudnia 2020 r. liczył 154 951 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 132,8 osób na 1 km² i jest zróżnicowana w zależności od gminy. Pod względem gęstości zaludnienia wyróżniają się gminy miejskie, takie jak Mińsk Mazowiecki czy Sulejówek, a także obszar miejski gminy Halinów. Dużo mniejsza gęstość zaludnienia charakteryzuje gminy wiejskie, chociaż stanowią one zasadniczą część powierzchni Powiatu.

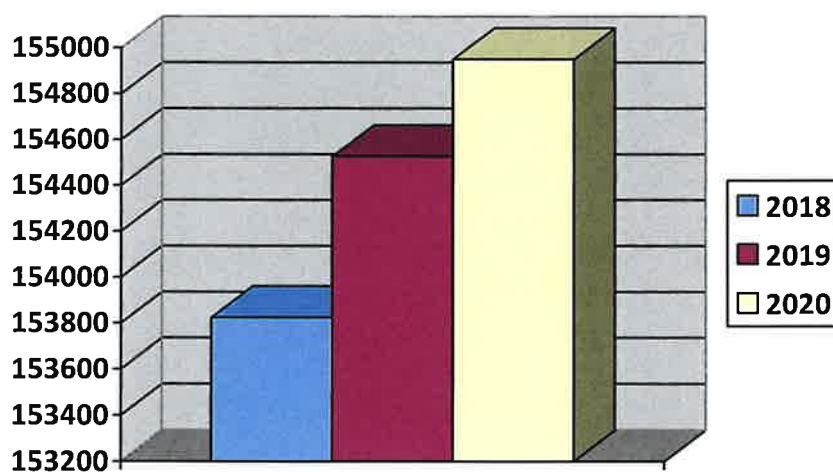
Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować można stały wzrost liczby mieszkańców Powiatu – w latach 2018 - 2020 wyniósł on 1%, co obrazuje *wykres. Liczba ludności w Powiecie Mińskim w latach 2018-2020*. Ze statystyk wynika, iż w Powiecie Mińskim dominuje ludność wiejska, a jej udział w strukturze mieszkańców nieznacznie wzrasta – w roku 2018 wynosił on 54,04% i wzrósł do poziomu 54,16% w roku 2020.

**Struktura ludności powiatu mińskiego w latach 2018 – 2020
z podziałem na miasto/wieś**

	Jednostka miary	2018	2019	2020
ogółem	Osoba	153824	154526	154951
miasto	Osoba	70694	71061	71029
wieś	Osoba	83130	83465	83922

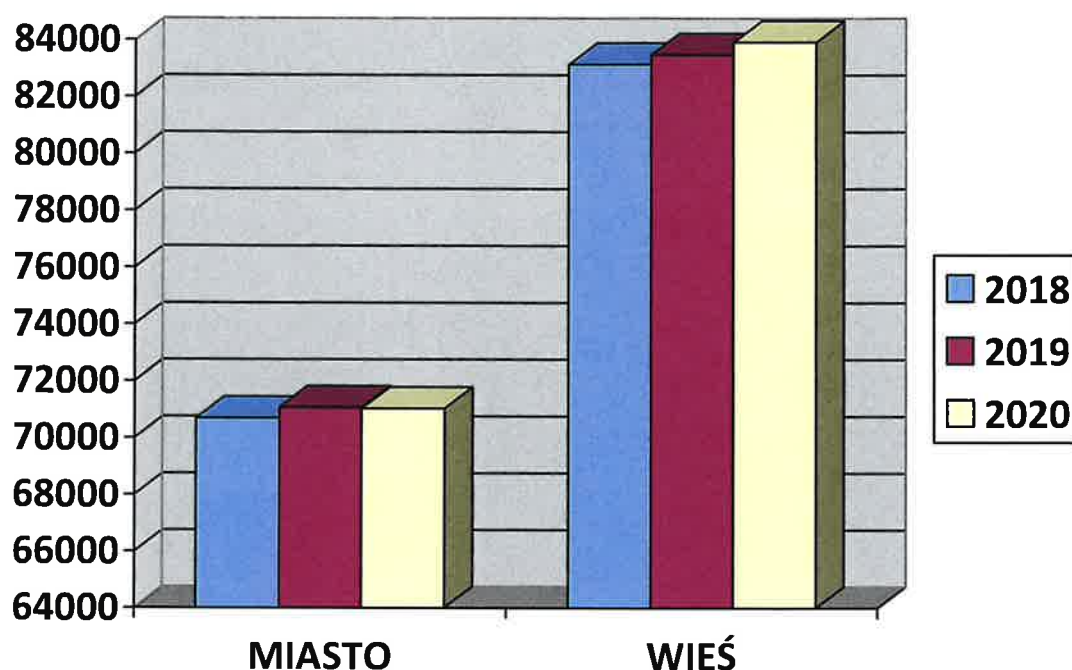
Źródło: www.stat.gov.pl

Liczba ludności w powiecie mińskim w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności w powiecie mińskim z podziałem na miasto i wieś

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę udział kobiet i mężczyzn w strukturze społeczeństwa, widać, że proporcje są wyrównane – w analizowanych latach kobiety stanowią średnio 51,24% miejscowej ludności.

Struktura ludności powiatu mińskiego w latach 2018 – 2020 z podziałem na kobiety i mężczyzn

	Jednostka miary	2018	2019	2020
ogółem	osoba	153824	154526	154951
mężczyźni	osoba	75003	75385	75532
kobiety	osoba	78821	79141	79419

Źródło: www.stat.gov.pl

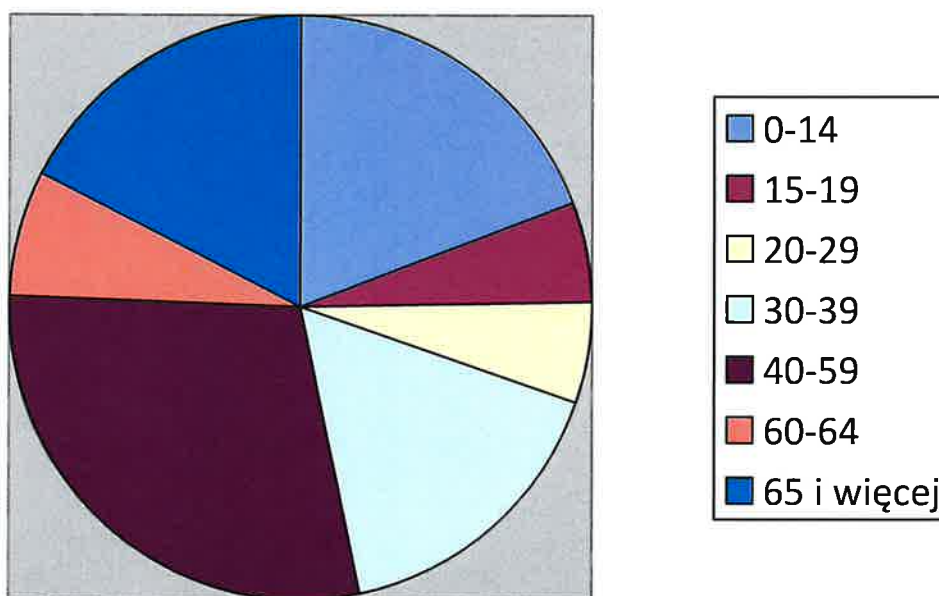
Dane statystyczne wskazują na nieznaczny wzrost liczby osób w wieku poniżej 19 roku życia, gdzie wskaźnik wyniósł 1,08%. Natomiast wskaźnik wzrostu liczby ludności powyżej 60 roku życia jest 3-krotnie wyższy i wyniósł 3,15%.

**Struktura ludności powiatu mińskiego
z uwzględnieniem poszczególnych grup wiekowych w latach 2018 – 2020**

Przedział wiekowy	Jednostka miary	2018	2019	2020
ogółem	osoba	153824	154526	154951
0-14	osoba	27113	27455	27675
15-19	osoba	8187	8029	8007
20-29	osoba	18744	18374	18078
30-39	osoba	24691	24338	23842
40-59	Osoba	40761	41289	41941
60-64	Osoba	10222	10125	9939
65 i więcej	osoba	24106	24916	25469

Źródło: www.stat.gov.pl

**Struktura ludności w powiecie mińskim w roku 2020
z podziałem na poszczególne grupy wiekowe**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Porównanie struktury ludności w powiecie mińskim i województwie mazowieckim
w 2020 roku**

przedział wiekowy	POWIAT MIŃSKI		WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	
	liczba ludności	% udział danej grupy wiekowej w strukturze ludności	liczba ludności	% udział danej grupy wiekowej w strukturze ludności
0-14	27675	17,8	896466	16,5
15-19	8007	5,2	252727	4,7
20-29	18078	11,7	582578	10,7
30-39	23842	15,4	871192	16,1
40-59	41941	27,1	1460293	26,9
60-64	9939	6,4	355443	6,6
65 i więcej	25469	16,4	1006329	18,5
ogółem	154951	100	5424028	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Struktura ludności powiatu mińskiego w latach 2018 – 2020 z uwzględnieniem
grup wiekowych: przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej**

Rok	Ogółem	Wiek		
		przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
2018	153824	31912	92461	29451
2019	154526	32123	92222	30181
2020	154951	32424	91927	30600

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wnioski dotyczące „starzenia się” społeczeństwa nasuwają się podczas badania wskaźników obciążenia demograficznego. Wynika z nich, iż w latach 2018 – 2020 wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym, przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, wzrósł o 4,55% i wynosił 69. Drugie negatywne zjawisko to wzrost wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym o 2,17% tj. do poziomu 94.

Z danych statystycznych wynika, iż w ostatnich latach wzrosła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ten wyniósł 1,6%. Jednocześnie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym i w analizowanych latach zwiększyła się ona o 3,9%.

Przyrost naturalny w powiecie mińskim w latach 2018 – 2020

	Jednostka miary	2018	2019	2020
Urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	11,5	11,0	11,0
Zgony na 1000 ludności	osoba	10,2	10,2	12,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	1,3	0,7	-1,0

Źródło: www.stat.gov.pl

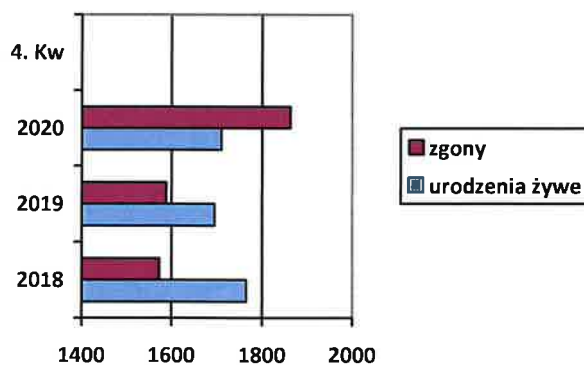
Analizując dane dotyczące przyrostu naturalnego, trzeba stwierdzić, że systematycznie się zmniejszał i osiągnął poziom -1. Powyższe dane w wielkościach całkowitych przedstawiają się następująco:

Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mińskim w latach 2018 - 2020

	Jednostka miary	2018	2019	2020
urodzenia żywe	osoba	1765	1694	1709
zgony	osoba	1572	1588	1863

Źródło: www.stat.gov.pl

Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mińskim w latach 2018 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomimo tych negatywnych trendów prognozy przyrostu ilości mieszkańców w Powiecie są obiecujące, gdyż przewidują stały wzrost liczby mieszkańców Powiatu. Jednak spowodowany on będzie głównie migracją zewnętrzną. Prognozy te charakteryzuje poniższa tabela.

Prognoza liczby ludności do roku 2030 w Powiecie

wyszczególnienie	2020	2025	2030
Powiat Miński	154 951	160 002	165 218

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.3 Warunki klimatyczne

Przeważająca część Powiatu Mińskiego położona jest w mazowiecko – podlaskim regionie klimatycznym, który charakteryzuje się przewagą wpływów kontynentalnych. Warunki klimatyczne w centralnej części Powiatu kształtują się zasadniczo pod wpływem zachodniej cyrkulacji atmosferycznej i dominujących w ciągu roku mas powietrza polarne. Temperatura powietrza wynosi średnio 7,5-8°C. Średnia roczna suma opadów należy do najniższych w Polsce i wynosi około 450-500 mm. Pokrywa śnieżna występuje przeważnie 70-80 dni w roku. Okres bezprzymrozkowy wynosi 165 – 170 dni, a okres wegetacyjny 215 dni.

Podobnie jak w całym kraju, obserwuje się tutaj przewagę wiatrów zachodnich i północno-zachodnich. Nasłonecznienie wynosi od 1 600 do 1 650 godzin i jest większe niż dla Warszawy. Średni opad roczny wynosi 500-600mm. Miesiącami o najmniejszych opadach są luty i marzec, dla których średni opad miesięczny wynosi 27-28 mm, natomiast miesiące o najwyższych opadach to czerwiec i lipiec. Pokrywa śnieżna zalega przez około 50-60 dni w roku. Średnia temperatura roczna wynosi 7-8°C.

Analiza stanu obecnego

Wody powierzchniowe i podziemne

Zasadniczym elementem hydrograficznym są rzeki. Sieć hydrograficzną tworzą następujące rzeki: Świder, Mienia, Rządza, Czarna, Srebrna, Sienniczka, Osownica, Witkówka, Witówka I, Witówka II, Długa, Kanał Wawerski, Dorzucha, Cienka, Boruczanka, Kobylanka, Rynia, Zonza, ciek Wodynie, a także rzeka Kostrzyń na granicy z powiatem siedleckim oraz mniejsze cieki naturalne; Jamielne, Piaseczna, Gawroniec, Górznik. Oprócz tego teren powiatu pokrywa sieć rowów melioracyjnych.

Obszar Powiatu Mińskiego znajduje się w obrębie regionu mazowieckiego, podregionie środkowo – mazowieckim, w rejonie międzyrzecza Wisły i Narwi.

Na obszarze powiatu mińskiego dominuje czwartorzędowe piętro wodonośne, które jest związane ze skłonem Kotliny Warszawskiej. Wg danych zgromadzonych w bazie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (stan na maj 2021 r.) w Powiecie Mińskim jest zlokalizowany jeden punkt Monitoringu Wód Podziemnych. Punkt ten znajduje się w miejscowości Okuniew, w gminie Halinów. Prowadzony jest w nim monitoring stanu chemicznego, a od 2014 roku również monitoring stanu ilościowego. Wcześniej prowadzony monitoring wód podziemnych ujęcia w Hucie Kuflewskiej, w gminie Cegłów oraz ujęcia w Porębach Leśnych, w gminie Stanisławów został zakończony (w Hucie Kuflewskiej w 2002 r. zaś w Porębach leśnych w 2006 r.).

Gleby

Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 116 372 ha, w tym użytki rolne razem wynoszą 81 112 ha, co stanowi 69,7 % (grunty orne - 52608 ha, sady – 738 ha, łąki – 10627 ha, pastwiska – 7813 ha, pozostałe 9326 ha), grunty leśne – 26022 ha, co stanowi 22,4 % oraz pozostałe grunty 9238 ha, co stanowi 7,9 % ogólnej powierzchni powiatu. Gleby w powiecie, podobnie jak w całym województwie, należą do gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. Charakteryzują się znaczną zawartością fosforu, średnią zawartością magnezu i niską zawartością potasu.

Zasoby leśne

Lasy i grunty leśne w powiecie zajmują 25 767 ha. Wskaźnik lesistości wynosi 22,3%. Większość lasów, ponad 15 tys. ha, to lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa. Zwarte kompleksy leśne występują w środkowo-wschodniej i północno-zachodniej części powiatu. Dominują drzewa iglaste, głównie sosna pospolita. Przeważają lasy młode, w wieku od 20 do 60 lat (ponad 60%). Stare dęby występują sporadycznie i świadczą o bogatym, niegdysiejszym składzie gatunkowym tych lasów.

5.4 GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie w wodę

Głównym źródłem do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów na terenie powiatu mińskiego są wody podziemne występujące na trzech poziomach wodonośnych. Pierwszy poziom wodonośny występuje lokalnie, płytko pod powierzchnią ziemi, stanowiąc źródło indywidualnego zaopatrzenia. Drugi poziom wodonośny występuje na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, miejscami do 100 m p.p.t. Trzeci, najgłębiej położony poziom, występuje na głębokości przeważnie poniżej 100 m p.p.t.

Najpowszechniej eksploatowanym jest drugi poziom wodonośny, jednakże wody te wymagają uzdatnienia. W tym celu w pobliżu otworów studziennych budowane są stacje

uzdatnia wody, z których do poszczególnych odbiorców woda dostarczana jest siecią gminnego wodociągu. Lokalizacje ujęć i długość sieci wodociągowej obrazuje poniższa tabela.

Sieć wodociągowa w powiecie mińskim

Gmina/Miasto	Lokalizacja ujęcia	Sieć wodociągowa stan 2002 r.	Długość sieci wodociągowej stan do 2006r.	Długość sieci wodociągowej stan do 2019 r.
		km	km	km
Cegłów	Piaseczno	76,2	85	98,2
Dębe Wielkie	Chrośla Cyganka Dębe Wielkie	2,5	10	172
Dobre	Dobre Czarnogłów Młęczin	47,8	59,7	157
Halinów	Mrowiska Okuniew	119,1	128,2	184,1
Jakubów	Garczyn Duży Mistów	37	63	119
Kałużyn	Garczyn Duży Kałużyn Sinołęka	50,3	90,8	91
Latowicz	Chyżyny Piaseczno	47,3	110	141,1
Mińsk Mazowiecki	Królewiec Janów Zamienie Mistów	111,5	184,3	241,5
Mrozy	Piaseczno	105,7	121,1	139,3
Siennica	Nowy Zglechów Siennica	46,8	73,1	152,4
Stanisławów	Sokóle	38,8	100,2	175,5
Mińsk Mazowiecki	Kędzierak Mińsk Mazowiecki Gliniak	78,4	84,3	112,4
Sulejówek	Sulejówek	106,7	110	127,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Powiat miński, tak jak cała Polska, zaliczany jest do posiadających ubogie zasoby wodne. Wielkość zasobów wód powierzchniowych jest zmienna, zarówno w skali roku, jak i wielolecia. Gospodarka rybicka prowadzona jest jedynie w oparciu o płynące wody powierzchniowe. Obiekty stawowe „Gołębiówka” i „Skrzeki” pobierają wodę z rzeki Witkówki, obiekt stawowy „Rudka” w Dębowcach - z rzeki Kostrzyń, obiekt stawowy „Ruda” z rzeki Mieni, obiekt stawowy „Zawiesiuchy” - z rzeki Czarnej, obiekt stawowy „Długa Kościelna” - z rzeki

Długiej, obiekty stawowe „Nowodwór”, „Lasomin” i „Stara Wieś” - z rzeki Sienniczki. W gminie Kałuszyn znajduje się zbiornik retencyjny „Karczunek” na rzece Witkówka.

Odprowadzenie ścieków

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w powiecie mińskim są ścieki komunalne oraz wody opadowe spływające z zanieczyszczonych powierzchni dróg i placów. Nad poprawą jakości wód odbiorników i wprowadzanych do nich ścieków pracują oczyszczalnie ścieków. Stan posiadania oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej obrazuje poniższa tabela.

Sieć kanalizacyjna w powiecie mińskim – 31.12.2019 r.

Gmina / Miasto	Lokalizacja Gminnej oczyszczalni ścieków	Stan posiadania sieci kanalizacyjnej rok 2006	Stan posiadania sieci kanalizacyjnej rok 2019
Cegłów	Cegłów	18,3	31,2
Dębe Wielkie	Dębe Wielkie	4,5	36,9
Dobre	Zdrojówki	5	14,4
Halinów	Długa Kościelna	34,5	79
Jakubów	Mistów, Jędrzejów	0,2	24,5
Kałuszyn	Olszewice	16,7	20,3
Latowicz	Latowicz	3,4	18,2
Mińsk Mazowiecki gmina wiejska	Janów, miasto Mińsk Mazowiecki	2	102,5
Mrozy	Mrozy	24	41,7
Siennica	Siennica	9,3	22,8
Stanisławów	Retków	0	24,2
Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	86,9	117,5
Sulejówek	Sulejówek	67,4	121,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie powiatu mińskiego, dodatkowo, dla potrzeb oczyszczania ścieków bytowych i ścieków o zbliżonym składzie do ścieków bytowych, funkcjonują lokalne biologiczne oczyszczalnie w następujących jednostkach:

Gmina Cegłów

- Dom Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni;

Gmina Dębe Wielkie

- Spółdzielnia Pracy "Chema" w Olesinie;

Gmina Dobre

- Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o.o., Zakład w Rudzienku;

Gmina Jakubów

- Wspólnota Mieszkaniowa "Witkowizna" w Rządzy;

Gmina Kałuszyn

- Spółdzielnia Mieszkaniowa "SINOŁĘKA" w Sinołęce;

Gmina Mińsk Mazowiecki

- Spółdzielnia Kótek Rolniczych Mińsk Mazowiecki w Królewcu;
- JW 1131 w Barczącej;
- Ośrodek "Ekwos" w Grębiszewie;
- Gimnazjum i Szkoła Podstawowa w Starej Niedziałce;
- Masarnia "Brzóze" Jan Komuda w Brzózem;
- Szkoła Podstawowa w Mariance;
- Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo w Warszawie
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Ignacowie;
- Wspólnota Mieszkaniowa w Janowie

Gmina Siennica

- Dom Pomocy Społecznej w Kątach;
- Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Dom Plenerowy w Dłużewie;

Gmina Stanisławów

- Polish Farm Meat Zakłady Mięsne Stanisławów Spółka z o.o. w Stanisławowie;

5.5 Infrastruktura komunikacyjna

Położenie komunikacyjne i sieć dróg

Powiat Miński dysponuje dobrze rozwiniętą siecią dróg komunikacji lokalnej, regionalnej i ponadregionalnej o łącznej długości 1 657,8 km. Przez obszar powiatu przebiega odcinek autostrady A2 od granicy Warszawy do Węzła Ryczołek oraz otwarty w 2020 r. odcinek od węzła w Starym Koniku do obwodnicy Mińska Mazowieckiego, dwie drogi krajowe o numerach 2, 92 i 50 oraz 5 dróg wojewódzkich o numerach: 802, 637, 638, 697 i 721. Uzupełnieniem regionalnej i ponadregionalnej sieci dróg są drogi powiatowe i drogi gminne.

Łączna długość dróg powiatowych wynosi 492,9 km, przy czym Powiat Miński (Zarząd Dróg Powiatowych) zarządza drogami o łącznej długości 487,105 km. Do dróg powiatowych zalicza się drogi, inne niż drogi krajowe i drogi wojewódzkie, stanowiące połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Zdecydowana większość dróg powiatowych ma nawierzchnię utwardzoną, jedynie 5,6% to drogi gruntowe. Stan jezdni i chodników jest przeważnie dobry bądź zadowalający.¹

---

¹ Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych. Informacja o stanie dróg powiatowych w Powiecie Mińskim 2020 r.

Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa na terenie powiatu to transport kolejowy oraz autobusowy. Głównymi punktami komunikacji jest siedziba Powiatu oraz Warszawa – podstawowe miejsce pracy. Przebiegająca przez powiat linia kolejowa Warszawa – Mińsk Maz. – Siedlce obsługuje znaczną część powiatu. Duża liczba przystanków oraz przebieg linii przez środek powiatu w kierunku wschód – zachód oraz dobry stan techniczny linii umożliwiają PKP skuteczną konkurencję z przewoźnikami autobusowymi.

Potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie transportu autobusowego są zaspokajane głównie przez przedsiębiorców lokalnych, „BAGS” Sadoch & Gąsior Sp. J., „RAPIT” Latowicz Piotr Radzio oraz pochodzących spoza granic powiatu - STALKO Przybysz i Wspólnicy Sp. J. Przewoźnicy obsługują linie komunikacyjne przebiegające w terenie, z dala od głównych ciągów komunikacyjnych. Natomiast przewoźnicy obsługujący linie komunikacyjne tranzytowe skupiają się na głównych ciągach komunikacyjnych, którymi w powiecie mińskim są droga krajowa Nr 2 Warszawa – Terespol i droga wojewódzka Nr 637 Warszawa – Węgrów oraz w mniejszym stopniu droga wojewódzka Nr 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn i droga krajowa Nr 50 na odcinku Kołbiel – Stanisławów. „BAGS” Sadoch & Gąsior Sp. J. zaspokaja potrzeby transportowe północnej części powiatu, są to gminy Dobre, Jakubów, Stanisławów, Mrozy oraz Mińsk Mazowiecki. Firma „RAPIT” Piotr Radzio obsługuje głównie południowo – wschodnią część powiatu mińskiego, są to: gminy Latowicz, Siennica i Mrozy. Zachodnią część powiatu obsługuje firma STALKO Przybysz i Wspólnicy Sp. J., są to: gminy Sulejówek oraz Halinów. Połączenie pomiędzy gminami Mińsk Mazowiecki, Jakubów i Kałuszyn zapewnia również PKS „Sokołów” w Sokołowie Podlaskim S. A., którego linie przebiegają wzdłuż drogi krajowej nr 2 i 92. W stolicy powiatu funkcjonuje komunikacja miejska, organizowana przez Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki.

W chwili obecnej na obszarze powiatu mińskiego widoczne są duże dysproporcje w rozwoju transportu publicznego. Najważniejszą funkcję pełnią bezpośrednie połączenia autobusowe, które wspomagane są przez połączenia kolejowe na linii kolejowej nr 2 (E30). Sieć połączeń zapewnia dobrą komunikację z Warszawą większości gmin powiatu mińskiego, a także połączenia Mińska Mazowieckiego z siedzibami poszczególnych gmin powiatu mińskiego (choć w większości wypadków oferta nie jest aż tak rozbudowana jak w przypadku połączeń do Warszawy). Te połączenia charakteryzują się również największymi potokami podróży. Słabiej rozwinięta jest, w większości wypadków, oferta dojazdów do miejscowości niebędących siedzibami gmin (zwłaszcza jeśli nie leżą one na trasach łączących Warszawę bądź Mińsk Maz. z siedzibami gmin), jak również wzajemne połączenia pomiędzy siedzibami gmin (innych niż Mińsk Maz.).

Największe różnice widoczne są na linii wschód – zachód. Zachodnie gminy (Sulejówek i Halinów) posiadają podpisane porozumienia ze stołecznym organizatorem przewozów, które

pozwalają im na stosunkowo dobre skomunikowanie ze stolicą za pośrednictwem kolei aglomeracyjnej (SKM Warszawa w przypadku Sulejówka) oraz autobusów miejskich i podmiejskich. W przypadku pozostałych gmin połączenia z Warszawą realizowane są przede wszystkim za pośrednictwem prywatnych przewoźników i dotyczą jedynie części gmin.

Jako bardzo dobrze i dobrze skomunikowane ze stolicą gminy można określić Sulejówek oraz Halinów, a także Mińsk Mazowiecki (gmina miejska), należy podkreślić, że łączna częstotliwość kursowania pociągów (KM i SKM) pomiędzy Warszawą i Sulejówkiem Miłosną dochodzi do ok. 10 min w godzinach szczytu. Stosunkowo dobre połączenia z Warszawą posiadają siedziby pozostałych gmin.

Można wyróżnić 3 główne funkcje realizowane przez przewozy transportem zbiorowym:

- dojazdy do Warszawy;
- dojazdy do szkoły na obszarze Powiatu Mińskiego;
- dojazdy do pracy na obszarze Powiatu Mińskiego.

Analiza sieci połączeń gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich wskazuje na dużą liczbę połączeń o charakterze lokalnym, związanym przede wszystkim z dojazdami do szkoły (co utrudnia opieranie na tych połączeniach np. dojazdów do pracy, które najczęściej odbywają się w innych godzinach). Są to jednocześnie połączenia w nieregularnych odstępach czasu, dostosowane do rytmu pracy szkół. Jednocześnie połączenia o charakterze powiatowym posiadają w zdecydowanej większości nieregularne rozkłady jazdy oraz zdecydowanie mniejszą liczbę kursów poza dniami roboczymi lub wolnymi od nauki szkolnej, przez co podróżowanie poza porannym i popołudniowym szczytem jest mocno utrudnione.

Równolegle funkcjonują połączenia umożliwiające codzienne dojazdy do pracy, które koncentrują się na Mińsku Mazowieckim oraz Warszawie, w dużej części realizowane są przez podmioty prywatne. Ze względu na powiatowy charakter tych przewozów, powinny być one organizowane i rozwijane przez władze Powiatu Mińskiego.

W skali powiatu jako najważniejsze można ocenić połączenia zapewniające skomunikowanie poszczególnych gmin z Mińskiem Mazowieckim. Jednocześnie niewykorzystany jest w pełni potencjał linii kolejowej nr 2 (E30) i leżących przy niej stacji i przystanków, które powinny być, zgodnie z popytem, dogodnymi punktami przesiadkowymi – węzłami integrującymi transport autobusowy i kolejowy. Dotyczy to zwłaszcza gmin, przez teren których przebiega linia kolejowa: Sulejówek, Halinów, Dębe Wielkie, Mińsk Mazowiecki (gmina wiejska), Mińsk Mazowiecki (gmina miejska), Cegłów oraz Mrozy. Gminy położone w dalszej odległości od szlaku kolejowego powinny uzyskać dobre skomunikowanie z linią kolejową dzięki połączeniom autobusowym o charakterze dowozowym.

Wysoka atrakcyjność kolei wynika przede wszystkim z dużej liczby pociągów uruchamianych przez Koleje Mazowieckie z Mińska Mazowieckiego w kierunku Warszawy oraz atrakcyjnego czasu przejazdu. Dogodne połączenie kolejowe wobec wciąż brakującego

szybkiego połączenia drogowego jest atrakcyjnym sposobem na regularne dojazdy w relacji Warszawa-Mińsk Mazowiecki, a także w mniejszym stopniu, w przypadku stacji i przystanków kolejowych położonych na wschód od siedziby powiatu.

Docelowa sieć komunikacyjna w powiatowych przewozach pasażerskich w powiecie mińskim powinna zapewniać mieszkańcom minimalną dostępność transportową. Oznacza to możliwość dojazdu do miasta powiatowego, ale także odpowiednie skomunikowanie (zintegrowanie) z wojewódzkimi przewozami pasażerskimi, a w przypadku gmin Sulejówek i Halinów – również z przewozami gminnymi w aglomeracji warszawskiej (ZTM Warszawa).

Należy podkreślić, że ustawa o publicznym transporcie zbiorowym (art. 4) daje możliwość, by tego rodzaju przewozy (łącznie dwa sąsiadujące ze sobą powiaty) w dalszym ciągu miały charakter powiatowych – a nie wojewódzkich – przewozów pasażerskich. Warunkiem jest zawarcie przez zainteresowane powiaty stosownego porozumienia lub utworzenie przez nie związku powiatów. Stąd też, jednym z kierunków działania rekomendowanych w Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Mińskiego jest nawiązanie współpracy pomiędzy Powiatem Mińskim i M. St. Warszawa (jak również pomiędzy Powiatem Mińskim i innymi sąsiadującymi powiatami, stosownie do przebiegu tras innych rekomendowanych linii komunikacyjnych wykraczających poza obszar Powiatu Mińskiego) w zakresie podpisania porozumienia pozwalającego na organizację tych linii komunikacyjnych na szczeblu powiatowym.

Kształt oferty musi być również silnie uzależniony od rzeczywistego zainteresowania powiatowymi przewozami pasażerskimi. Także z tego powodu, niezbędne jest dokonywanie regularnych badań preferencji pasażerów i napełnień pojazdów na terenie powiatu mińskiego. Będzie to pozwalać na racjonalne kształtowanie oferty komunikacyjnej (liczba połączeń w ramach poszczególnych linii komunikacyjnych), a także, w razie potrzeby wyłonionej na etapie wyników badań – na aktualizację planu transportowego i modyfikację sieci połączeń.

Kierunki rozwoju publicznego transportu zbiorowego na obszarze objętym planem transportowym są silnie zdeterminowane koniecznością „zbliżania” do siebie poszczególnych systemów transportu. Sporządzone poniżej postulaty są zdeterminowane przede wszystkim wnioskami płynącymi z części analizy dotyczącej pożądanego standardu usług oraz kierunków rozwoju systemów informacji pasażerskiej (SIP). Istotny wpływ na sformułowane poniżej postulaty mają też m.in. dane dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu Mińskiego.

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Mińskiego uwzględnia następujące postulaty:

- w celu uruchomienia linii powiatowych wykraczających poza granice powiatu mińskiego należy nawiązać porozumienie pomiędzy Powiatem Mińskim i sąsiednimi samorządami powiatowymi (w tym: z M. St. Warszawa) bądź utworzyć pomiędzy zainteresowanymi JST związek powiatów, tak aby Powiat Miński (bądź utworzony w tym celu związek powiatów)

mógł być organizatorem linii w powiatowych przewozach pasażerskich wykraczających poza obszar Powiatu Mińskiego;

- niezbędne jest nawiązanie współpracy taryfowej pomiędzy operatorem, który realizować będzie powiatowe przewozy pasażerskie na terenie powiatu mińskiego, a Kolejami Mazowieckimi i ZTM Warszawa. Optymalnym rozwiązaniem jest rozszerzenie obecnie funkcjonującej oferty „Wspólny Bilet ZTM-KM-WKD” o rozwiązanie, dzięki któremu powstanie oferta wspólnego biletu pozwalającego na podróżowanie pojazdami operatora realizującego powiatowe przewozy pasażerskie w powiecie mińskim, pociągami Kolei Mazowieckich pomiędzy Warszawą i wszystkimi stacjami/przystankami kolejowymi położonymi na terenie powiatu mińskiego, a także wszystkimi pojazdami uruchamianymi na zlecenie ZTM Warszawa. W związku z powyższym, zadaniem władz Powiatu Mińskiego będzie podjęcie działań zmierzających do nawiązania współpracy z podmiotami zaangażowanymi w integrację taryfową na obszarze aglomeracji warszawskiej, celem rozszerzenia integracji na teren powiatu mińskiego, na opisanych powyżej zasadach;
- współpraca z przewoźnikami kolejowymi dotyczyć będzie również synchronizacji rozkładów jazdy. Synchronizacja ma na celu wprowadzenie dogodnych skomunikowań autobusów w powiatowych przewozach pasażerskich oraz pociągów. Jednocześnie, w miarę możliwości, należy w rozkładach jazdy linii komunikacyjnych w powiatowych przewozach pasażerskich wprowadzić adnotacje o oczekiwaniach na opóźnienia pociągów – zwłaszcza w newralgicznych porach dnia i tygodnia (wieczory, weekendy), kiedy częstotliwość kursowania transportu publicznego jest na tyle niska, że brak skomunikowań może powodować zniechęcenie do transportu publicznego, a w konsekwencji – rezygnację z jego usług;
- rozkłady jazdy muszą być dostosowane do godzin pracy największych zakładów pracy na obszarze planu transportowego. Ewentualne zmiany w rozkładach jazdy tychże zakładów powinny być konsultowane z kierownictwami ww. zakładów;
- kształtowanie siatki połączeń ma się koncentrować w pierwszej kolejności na sukcesywnej poprawie obsługi obszarów charakteryzujących się największymi potokami podróży. Jednocześnie jednak, należy rozwijać siatkę połączeń obsługujących obszary położone peryferyjnie, tak aby minimalizować ryzyko wykluczenia komunikacyjnego (a więc również – wykluczenia społecznego) mieszkańców tych terenów;
- obserwowane zjawisko suburbanizacji oraz koncentracja usług na obszarze planu transportowego wskazuje, iż zwiększa się potrzeba funkcjonowania sprawnie działającego transportu zbiorowego łączącego największe ośrodki na obszarze planu transportowego (Mińsk Mazowiecki i Sulejówkę) z miejscowościami ciężącymi do nich. Postulat ten związany jest zarówno z samą wzajemną poprawą dostępności do głównych ośrodków wzrostu na obszarze planu transportowego, jak i z rozszerzaniem się aglomeracji

warszawskiej. W kolejnych latach należy spodziewać się bowiem wystąpienia zjawiska wyczerpywania się gruntów pod nowe budownictwo w miejscowościach/gminach bezpośrednio przylegających do Warszawy. W związku z czym sukcesywnie wzrastać będzie zapotrzebowanie na sprawnie funkcjonujący transport publiczny pomiędzy Warszawą i ośrodkami bardziej oddalonymi od stolicy. W tym względzie, linie autobusowe łączące Mińsk Mazowiecki z innymi miejscowościami powiatu mińskiego, skomunikowane z pociągami do/z Warszawy, będą odgrywać coraz większą rolę w obsłudze nie tylko powiatu, ale też całej aglomeracji;

- niezbędne jest wdrożenie nowych kanałów sprzedaży biletów na przejazdy autobusami operatora na obszarze powiatu mińskiego: przez Internet, aplikację telefoniczną oraz przez automaty biletowe;
- rozwój siatki połączeń oraz modyfikacja systemu taryfowego (rozszerzenie warszawskiej integracji taryfowej na obszar powiatu mińskiego) będą powiązane z rozwojem zintegrowanych węzłów przesiadkowych. W skład tych węzłów będą wchodzić m.in. miejsca postojowe i parkingowe, przystanki komunikacyjne, punkty sprzedaży biletów (w tym – automaty biletowe), systemy dynamicznej informacji pasażerskiej (umożliwiającej zapoznanie się zwłaszcza z bieżącym rozkładem jazdy, linią komunikacyjną lub siecią komunikacyjną);
- rozwój dynamicznej informacji pasażerskiej dotyczyć będzie także montażu w pojazdach monitorów LCD, informujących o bieżących rozkładach jazdy i utrudnieniach. Analogiczne informacje będą dostępne również na stronie internetowej operatora;
- w zakresie jakości świadczonych usług przewozowych, szczególna uwaga organizatora będzie skupiona na dbałości o punktualność kursowania autobusów, zwiększanie częstotliwości kursowania oraz wzrostu wygody podróżowania (w tym ostatnim kontekście – zwłaszcza na przeciwdziałaniu zjawiska zatłoczenia pojazdów w porze szczytów przewozowych);
- średnia wieku taboru operatora docelowo nie powinna przekraczać 10 lat. Celem realizacji polityki „środowiskowej” Unii Europejskiej, zostanie położony nacisk na wprowadzanie ekologicznych rodzajów napędu w pojazdach autobusowych.
- ponadto oferta powinna uwzględniać udogodnienia niezbędne dla osób z niepełnosprawnościami.

Niezbędne są również działania zmierzające do szeroko zakrojonej promocji transportu zbiorowego, tak aby dotrzeć z pozytywnym przekazem do osób niekorzystających obecnie bądź korzystających rzadko z usług transportu publicznego na obszarze powiatu mińskiego. Środkiem do tego celu powinna być m.in. współpraca z lokalnymi środkami masowego przekazu – zarówno poprzez prezentowanie za ich pośrednictwem walorów transportu zbiorowego, jak również poprzez działania bezpośrednio stymulujące mieszkańców do korzystania z transportu

zbiorowego. Te działania to m.in. wprowadzanie możliwości bezpłatnego korzystania z usług powiatowego operatora podczas różnych okoliczności (np. Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu, świąt o charakterze lokalnym, przejazdów na cmentarzu podczas Dnia Wszystkich Świętych etc.).

Drogą do zachęcenia mieszkańców do zmian preferencji komunikacyjnych może również być np. wdrożenie „programu lojalnościowego”, dla posiadaczy biletów okresowych powiatowego operatora (nawiązanie współpracy z publicznymi i prywatnymi podmiotami operującymi w sferze usług na obszarze planu transportowego – celem utworzenia systemu zniżek dla posiadaczy biletów okresowych), czy też regularne organizowanie konkursów, w których do wygrania będą bilety okresowe (uczestnikami tych konkursów mogłyby być np. tylko osoby nie będące do tej pory posiadaczami takich biletów).

Należy także wskazać działania niezależne od powyższych, które również w istotny sposób mają szansę przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności transportu publicznego w obrębie powiatu mińskiego, ale które nie są bezpośrednio związane z kompetencjami władz Powiatu Mińskiego. Mowa tu o następujących działaniach:

- budowa nowych odcinków torów szlakowych pomiędzy Warszawą i Mińskiem Mazowieckim,
- zwiększenie liczby aglomeracyjnych połączeń kolejowych pomiędzy Warszawą i powiatem mińskim.²

5.6 Infrastruktura techniczna

Powiat miński posiada portal mapowy minski.e-mapa.net zawierający aktualne dane geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu.

Elektryfikacja

Powiat miński jest zelektryfikowany, linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe są obsługiwane przez przedsiębiorstwo "Polska Grupa Energetyczna - Dystrybucja Warszawa Teren" Sp. z o.o., Rejon w Mińsku Mazowieckim i Rejon w Otwocku.

Dużym zainteresowaniem w ostatnich latach cieszą się odnawialne źródła energii pozyskiwanej z wiatru, wody, światła słonecznego i ciepła z wnętrza Ziemi.

Gazownictwo

Powiat miński jest stosunkowo słabo uzbrojony w sieć gazową. Przez teren powiatu przebiega magistrala gazowa wysokiego ciśnienia Kobryń – Warszawa.

Polska Spółka Gazowa świadczy usługę dystrybucji paliwa gazowego w następujących gminach:

- Mińsk Mazowiecki - stopień gazyfikacji gminy – 1,26%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Józefów, Karolina, Królewiec, Nowe

---

² Źródło: Załącznik do uchwały nr XIII/160/16 Rady Powiatu Mińskiego z dnia 6 kwietnia 2016 r. - Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Mińskiego

Osiny, Stojadła, Targówka, Wólka Mińska; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Mińsku Mazowieckim,

- Halinów - stopień gazyfikacji gminy – 38,71%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Halinów, Brzeziny, Budziska, Cisie, Długa Kościelna, Długa Szlachecka, Grabina, Hipolitów, Józefin, Królewskie Brzeziny, Nowy Konik, Okuniew, Stary Konik, Wielgolas Brzeziński, Wielgolas Duchnowski; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Józefowie,
- Dębe Wielkie - stopień gazyfikacji gminy – 1,26%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Dębe Wielkie; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Mińsku Mazowieckim,
- Latowicz - stopień gazyfikacji gminy – 7,02%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Kulaśnica, Latowicz, Oleksianka, Rozstanki, Strachomin; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Mińsku Mazowieckim
- Siennica - stopień gazyfikacji gminy – 2,72%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Grzebowilk; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Mińsku Mazowieckim,
- Stanisławów - stopień gazyfikacji gminy - 6,69%; miejscowości, w których świadczona jest usługa dystrybucji paliwa gazowego: Mały Stanisławów, Stanisławów; Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie, Gazownia w Mińsku Mazowieckim.

Polska Spółka Gazowa świadczy również usługę dystrybucji paliwa gazowego na terenie miasta Mińsk Mazowiecki oraz Sulejówek.

W gminach Cegłów, Kałuszyn i Mrozy została wybudowana sieć gazowa i jest własnością firmy NOVATEK GREEN ENERGY. Rozdzielcza sieć gazowa średniego ciśnienia obejmuje miejscowości Rudnik i Cegłów. W gminie Dobrze znajduje się magistrala gazociągowa prywatnego podmiotu – SIME Polska. Do sieci podłączona jest miejscowość Dobrze – przyłączonych jest ok. 50 podmiotów, w tym obiekty użyteczności publicznej, Wienerberger Ceramika Budowlana zakład w Dobrem. Natomiast gmina Jakubów nie jest podłączona do sieci gazowej.

Przez teren powiatu, w północnej części wsi Jaczewek w gminie Dobrze, przebiega niewielki odcinek 500 m międzynarodowego rurociągu ropy naftowej, DN 800 III Nitka i rurociągu relacji ST-1 Adamowo - Baza Surowcowa Plebanka, Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych "Przyjaźń" S.A. w Płocku (PERN).

Ciepło

Ogrzewanie budynków na terenie Powiatu Mińskiego realizowane jest przeważnie przy użyciu własnych kotłowni, opalanych głównie węglem i drewnem, ale też w dużym stopniu gazem (sieciowym lub płynnym), a także olejem opałowym.

Na terenie Mińska Mazowieckiego spółka PEC Mińsk Mazowiecki jest właścicielem sieci ciepłowniczej i następujących źródeł ciepła:

- Elektrociepłowni przy ul. 1 PLM Warszawa 1
- Ciepłowni przy ul. 1 PLM Warszawa 1
- Ciepłownia przy ul. Jana Pawła II 10
- Ciepłownia przy ul. Nadrzecznej 18
- Ciepłownia przy ul. Dąbrówki 43
- Ciepłownia osiedlowa na terenie byłego Poligonu wojskowego przy ul. ppłk. Mariana Skrzyneckiego
- Ciepłownia przy ul. Budowlanej 4

Wytwarzane w źródłach ciepło, którego nośnikiem jest gorąca woda, przesyłane jest poprzez sieci ciepłownicze i dystrybuowane do odbiorców ciepła. Odbiorcy korzystają z ciepła sieciowego z miejskiego systemu ciepłowniczego na terenie Mińska Mazowieckiego. Miejski system ciepłowniczy zasilany jest głównie z Ciepłowni przy ul. Jana Pawła II 10 i Elektrociepłowni przy ul. PLM Warszawa 1. Pozostałe ww. ciepłownie i kotłownie stanowią źródła rezerwowe i są uruchamiane wyjątkowo w przypadku zaistnienia wyraźnej konieczności (np. bardzo niskich temperatur zewnętrznych lub awarii). Łączna długość sieci ciepłowniczych w 2020 roku wynosiła 30,1 km, w tym 97,96 % długości są to nowoczesne sieci ciepłownicze wykonane w technologii preizolowanej.

W Kałuszynie pracują 2 kotłownie komunalne o łącznej mocy 0,700 MW zasilanej paliwem tradycyjnym, ogrzewające budynki placówek oświatowych, budynek Urzędu Miejskiego, bibliotekę, Przychodnię Zdrowia oraz budynki mieszkalne wielorodzinne.

5.7 Bezrobocie

Na koniec kwietnia 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane były 3274 osoby bezrobotne, w tym 1624 kobiety. W ewidencji urzędu zarejestrowanych było ponadto 60 osób poszukujących pracy (w tym 29 kobiet). Bezrobotni z prawem do zasiłku w liczbie 470 osób stanowili 14,4% ogółu bezrobotnych. Stopa bezrobocia w powiecie mińskim na koniec kwietnia 2021 r. wynosiła 6,5% (na obszarze kraju było to 6,3%, a w województwie mazowieckim 5,2%). Kształtowanie się stopy bezrobocia w latach 2015-2021 przedstawia poniższa tabela.

Stopa bezrobocia w powiecie mińskim, w województwie mazowieckim i w kraju.

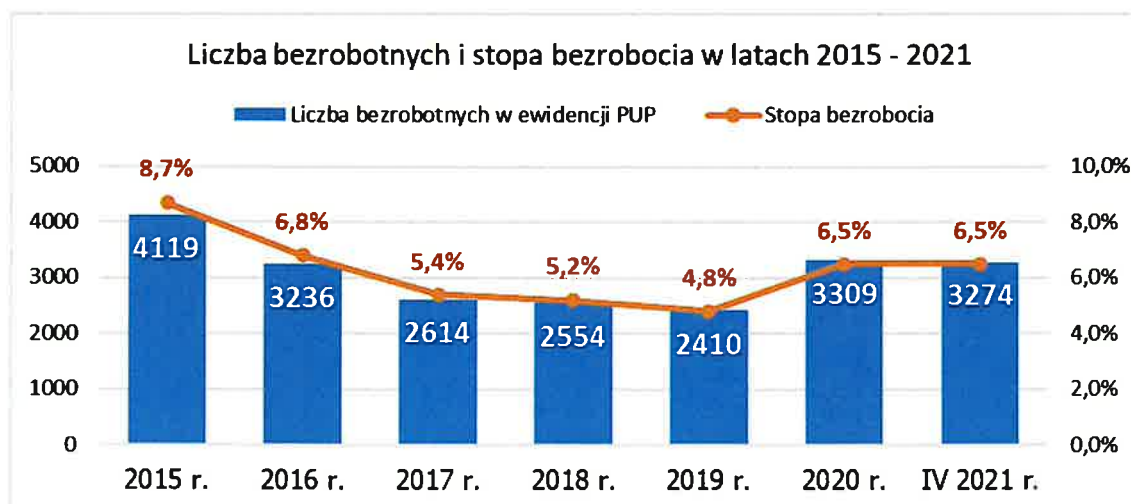
Rok	Powiat miński	Województwo mazowieckie	Polska
2015	8,7%	8,3%	9,7%
2016	6,8%	7,0%	8,2%
2017	5,4%	5,6%	6,6%
2018	5,2%	4,9%	5,8%
2019	4,8%	4,4%	5,2%

2020	6,5%	5,2%	6,2%
IV 2021	6,5%	5,2%	6,3%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim na podstawie danych GUS

Jak wynika z powyższej tabeli, stopa bezrobocia w powiecie mińskim do 2020 roku charakteryzowała się wyraźnym trendem spadkowym. Na koniec 2019 roku bezrobocie rejestrowane spadło poniżej 5%. Sytuacja ta była odzwierciedleniem bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy, jaka występowała w tym czasie w województwie mazowieckim i na terenie kraju. W 2020 roku sytuacja na lokalnym rynku pracy nieco się pogorszyła, co spowodowane było głównie wybuchem epidemii COVID-19. W latach 2015-2020 procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu mińskiego kształtował się poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Cechą charakterystyczną lokalnego rynku pracy jest sezonowość przejawiająca się wzrostem bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne zwykle są okresami spadku liczby rejestracji bezrobotnych, co wynika między innymi z rozpoczynania prac w budownictwie i rolnictwie. Pod koniec i na początku roku, ze względu na większy napływ do bezrobocia osób, którym wygasają umowy o pracę zawarte na czas określony oraz sezonowość usług, liczba bezrobotnych zazwyczaj wzrasta.

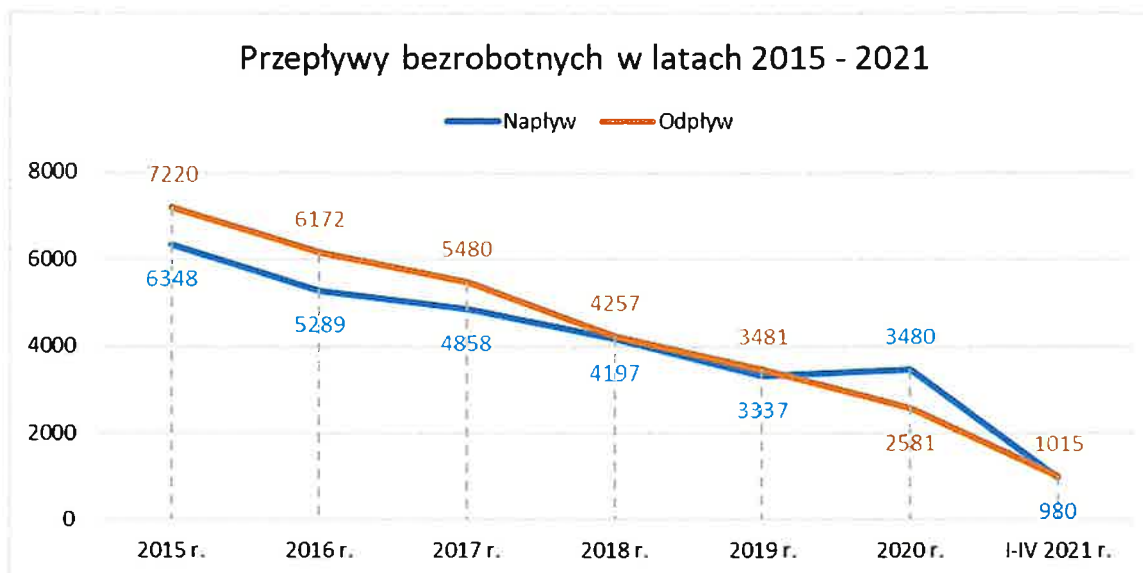
Poziom bezrobocia rejestrowanego w powiecie mińskim w latach 2015 – 2021.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

W latach 2015 - 2019 roczna wielkość odpływu z bezrobocia przewyższała napływ, co było pozytywnym sygnałem płynącym z rynku pracy. W 2020 roku proporcje pomiędzy napływem i odpływem bezrobotnych z ewidencji PUP odwróciły się, co było związane z wprowadzaniem kolejnych obostrzeń epidemicznych. W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2021 roku udział wyrejestrowań bezrobotnych z PUP ponownie zaczął przewyższać napływ.

Napływy i odpływy bezrobotnych w latach 2015 – 2021.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

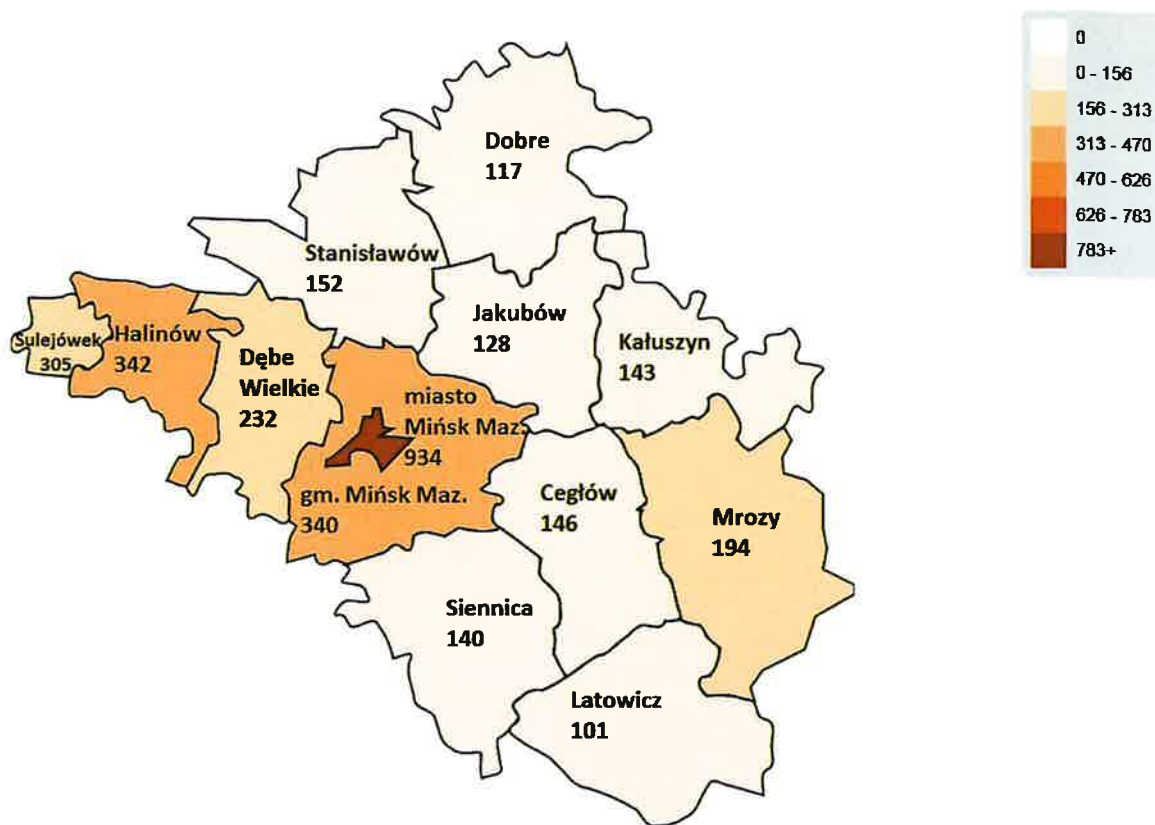
Na koniec kwietnia 2021 roku największą grupą zarejestrowanych w PUP bezrobotnych byli mieszkańcy miasta Mińsk Mazowiecki (934 osoby – 28,5% ogółu bezrobotnych), gminy Halinów (342 osoby – 10,4%), gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki (340 osób – 10,4%) i Sulejówka (305 osób – 9,3%). Najmniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mieli mieszkańcy gmin: Latowicz (101 osób – 3,1%), Dobrze (117 osób – 3,6%) i Jakubów (128 osób – 3,9%). W większości gmin liczba bezrobotnych wyraźnie zmalała w porównaniu do stanu z końca 2015 roku. Dynamikę bezrobocia w powiecie mińskim przedstawia poniższa tabela.

Dynamika bezrobocia w poszczególnych gminach.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych							Dynamika 2015 r.=100%
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	IV 2021 r.	
m. Mińsk Mazowiecki	1263	1016	814	772	748	985	934	73,95
m. Sulejówek	383	302	245	252	210	324	305	79,63
gm. Mińsk Mazowiecki	479	373	290	287	255	356	340	70,98
m/gm. Kałuszyn	242	165	129	126	115	144	143	59,09
m/gm. Mrozy	200	144	123	126	129	178	194	97,00
m/gm. Halinów	359	301	277	247	223	335	342	95,26
gm. Cegłów	173	144	117	101	104	133	146	84,39
gm. Dębe Wielkie	241	184	170	157	158	227	232	96,27
gm. Dobrze	158	116	91	92	88	109	117	74,05
gm. Jakubów	128	127	89	76	77	125	128	100,00
gm. Latowicz	141	109	75	78	77	106	101	71,63
gm. Siennica	161	128	96	116	117	144	140	86,96
gm. Stanisławów	191	127	98	124	109	143	152	79,58
Ogółem	4119	3236	2614	2554	2410	3309	3274	79,49

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Bezrobocie w gminach na koniec kwietnia 2021 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Na koniec kwietnia 2021 r. w strukturze bezrobotnych minimalnie przeważali mężczyźni (50,4%). Bezrobotni z prawem do zasiłku w liczbie 470 osób stanowili 14,4% ogółu zarejestrowanych. Ponad połowa zarejestrowanych bezrobotnych (55,2%) zamieszkiwała na wsi. Duży odsetek stanowili długotrwale bezrobotni (49,6%) i bezrobotni w wieku powyżej 50 lat (889 osób tj. 27,2%). Zdecydowaną większość zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby poprzednio pracujące (90,8%). Udział osób w wieku do 25 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 11,4% i w porównaniu do 2015 roku zmniejszył się o 2,9 pkt proc. Bezrobotni z niepełnosprawnościami stanowili 5,7% ogółu zarejestrowanych, a cudzoziemcy – 0,3%. Podstawowe dane o strukturze bezrobocia w ujęciu porównawczym na koniec 2015 i w kwietniu 2021 roku przedstawia poniższa tabela.

Struktura bezrobocia w Powiecie Mińskim na koniec 2015 r. i w kwietniu 2021 r.

Wyszczególnienie	2015 r.	Udział proc.	IV 2021 r.	Udział proc.
Bezrobotni ogółem	4119	100%	3274	100%
Kobiety	2040	49,5%	1624	49,6%
Mężczyźni	2079	50,5%	1650	50,4%
Poprzednio pracujący	3625	88,0%	2972	90,8%
Dotychczas niepracujący	494	12,0%	302	9,2%
Zamieszkali na wsi	2186	53,1%	1808	55,2%
Cudzoziemcy	16	0,4%	10	0,3%
Bezrobotni do 25 roku życia	589	14,3%	374	11,4%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	1349	32,8%	889	27,2%
Długotrwale bezrobotni	2119	51,4%	1625	49,6%
Z prawem do zasiłku	695	16,9%	470	14,4%
Niepełnosprawni	273	6,6%	186	5,7%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Analizując strukturę wieku zarejestrowanych bezrobotnych, największy odsetek stanowiły osoby należące do dwóch grup wiekowych: 35 – 44 lat (26,1%) oraz 25 – 34 lat (25,2%). Dość liczną grupę stanowiły też osoby bezrobotne w wieku od 45 do 54 lat (19,0%). Strukturę bezrobocia według wieku przedstawia poniższa tabela.

Bezrobotni według wieku w latach 2015 – 2021.

Grupa wiekowa	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	IV 2021 r.
18-24 lat	589	397	302	288	275	421	374
25-34 lat	1036	798	720	665	603	852	824
35-44 lat	808	679	565	596	563	808	856
45-54 lat	782	570	429	437	436	603	621
55-59 lat	592	472	349	325	300	348	337
60 lat i więcej	312	320	249	243	233	277	262
Ogółem	4119	3236	2614	2554	2410	3309	3274

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

W strukturze bezrobotnych pod względem wykształcenia na koniec kwietnia 2021 r. największy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym / branżowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 24,8%. Duży odsetek wśród bezrobotnych stanowiły ponadto osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 23,3% oraz osoby o najniższym poziomie wykształcenia (gimnazjalne/podstawowe i poniżej) – 21,0%. Strukturę osób bezrobotnych według wykształcenia w latach 2015-2021 przedstawia poniższa tabela.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2015 – 2021.

Wykształcenie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	IV 2021 r.
Wyższe	548	476	418	405	394	526	531
Policealne i średnie zawodowe / branżowe	1018	785	628	603	566	776	764
Średnie ogólnokształcące	459	359	323	329	310	479	480
Zasadnicze zawodowe /	1139	856	631	648	613	810	813
Gimnazjalne/podstawowe i	955	760	614	569	527	718	686
Ogółem	4119	3236	2614	2554	2410	3309	3274

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

W kwietniu 2021 roku najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby, których staż pracy mieścił się w przedziale od 1 roku do 5 lat – 750 osób (22,9% ogółu bezrobotnych) oraz osoby ze stażem pracy do 1 roku – 596 osób (18,2%). 302 osoby bezrobotne (9,2%) nie posiadały żadnego udokumentowanego stażu pracy. Struktura bezrobotnych według stażu pracy w latach 2015-2021 przedstawiona została w poniższej tabeli.

Bezrobotni według stażu pracy w latach 2015 – 2021.

Staż pracy	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	IV 2021 r.
Do 1 roku	611	495	419	450	429	615	596
1-5 lat	784	620	533	512	532	756	750
5-10 lat	671	552	426	436	420	555	560
10-20 lat	726	604	498	494	446	570	581
20-30 lat	588	439	335	293	278	351	360
30 lat i więcej	245	184	122	115	97	135	125
Bez stażu	494	342	281	254	208	327	302
Ogółem	4119	3236	2614	2554	2410	3309	3274

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Pod względem czasu pozostawania bez pracy, najliczniejszą grupą byli bezrobotni zarejestrowani w PUP powyżej 24 miesięcy. Na koniec kwietnia 2021 r. grupa ta liczyła 770 osób tj. 23,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu do stanu z 2015 roku, najbardziej zmniejszyła się liczba bezrobotnych pozostających bez pracy nie dłużej niż 3 miesiące. Wzrosła natomiast liczba bezrobotnych pozostających bez pracy od 6 do 24 miesięcy. Negatywnym zjawiskiem na lokalnym rynku pracy jest bezrobocie długotrwałe. Na koniec kwietnia 2021 r. osoby długotrwałe bezrobotne stanowiły niemal połowę (49,6%) zarejestrowanych bezrobotnych. W grupie tej przeważały osoby o niskim poziomie wykształcenia tj. nie posiadające wykształcenia średniego – 50,5%. W strukturze wiekowej długotrwałe bezrobotnych, największy odsetek stanowiły osoby powyżej 45 roku życia – 43,1%. Poniższa tabela przedstawia strukturę bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy w latach 2015-2021.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w latach 2015 – 2021.

Czas pozostawania bez pracy	Czas pozostawania bez pracy w miesiącach						
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	IV 2021 r.
Do 1 miesiąca	401	293	264	226	239	243	171
1 – 3 miesięcy	791	533	463	489	373	557	424
3 – 6 miesięcy	609	497	385	383	393	490	514
6 – 12 miesięcy	704	576	459	439	365	674	709
12 – 24 miesięcy	634	568	442	418	454	592	686
Powyżej 24 miesięcy	980	769	601	599	586	753	770
Ogółem	4119	3236	2614	2554	2410	3309	3274

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Ważnym wskaźnikiem obrazującym sytuację na lokalnym rynku pracy jest liczba ofert pracy. Biorąc pod uwagę 2020 rok, najwięcej ofert pracy wpłynęło z sektorów: przetwórstwa przemysłowego (665), działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (419), handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych włączając motocykle (394) i działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (298). Pracodawcy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy poszukiwali najczęściej pozostałych pracowników wykonujących prace proste gdzie indziej niesklasyfikowanych, pakowaczy ręcznych, pomocy kuchennych, magazynierów, pozostałych pracowników obsługi biurowej, piaskarzy, sprzedawców, kierowców samochodów dostawczych, robotników gospodarczych i elektromonterów maszyn elektrycznych. Do zawodów deficytowych na lokalnym rynku pracy należą m.in. brukarze, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, murarze i tynkarze, nauczyciele przedszkoli, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, pielęgniarki i położne, pomoce kuchenne, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy przetwórstwa spożywczego, robotnicy budowlani, spawacze, ślusarze, sprzedawcy i kasjerzy, sprzątaczkę, dekarze i blacharze budowlani, cieśle i stolarze budowlani, mechanicy pojazdów samochodowych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie.

Liczba pozyskanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w latach 2015 – 2021.

Wyszczególnienie	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.	I – IV 2021r.
Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej ogółem	2858	2909	3383	2953	2376	2518	1116
w tym liczba miejsc subsydiowanych	1175	862	889	625	310	342	192

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

5.8 ROLNICTWO (dane z 2012 roku)

Na terenie Powiatu Mińskiego jest 16 917 gospodarstw rolnych, których średnia powierzchnia wynosi 4,74 ha. Poniższa tabela ukazuje udział poszczególnych powierzchni w ich ogólnej liczbie:

Powierzchnia gospodarstw	Ilość gospodarstw	% udział
do 5 ha	10 723	63,4%
od 5 ha do 10 ha	4 720	27,2%
od 10 ha do 15 ha	1 082	6,4%
pow. 15 ha	392	3%

Źródło: Opracowanie własne (dane z 2012 roku).

W ostatnich latach przejściowo wystąpiła tendencja rozdrabniania gospodarstw rolnych. Wiązało się to w dużej mierze z przekazywaniem gospodarstw w zamian za otrzymanie renty strukturalnej. Ta niekorzystna tendencja uległa zatrzymaniu. Młodzi rolnicy są obecnie zainteresowani powiększaniem prowadzonych gospodarstw, bowiem tam gdzie powierzchnia użytków rolnych przekracza 4 ha jest możliwość uzyskania oprócz systemowych dopłat także dodatkowych dofinansowań. Ponadto produkcja jest bardziej opłacalna. 85 % gospodarstw na terenie powiatu to gospodarstwa wielokierunkowe, a w 15% o ukierunkowanej produkcji rolniczej - drobiarstwo, produkcja trzody chlewnej, produkcja mleka czy sadownictwo.

Na terenie Powiatu Mińskiego prowadzone są 24 gospodarstwa ekologiczne, z których 12 posiada stosowny certyfikat, 12 natomiast oczekuje na jego przyznanie. Prowadzone jest również 9 gospodarstw agroturystycznych o wielokierunkowym zakresie produkcyjnym.

Na terenie Powiatu aktualnie znajdują się 2 grupy producenckie. (dane ARiMR).

Tendencją przyszłych lat będzie obszarowe powiększanie gospodarstw rolnych kosztem likwidacji małych. Wynika to głównie z ekonomicznego punktu widzenia oraz nastawienia na jeden profil produkcyjny. Ponadto praca w małym gospodarstwie jest nieopłacalna, większość prac polowych rolnicy wykonują najmowanym sprzętem. Uruchamiane programy finansowego wsparcia z funduszy europejskich dla gospodarstw rolnych powodują powiększanie ich powierzchni oraz ukierunkowanie produkcji. Powyższe w dłuższej perspektywie będzie miało zapewne duży wpływ na zawiązanie się pierwszych grup producenckich na terenie powiatu.

5.9 Rozwój gospodarczy

Liczba firm zarejestrowanych w systemie REGON (źródło: GUS).

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów						
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	I kw. 2021 r.
Ogółem	14079	14276	14524	15019	15511	16055	16207
w tym sektor prywatny	13719	13919	14182	14657	15147	15661	15810
Osoby fizyczne	11297	11381	11554	12142	12527	12935	13058
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej - spółdzielnie	54	54	53	36	36	36	35
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej - spółki handlowe	747	823	886	770	835	897	917
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	117	120	129	80	83	82	82

Pod względem wielkości zdecydowanie przeważają mikroprzedsiębiorstwa (96,8% ogółu podmiotów). Liczba mikrofirm na terenie powiatu systematycznie rośnie. Ilość firm średnich od 2015 roku utrzymuje się na podobnym poziomie.

Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości (źródło: GUS).

Klasa wielkości (liczba pracowników)	Liczba podmiotów						
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	I kw. 2021 r.
0-9	13536	13727	13982	14488	14979	15531	15684
10-49	463	465	457	449	449	446	445
50-249	72	76	77	74	76	72	72
250-999	8	8	8	8	7	6	6
Ogółem	14079	14276	14524	15019	15511	16055	16207

W strukturze podmiotów według rodzajów działalności określonych w Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej podmiotów działało w sekcjach: G – Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,8%), F – Budownictwo (14,6%), M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (10,8%) oraz C – Przetwórstwo przemysłowe (9,1%).

Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007 (źródło: GUS).

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów						
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.	I kw. 2021r.
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	201	208	210	211	217	229	232
B – Górnictwo i wydobywanie	39	40	35	32	32	33	32
C – Przetwórstwo przemysłowe	1385	1400	1422	1421	1447	1469	1468
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	7	9	8	10	10	10
E – Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	74	68	67	68	69	69	71
F – Budownictwo	1811	1868	1936	2058	2193	2335	2367
G – Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3806	3748	3691	3635	3617	3665	3688
H – Transport i gospodarka magazynowa	896	914	934	977	987	985	992
I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	305	308	320	334	335	336	345
J – Informacja i komunikacja	503	533	571	639	725	772	786
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	356	347	343	350	361	363	365
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	376	373	405	427	464	489	503
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1316	1386	1467	1587	1645	1728	1755
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	553	570	582	628	607	652	649
O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	140	141	141	140	139	138	138
P – Edukacja	629	614	573	595	593	611	616
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	661	681	704	734	790	827	848
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	213	230	229	232	237	256	255
S – Pozostała działalność usługowa, T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; Gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	808	840	885	943	1043	1088	1087
Ogółem	14079	14276	14524	15019	15511	16055	16207

W powiecie mińskim liczba pracujących na koniec 2019 roku wynosiła 33050 osób i w porównaniu do 2018 roku wzrosła o 603 osoby. Wśród pracujących największą grupę stanowili pracujący w przemyśle i budownictwie (27% ogółu pracujących). Według danych GUS, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie mińskim (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) wyniosło w 2019 roku 4373,77 zł (84,4% średniej krajowej) i w porównaniu do 2015 roku wzrosło o 840,60 zł.

Liczba osób pracujących (źródło: GUS).

Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym*	Liczba osób				
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Ogółem	31086	31697	32494	32447	33050
mężczyźni	15666	15903	16540	16477	16510
kobiety	15420	15794	15954	15970	16540
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8123	8125	8178	8122	8095
przemysł i budownictwo	8458	8727	9138	9020	8929
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	6263	6289	6422	6554	7063
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	602	608	592	554	538
pozostałe usługi	7640	7948	8164	8197	8425

* Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane łącznie z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF), według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Na dzień przygotowywania opracowania w Banku Danych Lokalnych GUS nie były jeszcze dostępne dane o liczbie pracujących w 2020 roku.

Na terenie powiatu działalność prowadzi wiele firm, które mają duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego i sytuacji na lokalnym rynku pracy. Z punktu widzenia gospodarczego ważna jest również obecność Wojska Polskiego (lotnictwo, żandarmeria) na terenie powiatu, co nie pozostaje bez wpływu na gospodarkę i miejsca pracy. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w poszczególnych gminach.

Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON według gmin (źródło: GUS).

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów ogółem						
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	I kw. 2021 r.
m. Mińsk Mazowiecki	4456	4462	4496	4545	4657	4791	4821
m. Sulejówek	2706	2722	2798	2842	2878	2967	3004
gm. Mińsk Mazowiecki	1188	1226	1255	1344	1413	1478	1494
m/gm. Kałuszyn	430	440	444	448	466	489	481
m/gm. Mrozy	559	560	561	569	595	617	619
m/gm. Halinów	1654	1707	1730	1844	1902	1975	1989
gm. Cegłów	394	400	392	410	415	440	443
gm. Dębe Wielkie	889	916	949	1013	1067	1126	1147

gm. Dobrze	372	385	396	411	429	447	454
gm. Jakubów	356	351	365	385	407	420	428
gm. Latowicz	245	246	258	269	299	297	298
gm. Siennica	430	438	438	469	491	495	505
gm. Stanisławów	400	423	442	470	492	513	524
Ogółem	14079	14276	14524	15019	15511	16055	16207

5.10 Oświata i edukacja

Powiat Miński prowadzi 10 jednostek oświatowych: sześć zespołów szkół, w tym zespół szkół specjalnych, liceum ogólnokształcące, centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

1. Liceum Ogólnokształcące im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim,
2. Zespół Szkół Nr 1 im. K. Wielkiego w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące (z klasami przysposobienia wojskowego), technikum, branżowa szkoła I stopnia oraz branżowa szkoła I stopnia specjalna,
3. Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. Powstańców Warszawy w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi technikum i branżowa szkoła I stopnia,
4. Zespół Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące, technikum, oraz liceum sztuk plastycznych,
5. Zespół Szkół im. M. Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi liceum ogólnokształcące, technikum oraz branżowa szkoła I stopnia,
6. Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi technikum oraz branżowa szkoła I stopnia,
7. Zespół Szkół Specjalnych im. J. Porazińskiej w Ignacowie, w skład którego wchodzi przedszkole specjalne, szkoła podstawowa specjalna oraz szkoła przysposabiająca do pracy,
8. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa dla dorosłych, liceum ogólnokształcące dla dorosłych oraz szkoła policealna,
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim,
10. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sulejówku.

Na terenie powiatu mińskiego działają także szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez inne jednostki samorządu terytorialnego tj: Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Mrozach, dla którego organem prowadzącym jest gmina Mrozy, Zespół Szkół im. H. i K. Gnoińskich w Siennicy, dla którego organem prowadzącym jest gmina Siennica oraz Zespół Szkół im. I. J. Paderewskiego, dla którego organem prowadzącym jest Miasto Sulejówek. Zespół Szkół w Mrozach został przejęty do prowadzenia przez gminę Mrozy na mocy porozumienia z dnia 13 marca 1999 r, natomiast Zespół Szkół w Siennicy na mocy porozumienia z dnia 16 maja 2012 r.

Ofertę powiatu w zakresie edukacji oraz kształcenia ustawicznego uzupełniają szkoły i placówki prowadzone przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego. Na terenie

powiatu mińskiego funkcjonuje szkoła publiczna - Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Augusta Czarторыckiego w Mińsku Mazowieckim prowadzone przez Towarzystwo Salezjańskie Inspektoria (Prowincja) św. Stanisława Kostki z siedzibą w Warszawie. Ponadto na terenie powiatu mińskiego działa 26 szkół i placówek niepublicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Starostę:

1. I Liceum Ogólnokształcące PUL w Dębem Wielkim,
2. Prywatne Liceum Ogólnokształcące Centrum Edukacyjne w Sulejówku,
3. Prywatne Liceum Ogólnokształcące Insygnia w Sulejówku,
4. Liceum Ogólnokształcące Benedykta w Sulejówku,
5. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Edukator” w Mińsku Mazowiecki,
6. Policealna Szkoła Zawodowa „Edukator” w Mińsku Mazowieckim,
7. Policealna Szkoła przy Collegium Masoviense w Mińsku Mazowieckim,
8. Społeczna Szkoła Podstawowa Specjalna „Otwartych Serc” w Sulejówku,
9. Szkoła Podstawowa Specjalna w Zespole Niepublicznych Placówek Oświatowych „Możesz Więcej” w Nowym Zglechowie,
10. Niepubliczna Specjalna Szkoła Podstawowa przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Podcierniu,
11. Społeczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy „Otwartych Serc” w Sulejówku,
12. Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Zespole Niepublicznych Specjalnych Placówek Oświatowych „Możesz Więcej” w Nowym Zglechowie,
13. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Podcierniu,
14. Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Ignacowie,
15. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Strefa Rozwoju w Mińsku Mazowieckim,
16. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Fontanna w Sulejówku,
17. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Centrum Edukacyjne w Sulejówku,
18. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Lepsze Jutro w Sulejówku,
19. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Centrum Terapii Dzieci i Młodzieży w Mińsku Mazowieckim,
20. Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna „Oleńka” w Sulejówku,
21. Studium Języków Obcych w Mińsku Mazowieckim,
22. Zakład Usług Szkoleniowych „BE-HA-PEK” w Mińsku Mazowieckim,
23. Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego „STRZELANIE.PL” w Sulejówku,
24. Placówka oświatowo – wychowawcza – YAMAHA Szkoła Muzyczna w Mińsku Mazowieckim,
25. Placówka kształcenia ustawicznego – YAMAHA Szkoła Muzyczna w Mińsku Mazowieckim,
26. „Akademia Kosmetyki i Podologii COSMET” w Mińsku Mazowieckim.

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę uczniów w przeciągu ostatnich 4 lat szkolnych z uwzględnieniem typów szkół.

Liczba uczniów w ostatnich 4 latach szkolnych – stan na 30.09

Nazwa szkoły / placówki	Typ szkoły dla oddziału	Liczba uczniów w roku szkolnym:			
		2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM.POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ	Liceum ogólnokształcące	494	477	660	698
	Gimnazjum	186	112		
	Razem	680	589		
ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 IM.KAZIMIERZA WIELKIEGO LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	Liceum ogólnokształcące	318	285	406	406
	Technikum	395	438	555	561
	Branżowa szkoła I st.	147	149	202	219
	Branżowa szkoła I st. specjalna	18	10	22	23
	Razem	878	882	1185	1209
ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2 IM. POWSTAŃCÓW WARSZAWY	Technikum	516	517	662	654
	Branżowa szkoła I st	230	225	243	257
	Razem	746	742	905	911
ZESPÓŁ SZKÓŁ EKONOMICZNYCH	Liceum ogólnokształcące	344	357	421	384
	Technikum	356	356	439	422
	Liceum sztuk plastycznych	85	83	120	128
	Razem	785	796	980	934
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM.MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE	Liceum ogólnokształcące	262	257	340	332
	Technikum	243	236	331	326
	Branżowa szkoła I st.	74	75	113	110
	Razem	579	568	784	768
ZESPÓŁ SZKÓŁ TURYSTYCZNO - GASTRONOMICZNYCH (dawny Zespół Szkół Agrotechnicznych)	Technikum	395	394	498	516
	Branżowa szkoła I st.	74	78	101	91
	Razem	466	472	599	607
ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH IM. JANINY PORAZIŃSKIEJ W IGNACOWIE	Przedszkole	9	14	11	8
	Szkoła podstawowa	78	91	94	104
	Gimnazjum	41	27	x	x
	Szkoła specjalna Przystosowująca do Pracy	36	36	40	45
	Razem	164	168	145	157
CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO	Liceum ogólnokształcące	262	279	269	203
	Szkoła policealna	60	51	35	33
	Razem	322	330	304	236
Razem		4620	4574	5562	5520

W ostatnich latach (do roku 2019) z uwagi na demografię zauważalna była spadająca liczba uczniów. Reforma systemu oświaty spowodowała, że w roku szkolnym 2019/2020 naukę w szkołach ponadpodstawowych rozpoczął tzw. „podwójny rocznik”, czyli absolwenci gimnazjów oraz absolwenci szkół podstawowych.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące demografii, a tym samym potencjalnych kandydatów do klas pierwszych szkół ponadpodstawowych powiatu mińskiego. Liczba kandydatów została ustalona w oparciu o dane z gmin Powiatu Mińskiego o liczbie uczniów klas szkół podstawowych oraz dane dotyczące liczby urodzeń w okresie 2011-2017 r.

etap nauki w 2020/21	rok urodzenia/ rok naboru	Mińsk Maz. miasto.	Mińsk Maz. gmina	Mrozy	Cegłów	Dobre	Dębe Wielkie	Stanisławów	Jakubów	Kałużyn	Siennica	Latowicz	Halinów	Sulejówek	Razem
poz.1	poz.2	poz.3	poz.4	poz.5	poz.6	poz.7	poz.8	poz.9	poz.10	poz.11	poz.12	poz.13	poz.14	poz.15	poz.16
klasa VIII	2006/2021/22	423	113	78	44	63	80	74	50	72	68	56	184	202	1 507
klasa VII	2007/2022/23	656	218	118	78	88	148	103	83	82	113	76	270	252	2 285
klasa VI	2008/2023/24	613	216	105	76	79	149	82	81	86	117	61	249	280	2 194
klasa V	2009/ 2024/25	212	118	65	26	32	92	67	32	25	42	62	145	130	1 048
klasa IV	2010/ 2025/26	438	159	107	47	67	102	73	66	65	101	67	182	204	1 678
dane według liczby urodzeń	2011/2026-27 (kl III)	506	171	87	50	58	126	77	62	65	93	68	181	242	1 786
	2012/2027-28 (kl II)	528	153	93	53	77	129	94	62	66	77	65	204	200	1 801
	2013/2028-29 (kl I)	519	191	111	54	60	125	82	63	67	98	52	182	197	1 801
	2014/2029-30	501	160	73	56	62	121	72	71	63	89	62	173	201	1 704
	2015/2030-31	494	163	105	69	70	124	89	45	57	59	71	200	230	1 776
	2016/2031-32	482	162	116	63	57	126	86	59	68	58	46	183	186	1 692
	2017/2032-33	498	173	90	58	75	159	83	69	63	63	69	222	222	1 844

Podobnie jak w przypadku liczby uczniów, w związku z przyjęciem do szkół ponadpodstawowych tzw. „podwójnego rocznika”, także liczba nauczycieli uległa zwiększeniu. Wzrost ten obrazuje poniższa tabela. Należy dodać, że niezmiennie od wielu lat najliczniejszą grupą nauczycieli są nauczyciele dyplomowani, którzy w roku szkolnym 2020/2021 stanowią ponad 65% wszystkich nauczycieli.

Liczba etatów nauczycieli w ostatnich latach szkolnych

Rok szkolny	Liczba etatów ogółem	W tym bez stopnia (inna forma zatrudnienia)	%	Stażyci	%	Kontraktowi	%	Mianowani	%	Dyplomowani	%
2015/2016	518,68	4,08	0,78	16,54	3,19	85,92	16,57	122,72	23,66	289,42	55,8
2016/2017	524,07	6,71	1,28	15,2	2,9	78,71	15,02	111,53	21,28	311,92	59,52
2017/2018	520,87	4,37	0,84	7,44	1,43	86,56	16,62	98,28	18,87	324,22	62,24
2018/2019	504,5	4,12	0,82	7,19	1,42	74,65	14,8	100,24	19,87	318,3	63,09
2019/2020	558,1	3,28	0,59	24,94	4,47	71,01	12,72	101,79	18,23	357,08	63,96
2020/2021	566,26	10,23	1,81	16,3	2,88	76,14	13,45	95,11	16,80	368,48	65,07

Liczba uczniów, oddziałów i nauczycieli w jednostkach oświatowych Powiatu Mińskiego

Typ szkoły	2017/2018			2018/2019			2019/2020			2020/2021		
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	liczba oddziałów	liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	liczba oddziałów	liczba uczniów	Liczba nauczycieli
Gimnazja	4	186	416	4	112	383	196	5113	450	197	5127	462
Szkoły ponadgimnazjalne/ ponadpodstawowe	152	3948		151	3937							
Szkoły specjalne w ZSS w Ignacowie	26	164	61	27	168	61	31	173	70	37	157	74
CKZiU	16	322	75	15	330	78	13	304	80	10	236	79
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	x	x	59	x	x	55	x	x	56	x	x	56
Razem	198	4620	611	197	4547	577	240	5590	656	244	5520	671

5.11 Kultura i sport

Działalność kulturalna i sportowa w powiecie prowadzona jest samodzielnie przez współpracujące ze sobą miejskie i gminne ośrodki kultury, kluby sportowe oraz organizacje pozarządowe.

W powiecie mińskim realizowane są różne przedsięwzięcia w dziedzinie kultury. Poza dużą liczbą konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej, jest też wiele cyklicznych wydarzeń, na które zapraszani są wszyscy mieszkańcy i odwiedzający region.

Powiat miński przeznaczają ok. 350 tysięcy złotych rocznie na realizację zadań w zakresie kultury oraz sportu. Od 2005 r. na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Zarząd Powiatu Mińskiego przyznaje te środki w drodze otwartych konkursów ofert, zlecając organizacjom pozarządowym realizację niektórych zadań publicznych, określonych w rocznym planie współpracy. Zadaniem tymi były:

– **z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:**

Zadanie 1. Wspieranie rozwoju kultury muzycznej w powiecie mińskim, w tym organizacja koncertów, przeglądów i festiwali muzycznych.

Zadanie 2. Organizacja imprez kulturalnych, konkursów, przeglądów i wystaw artystycznych w powiecie mińskim.

Zadanie 3. Wspieranie działalności wydawniczej promującej dorobek kulturalny i historię powiatu mińskiego.

Zadanie 4. Wspieranie działań mających na celu kultywowanie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości obywatelskiej w tym zakresie.

Zadanie 5. Działania wspomagające artystów amatorów (amatorskie zespoły artystyczne) reprezentujących powiat miński w przeglądach, festiwalach, konkursach o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim, międzynarodowym.

– **z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:**

Zadanie 1. Organizacja powiatowego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Zadanie 2. Organizacja imprez i zawodów sportowych w powiecie mińskim w różnych dyscyplinach.

Zadanie 3. Wspieranie udziału sportowców reprezentujących powiat miński w zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim, ogólnokrajowym i międzynarodowym.

Powiat miński organizuje, współorganizuje a także wspiera (poprzez zlecenie zadań) różnorodne wydarzenia kulturalne i sportowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na szczególną uwagę zasługują odbywające się w czerwcu od 2013 r. „Dni Powiatu Mińskiego”, które zastąpiły Rodzinny Festyn „Majówka”, organizowany w latach 2003-2012 z okazji Święta Konstytucji 3-go Maja.

Od 2007 roku, co dwa lata, organizowane jest Forum Kultury spotkanie dla osób działających na rzecz rozwoju kultury. Formuła forum ma charakter konferencyjno-warsztatowy, przewiduje zaproszenie artystów, twórców, zespołów, animatorów, pracowników instytucji kultury z terenu powiatu mińskiego i województwa mazowieckiego.

Co roku przyznawana Nagroda Powiatu Mińskiego „LAURA” osobom, instytucjom bądź organizacjom pozarządowym, które poprzez swoje indywidualne lub zbiorowe osiągnięcia twórcze, gospodarcze i społeczne w sposób szczególny przyczyniły się do rozwoju i promocji powiatu mińskiego. Statuetka jest przyznawana od 2002 r. w następujących dziedzinach: nauka i oświata, kultura i sztuka, sport, działalność społeczna na rzecz wspólnoty powiatowej, rolnictwo i ochrona środowiska.

Kolejnym ważnym wydarzeniem jest Akcja Narodowe Czytanie, organizowana przez Prezydenta RP od 2012 r. Została zainicjowana w 60 miastach wspólną lekturą „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza. W następnych latach w całej Polsce, w tym również w powiecie mińskim od 2013 r. odbywa się czytanie kolejnych dzieł polskich pisarzy.

Powiat Miński włącza się we współorganizację imprez cyklicznych, do których należą, m.in.: Festyn regionalny Sójka Mazowiecka w Cegłowie, Obchody Dnia Papieskiego w Mińsku Mazowieckim, Przegląd Twórczości Artystycznej „Kulturomaniak” w Mrozach, Powiatowy Przegląd Patriotyczny „Tu wszędzie jest moja ojczyzna” w Mrozach, Mazowiecki Festiwal Piosenki Znanej i Nieznanej „Struna” w Halinowie, Powiatowa Olimpiada Wiedzy o Przedsiębiorczości i Gospodarstwie Domowym.

Zadania powiatu w zakresie sportu obejmują, między innymi, tworzenie warunków prawno-organizacyjno-ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej, popularyzację rekreacji ruchowej i tworzenie warunków dla jej rozwoju, budowę, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo - rekreacyjnej.

Powiat jest organizatorem i współorganizatorem wielu wydarzeń sportowych: Powiatowe Igrzyska Samorządowców, Powiatowe Forum Klubów i Organizacji Sportowych, Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze OSP i MDP, Turniej Wiedzy Pożarniczej dla Dzieci i Młodzieży.

Z budżetu powiatu finansowane są nagrody rzeczowe, puchary i medale dla zwycięzców imprez sportowych organizowanych na terenie powiatu.

Powiat miński wspiera stowarzyszenia w organizacji imprez i zawodów sportowych o zasięgu co najmniej powiatowym. Co roku realizowane są zadania, zlecone organizacjom pozarządowym, które zostały wyłonione w drodze otwartych konkursów ofert, m.in.: Bieg Marszałka w Sulejówku, Mazowiecki Turniej Piłki Nożnej Olimpiad Specjalnych, Mazowiecki Turniej Hokeja Halowego Olimpiad Specjalnych, Powiatowy Integracyjny Turniej w Kręgle, Integracyjny Turniej Tenisa Stołowego, Turniej Strzelecki, Mistrzostwa Polski w brazylijskim Jiu - Jitsu dla dzieci i młodzieży, Turnieje piłkarskie dla najmłodszych, Otwarty Turniej Zespołów Cheerleaders, wspieranie udziału sportowców reprezentujących powiat miński w zawodach o zasięgu wojewódzkim.

Ważnym zadaniem jest organizacja powiatowego systemu szkolnego współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, w ramach którego odbywają się imprezy sportowe dla dzieci i młodzieży o randze mistrzostw powiatu w różnych dyscyplinach, jak np. lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna, piłka ręczna. Podczas zawodów wyłaniane są najlepsze drużyny i sportowcy indywidualni, którzy reprezentują powiat w zawodach wyższego szczebla. Nad realizacją tych zadań czuwa Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Mińsku Mazowieckim.

Od 2002 r. cyklicznie, raz na dwa lata, organizowane jest Powiatowe Forum Klubów i Organizacji Sportowych, którego celem jest integracja powiatowego środowiska sportowego oraz promocja sportu.

Od 2003 r. przyznawane są stypendia sportowe, nagrody i wyróżnienia powiatu mińskiego dla zawodników za osiągnięte wyniki sportowe oraz trenerów i innych osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej i szkoleniowej. Wśród nagrodzonych są mistrzowie i wicemistrzowie Polski, Świata i Europy, promujący powiat miński w różnych dyscyplinach sportowych.

Do zadań Starosty należy prowadzenie ewidencji uczniowskich klubów sportowych oraz ewidencji klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej. Na terenie Powiatu działa 40 UKS-ów oraz 45 klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej. Powiat sprawuje także nadzór nad 14 stowarzyszeniami kultury fizycznej wpisanymi do Krajowego Rejestru Sądowego. Wykaz tych organizacji znajduje się na stronie www.powiatminski.pl w zakładce Powiat – Organizacje pozarządowe.

5.12 Rozwój turystyczny Powiatu

Powiat miński jest miejscem, które posiada predyspozycje do rozwoju turystyki. Liczne zabytki, atrakcje przyrodnicze i gospodarstwa agroturystyczne zachęcają do odwiedzenia naszego regionu. Poniżej scharakteryzowane zostały najciekawsze miejsca i atrakcje turystyczne Powiatu w podziale na gminy.

MIASTO MIŃSK MAZOWIECKI

- XVI-wieczny kościół katolicki pw. Narodzenia NMP wzniesiony z fundacji rodziny Mińskich, zniszczony pożarem pod koniec XVI wieku, został odbudowany w pierwszym dziesięcioleciu XVII w. Przebudowany w XVIII w. i w I poł. XIX w. Staraniem rodziny Jezierskich przebudowano jego fasadę w stylu klasycystycznym. W latach 1908 - 1912 kościół został rozbudowany i przekształcony w stylu neobarokowym według projektu Józefa Piusa Dziekońskiego. W 1979 r. całe wnętrze świątyni wraz z ołtarzami zostało odnowione przez artystę malarza z Krakowa - Jana Mitkę. W wyposażeniu kościoła znajdują się zabytkowe przedmioty: w ołtarzu głównym drewniany krucyfiks barokowy z XVII w., murowana misa chrzcielna z XVIII w., żyrandole mosiężne z XVIII w., w nawie bocznej (wschodniej) obraz "Panna Maria Dziewica ulatująca z aniołkami" (pocz XX w.) pędzla Jana Czesława Moniuszki, syna znanego kompozytora - Stanisława Moniuszki;
- pałac barokowo - klasycystyczny z początku XVII wieku, po roku 1944 pałac został zdewastowany, jednakże gruntownie odnowiony, obecnie mieści Miejski Dom Kultury. Pałac otacza park krajobrazowy ostatecznie ukształtowany po 1867 r. Został on wówczas przekomponowany i znacznie rozszerzony ku północy. Rzekę Srebrną ujęto w dwa równoległe kanały, spiętrzając jej wody przy pomocy jazów;
- murowany budynek, zbudowany według projektu architekta Henryka Marconiego w latach 1847 -1853, usytuowany przy pl. Kilińskiego, dawne Starostwo Powiatowe, obecnie siedziba Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej;
- budynek poczty, wzniesiony w stylu klasycystycznym w okresie budowy Traktu Brzeskiego, na początku XIX w., remontowany w XIX i XX wieku;
- budynek szkolny z I połowy XIX wieku, obecnie siedziba Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- murowany neogotycki kościół Mariawitów z początku XX wieku;
- Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowieckim - powstało w 2005 roku. Siedzibą muzeum są pomieszczenia Pałacu Łubieńskich, który pochodzi z lat 30. XX wieku. W ramach ekspozycji stałych prezentowane są dzieje miasta w malarstwie miejscowych artystów i pamiątki związane z mińską Ochotniczą Strażą Pożarną. Muzeum posiada także zbiory kartograficzne, medalierskie oraz sztuki. Ponadto w oddziale muzeum - Muzeum 7. Pułku Ułanów Lubelskich - znajdują się zbiory poświęcone temu oddziałowi.

GMINA CEGŁÓW

- kościół katolicki pw. św. Jana Chrzciciela z XVI wieku w stylu gotyckim, częściowo przebudowany w XVII wieku. W jego wnętrzu mieści się gotycki, drewniany ołtarz mistrza Lazarusa (ze szkoły Wita Stwosza);
- neogotycki kościół parafialny Starokatolickiego Kościoła Mariawitów z 1906 roku, gdzie obecnie mieści się jedna z większych parafii tego wyznania na Mazowszu;
- zabytkowy budynek dawnego szpitala z 1809 roku, obecnie Dom Pomocy Społecznej św. Józefa w Mieni;
- XVIII - wieczny, drewniany kościół katolicki pw. św. Anny w Kiczkach;
- XIX - wieczny dwór otoczony pięknym parkiem w Kiczkach;

GMINA DOBRE

- Gotycki kościół rzymsko katolicki pw. św. Mikołaja z 1880 roku;
- Muzeum Konstantego Laszczki w Dobrem - zbiory stanowią prace Konstantego Laszczki – rzeźbiarza, ceramika, malarza i grafika;
- Rezerwat Torfowisko Zawały;

GMINA DĘBE WIELKIE

- zespół dworski z dworem murowanym, parkiem ze stuletnimi drzewami oraz kaplicą z połowy XIX wieku położoną na wysepce stawu parkowego w Olesinie;
- park dworski w stylu angielskim z połowy XIX wieku wkomponowany w malownicze rozlewiska, stawy i kanały wodne w Rudzie;
- neogotycki rzymsko - katolicki kościół parafialny z 1906 roku pw. Świętych Piotra i Pawła w Dębem Wielkim, zaprojektowany przez znakomitego architekta Józefa Piusa Dziekońskiego;

GMINA HALINÓW

- rzymsko - katolicki kościół z początku XIX wieku z plebanią i kaplicą cmentarną w Okuniewie;
- drewniana dzwonnica i murowana plebania w Długiej Kościelnej;
- zespół dworski w Okuniewie;

GMINA JAKUBÓW

- zespół sakralny pw. św. Anny w Jakubowie;
- zespół sakralny parafii mariawickiej w Wiśniewie;
- drewniany młyn wodny z 1924 roku w Woli Polskiej;

GMINA KAŁUSZYN

- kościół rzymsko - katolicki zbudowany w latach 1889 -1897 zaprojektowany przez Józefa Dziekońskiego;
- murowany budynek plebani z II połowy XIX wieku;
- murowana poczta z końca XIX wieku;

- budynek Ochotniczej Straży Pożarnej z 1918 roku;
- budynek oberży - dawne koszary królewskie oraz kamieniczki położone przy ul. Warszawskiej pochodzące z przełomu XIX i XX wieku;
- zespół dworsko - parkowy w Sinołęce pochodzący z około 1830 roku;
- zespół dworsko - folwarczny w Gołębiówce wybudowany w latach 1923 – 1927;
- park dworski w Gołębiówce założony na początku XX wieku;
- kapliczka ku czci Najświętszej Marii Panny z XIX wieku w Olszewicach;
- Zalew „Karczunek” w Kałuszynie.

GMINA LATOWICZ

- neorenesansowy, murowany pałac z II poł. XIX wieku w Dębem Małym;
- dwór murowany z II poł. XIX wieku z zabytkowym parkiem w Waliskach;
- murowany spichlerz z II poł. XIX wieku w Oleksiance;
- neorenesansowy murowany pałac z poł. XIX wieku i malowniczy park krajobrazowy z pierwszej połowy XIX wieku z okazami starodrzewu w Wielgolesie;
- drewniany kościół Mariawitów z początku XX wieku w Kamionce;
- neogotycki kościół pw. św. Walentego i Św. Trójcy wybudowany w latach 1899-1911 w Latowiczu, jest otoczony murem z początków XX wieku i pobliskimi kapliczkami z II poł. XIX wieku;
- liczne zabytkowe kapliczki, figury, krzyże przydrożne datowane od XIX wieku do lat 40 XX wieku;

GMINA MIŃSK MAZOWIECKI

- kościół rzymsko - katolicki pw. św. Antoniego z Padwy w Ignacowie, wykonany w latach 1898 - 1902 według projektu architekta Stanisława Adamczewskiego;
- budynek graniczący z kościołem w Ignacowie, w którym mieści się Specjalny Ośrodek Wychowawczy, założony w 1895 roku;
- dwór w Mariance z XIX wieku;
- dwór murowany w Starej Niedziałce z XIX wieku wraz z przylegającym do niego parkiem krajobrazowym;
- zespół dworski w Janowie z malowniczym parkiem z 1914 roku;
- rezerwat przyrody „Bagno Pogorzal”;

GMINA MROZY

- dworek murowany z XIX wieku;
- pomnik św. Antoniego z 1864 roku;
- barokowa figurka św. Jana Nepomucena;
- dzwonnica z XVIII wieku;
- plebania z początku XIX wieku;
- organistówka z XIX wieku w Kuflewie;

- kościół pw. św. Wojciecha wzniesiony w XVIII wieku;
- drewniana dzwonnica z XVIII wieku;
- XVIII-wieczne mauzoleum Floriana Cieszkowskiego w Jeruzalu;
- dworek w Łukówcu z początku XIX wieku;
- drewniana kapliczka z 1851 roku w Woli Rafałowskiej;
- tramwaj konny;
- rezerwat przyrody Rudka Sanatoryjna.

GMINA SIENNICA

- kościół rzymsko - katolicki i klasztor poreformatorski z XVIII wieku w Siennicy;
- obiekty Zespołu Szkół w Siennicy;
- dwór w Żakowie z XIX wieku;
- dwór barokowo - klasycystyczny wraz z parkiem krajobrazowym z XVIII wieku w Pogorzeli;
- dwór drewniany z parkiem z XIX wieku w Grzebowilku;
- zespół dworsko - parkowy wzniesiony w 1901 roku w Dłużewie;
- dwór murowany oraz park dworski z XIX wieku w Bożej Woli;
- zespół dworski z II poł. XIX wieku w Kątach Zdrojach z dworem murowanym i parkiem z układem wodnym;
- park podworski z XIX wieku w Starogrodzie;
- zabytkowa zagroda młyńska z młynem i kołem wodnym;
- Rzeka Świder z widokiem na rezerwat „Wólczańska Góra”;
- Siennickie Muzeum Szkolne;

GMINA STANISŁAWÓW

- rzymsko - katolicki kościół pw. św. Jana Chrzciciela i Stanisława Biskupa z około 1530 roku, restaurowany w 1620 roku i przebudowany w 1826 roku Kościół został zniszczony w 1944 roku, a jego odbudowa nastąpiła w latach 1958 -1962;
- dzwonnica drewniana z XVIII wieku, remontowana w XX stuleciu;
- plebania murowana z XIX wieku przy kościele parafialnym;
- kapliczka murowana z 1943 roku w Cisówce;
- kapliczka murowana z pocz. XX wieku w Lubominie;
- kapliczka murowana z pocz. XX wieku w Radzynie;
- murowany młyn wodny z początku XX wieku w Łęce;
- drewniany dom parafialny w Pustelniku;
- czworak murowany z XIX wieku w Szymankowszczyźnie;
- kapliczka murowana z przełomu XIX i XX wieku w Wólce Wybranieckiej;
- dwór murowany z przełomu XIX i XX wieku w Zawiesiuchach;
- obiekty przyrodnicze: dąb szypułkowy we wsi Łęka, dąb szypułkowy w Zalesiu, topola biała w Stanisławowie i topola biała we wsi Szymankowszczyzna.

MIASTO SULEJÓWEK

Zespół willowy, gdzie w latach 1923 -1926 przebywał i działał Marszałek Józef Piłsudski, a także wielu wybitnych polityków dwudziestolecia międzywojennego, w skład którego wchodzi:

- willa "Milusin", zbudowana według projektu architekta Kazimierza Skórewicza z 1923 roku, murowana, w stylu dworkowym, obecnie wchodzi w skład kompleksu muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku;
- budynek mieszkalny "Otradno", murowano - drewniany, wzniesiony na początku XX wieku, obecnie wchodzi w skład kompleksu muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku;
- willa "Bzów" - budynek murowany wzniesiony około 1920 roku, obecnie wchodzi w skład kompleksu muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku;
- budynek mieszkalny - "Dworek Siedziba" zbudowany w 1911 roku, a rozbudowany w 1934 wraz z działką i otaczającą go zielenią, obecnie znajduje się tam Izba Pamięci poświęcona Zofii i Jędrzejowi Moraczewskim;
- Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku – kompleks muzealny, w którego skład wchodzi: willa „Milusin”, budynek mieszkalny "Otradno", willa "Bzów" oraz nowy budynek Muzeum z nowoczesną przestrzenią wystawową
- Izba pamięci poświęcona Zofii i Jędrzejowi Moraczewskim w Sulejówku.

5.13 Pomoc społeczna

Zgodnie z obowiązującą z ustawą o pomocy społecznej Powiat Miński realizuje zadania własne i zadania zlecone samorządowi:

I. Wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej

1. Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji ze właściwymi terytorialnie gminami.
2. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.
3. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
4. Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-

wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

5. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenia na pobyt czasowy, mającym trudności w integracji ze środowiskiem.
6. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.
7. Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
8. Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.
9. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.
10. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.
11. Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.
12. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
13. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
14. Sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej.
15. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
16. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
17. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.
18. Udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

II. Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

1. Opracowywanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej,
  - b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
2. Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rocznej informacji z ich realizacji.
4. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
5. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.
7. Dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży;
  - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika;
8. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.
9. Zadania zlecone zgodnie z art. 36.
10. Przygotowywanie sprawozdań rzeczowo – finansowych o zadaniach zrealizowanych z otrzymanych z PFRON środków.

III. Wykonywanie zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.
2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego.
7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa,
8. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
9. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji oraz osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
10. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
11. Prowadzenie spraw związanych z finansowaniem:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo- wychowawczych typu rodzinnego,
12. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

13. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
14. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
15. Prowadzenie spraw związanych z finansowaniem pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy mają na tym terytorium miejsce zamieszkania.
16. Prowadzenie spraw związanych z finansowaniem dodatku wychowawczego.
17. Prowadzenie innych spraw z zakresu pieczy zastępczej niezastrzeżonych na rzecz innych podmiotów.

IV. Wykonywanie zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
5. Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodkowa wsparci dla ofiar przemocy w rodzinie.
6. Opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

V. Współpraca z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi

- a) w zakresie organizowania pomocy społecznej,
- b) w celu udzielania pomocy i doprowadzania do integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

VI. Prowadzenie postępowania egzekucyjnego w sprawach należących do zakresu działania Centrum

VII. Wykonywanie innych zadań określonych w ustawach i przepisach wykonawczych do ustaw

VIII. Prowadzenie spraw administracyjnych, gospodarczych, finansowych oraz pracowniczych Centrum

IX. Realizacja programów

1. „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2022”,
2. „Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022”,
3. „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Powiatu Mińskiego na lata 2017-2022”.

W ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Powiatu Mińskiego funkcjonują następujące jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim, realizuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wspierania osób niepełnosprawnych.
2. Specjalistyczna poradnia rodzinna działająca w PCPR, świadcząca pomoc osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.
3. Domy pomocy społecznej:
  - 1) Dom Pomocy Społecznej św. Józefa w Mieni – prowadzony przez Powiat, przeznaczony jest dla osób przewlekłe somatycznie chorych (40 miejsc) i przewlekłe psychicznie chorych (140 miejsc), łącznie 180 miejsc,
  - 2) Dom Pomocy Społecznej „Jedlina” w Mieni – prowadzony przez Powiat, przeznaczony jest dla kobiet i mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie (105 miejsc),
  - 3) Dom Pomocy Społecznej w Kątach – prowadzony przez Powiat, przeznaczony jest dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (50 miejsc).
4. Placówki opiekuńczo-wychowawcze:
  - 1) Dom Dziecka w Falbogach – całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, dostosowana do standardów przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzona przez Powiat Miński (14 miejsc),
  - 2) Dom Dziecka w Mińsku Mazowiecki - całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, dostosowana do standardów przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzona przez Powiat Miński (14 miejsc),
  - 3) Dom Dziecka im. Matki Weroniki w Siennicy – całodobowa placówka opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Kapucynek NSJ na zlecenie Powiatu Mińskiego (14 miejsc).
5. Ośrodek interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim, prowadzony przez CARITAS Diecezji Warszawsko – Praskiej, na podstawie umowy zawartej z Powiatem Mińskim, zapewniający pomoc osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu.

6. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Psychiczenie Chorych w Mińsku Mazowieckim – ośrodek wsparcia prowadzony przez CARITAS Diecezji Warszawsko – Praskiej, na podstawie umowy zawartej z Powiatem Mińskim (30 miejsc dla osób psychiczenie chorych).
7. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Psychiczenie Chorych w Mrozach – ośrodek wsparcia prowadzony przez CARITAS Diecezji Warszawsko – Praskiej, na podstawie umowy zawartej z Powiatem Mińskim (23 miejsc dla osób psychiczenie chorych).
8. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony jest przez Powiat Miński, przeznaczony jest dla 42 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną.

W związku z realizacją zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na terenie powiatu funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej;

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej w Sulejówku, prowadzony przez fundację „LEKO” w Okuniewie dla 30 uczestników,
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Mińsku Mazowieckim, prowadzony przez CARITAS Diecezji Warszawsko- Praskiej dla 30 uczestników.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydający orzeczenia o niepełnosprawności; osób które nie ukończyły 16 roku życia, stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia oraz orzeczenia o wskazaniu ulg i uprawnień, dla mieszkańców powiatu mińskiego.

5.14 Opieka zdrowotna

Działania w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców powiatu realizowane są m.in. poprzez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Mazowieckim w ramach którego działają następujące jednostki organizacyjne:

I. Zakład leczniczy SZPITAL POWIATOWY lokalizacja, ul. Szpitalna 37, 05-300 Mińsk Mazowiecki

1. ODDZIAŁY I PORADNIE SPECJALISTYCZNE
  - 1.1. Szpitalny oddział ratunkowy
  - 1.2. Oddział anestezjologii i intensywnej terapii
  - 1.3. Oddział chirurgiczny ogólny
    - 1.3.1. Poradnia chirurgii ogólnej z gabinetem leczenia ran
    - 1.3.2. Poradnia ortopedyczna
    - 1.3.3. Poradnia endokrynologiczna
  - 1.4. Oddział pediatryczny
    - 1.4.1 Poradnia pediatryczna
  - 1.5. Oddział neonatologiczny
    - 1.5.1 Poradnia neonatologiczna

- 1.6. Oddział położniczo-ginekologiczny
  - 1.6.1. Poradnia położniczo-ginekologiczna
  - 1.6.2. Szkoła rodzenia z punktem laktacyjnym
- 1.7. Oddział chorób wewnętrznych
  - 1.8.1. Poradnia dermatologiczna
  - 1.8.2. Poradnia reumatologiczna
  - 1.8.3. Poradnia gruźlicy i chorób płuc
  - 1.8.4. Poradnia neurologiczna
  - 1.8.5. Poradnia diabetologiczna
  - 1.8.6. Poradnia kardiologiczna
  - 1.8.7. Poradnia chorób wewnętrznych
- 2. BLOK OPERACYJNY
- 3. DZIAŁ DIAGNOSTYKI LABORATORYJNEJ
  - 3.1. Pracownia biochemii klinicznej
  - 3.2. Pracownia hematologii
  - 3.3. Pracownia mikrobiologii
  - 3.4. Pracownia analityki ogólnej
  - 3.5. Pracownia serologii transfuzjologicznej z bankiem krwi
  - 3.6. Punkt pobrań materiału do badań
- 4. DZIAŁ DIAGNOSTYKI OBRAZOWEJ
  - 4.1. Pracownia rentgenodiagnostyki ogólnej
  - 4.2. Pracownia USG
  - 4.3. Pracownia tomografii komputerowej
  - 4.4. Pracownia mammografii
- 5. PRACOWNIE DIAGNOSTYCZNE
  - 5.1. Pracownia endoskopii
  - 5.2. Pracownia urodynamiczna
  - 5.3. Zespół pracowni nieinwazyjnej diagnostyki kardiologicznej
    - 5.3.1. Pracownia prób wysiłkowych
    - 5.3.2. Pracownia holtera
    - 5.3.3. Pracownia EKG
  - 5.4. Pracownia diagnostyki urologicznej
    - 5.4.1. Poradnia urologiczna
- 6. Poradnia konsultacyjna internistyczna – Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna (NiŚOZ)
- 7. Gabinety diagnostyczno-zabiegowe
- 8. Apteka szpitalna/zamknięta
- 9. Sala Porodowa

10. Gabinet położnej POZ

**II. Zakład Leczniczy PRZYCHODNIA LEKARSKA lokalizacja ul. Kościuszki 9,
05-300 Mińsk Mazowiecki**

1. PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA

- 1.1. Poradnia lekarza POZ
- 1.2. Gabinet pielęgniarki POZ
- 1.3. Gabinet położnej POZ
- 1.4. Punkt Szczepień
- 1.5. Gabinet diagnostyczno- zabiegowy
- 1.6. Gabinet Dietetyk
- 1.7. Gabinety medycyny szkolnej
  - 1.7.1. Gabinet medycyny szkolnej w Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.2. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.3. Gabinet medycyny szkolnej w Szkole Podstawowej Nr 5 im. Józefa Wybickiego w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.4. Gabinet medycyny szkolnej w Szkole Podstawowej Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.5. Gabinet medycyny szkolnej w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.6. Gabinet medycyny szkolnej w Szkole Podstawowej nr 4 im. Powstańców Styczniowych w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.7. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.8. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół Zawodowych Nr 2 im. Powstańców Warszawy w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.9. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.10. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.11. Gabinet medycyny szkolnej w Liceum Ogólnokształcącym im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim,
  - 1.7.12. Gabinet medycyny szkolnej w Salezjańskim Liceum Ogólnokształcącym im. Ks. Augusta Czartoryskiego i Publicznej Salezjańskiej Szkole Podstawowej im. Św. Dominika Savio w Mińsku Mazowieckim.

- 1.7.13. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół Specjalnych im. Janiny Porazińskiej w Ignacowie.
- 1.7.14. Gabinet medycyny szkolnej w Zespole Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim.
- 2. Poradnia dla Pracowników SPZOZ.
- 3. AMBULATORYJNA OPIEKA SPECJALISTYCZNA (AOS)
  - 3.1. Poradnia Stomatologiczna (PST)
  - 3.2. Pracownia Fizykoterapii i Rehabilitacji (REH)
  - 3.3. Poradnie specjalistyczne (PS)
    - 3.3.1. Poradnia Medycyny Pracy
    - 3.3.2. Poradnia otolaryngologiczna
    - 3.3.3. Poradnia okulistyczna
    - 3.3.4. Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia
    - 3.3.5. Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych
    - 3.3.6. Poradnia Zdrowia Psychicznego
  - 3.4. Pracownie diagnostyczne
    - 3.4.1. Pracownia Elektrokardiografii
    - 3.4.2. Pracownia Elektroencefalografii
    - 3.4.3. Pracownia USG
- 4. Gabinet stomatologiczny w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Mińsku Mazowieckim
- 5. Gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej im. Rodziny Sażyńskich w Starej Niedziałce
- 6. Gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej im. ks. Antoniego Tyszki w Janowie
- 7. Gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Stojadłach.

Potrzeby w zakresie ratownictwa medycznego w stanie zagrożenia życia zabezpieczane są przez SPZOZ „RM-MEDITRANS” Stację Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego z siedzibą w Siedlcach (Stacja Ratownictwa Medycznego w Mińsku Mazowieckim).

W przypadku nagłego zachorowania lub pogorszenia stanu zdrowia w dni powszednie, w godzinach wieczornych i nocnych oraz w dni wolne od pracy, niedziele i święta świadczenia medyczne zapewnia nocna i świąteczna opieka zdrowotna.

Podstawowe zadania realizowane przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej:

- 1) udzielanie świadczeń medycznych w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych, a w razie choroby ciężkiej w miejscu zamieszkania chorego,
- 2) zapewnianie świadczeń medycznych w Szpitalu Powiatowym, jeżeli stan zdrowia pacjenta wymaga leczenia w oddziale stacjonarnym,
- 3) sprawowanie opieki w zakresie pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego w miejscu zamieszkania,
- 4) dokonywanie oceny stanu zdrowia ludności oraz określenie potrzeb w zakresie ich zaspakajania,
- 5) obejmowanie opieką zapobiegawczą populacji wieku rozwojowego, kobiet w okresie ciąży, porodu i połogu, jak również prowadzenie badań profilaktycznych w miejscu pracy i nauczania,
- 6) prowadzenie czynnego poradnictwa, szczególnie w odniesieniu do populacji:
  - chorych z chorobami społecznymi i cywilizacyjnymi,
  - narażonych na szkodliwość lub uciążliwość środowiska nauki i pracy,
  - innych chorych i chorych przewlekle, których stan zdrowia wymaga systematycznej opieki,
- 7) orzekanie o stanie zdrowia, a tym samym o czasowej niezdolności do pracy, współdziałanie z instytucjami orzekającymi o stałej niezdolności do pracy oraz prowadzenie innej działalności orzeczniczej,
- 8) prowadzenie nadzoru sanitarnego, zapobiegawczego, a w szczególności prowadzenie szczepień ochronnych, rutynowych i doraźnych oraz szerzenie oświaty zdrowotnej,
- 9) współdziałanie z innymi służbami w organizowaniu form opieki medycznej w sytuacjach zagrożenia: klęski żywiołowej, katastrofy, epidemii,
- 10) wykonywanie badań diagnostycznych,
- 11) pielęgnacja i rehabilitacja chorych i osób niepełnosprawnych,
- 12) prowadzenie działań o charakterze wczesnego rozpoznawania chorób.

Szpital realizuje zadania na bazie posiadanych zasobów kadrowych, lokalowych, sprzętowych i finansowych.

Liczba personelu medycznego zatrudnionego w SPZOZ w Mińsku Mazowieckim w latach 2019-2020 przedstawia się następująco:

STAN ZATRUDNIENIA w SPZOZ w Mińsku Mazowieckim na dzień 31.12.2019 r.

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku obrotowym z tytułu umowy o pracę			Przeciętna liczba zatrudnionych w poprzednim roku obrotowym
	ogółem	w tym:		
		kobiety	mężczyźni	
1	2	3	4	5
Pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę ogółem				
<i>w tym:</i>	529	446	83	532
Lekarze	57	31	26	59
Lekarze stomatolodzy	5	4	1	4
Inny z wyższym	45	43	2	42
Pielęgniarki + ratownicy medyczni	206	190	16	205
Położne	39	39	0	35
Technicy medyczni	41	40	1	47
Pozostały personel medyczny	58	57	1	55
Personel administracji, ekonomiczny i techniczny	43	32	11	49
Pracownicy gospodarczy i obsługi oraz niższy	35	10	25	36
Wyszczególnienie	Liczba osób zatrudnionych w roku obrotowym z tytułu umów cywilno - prawnych			Liczba osób zatrudnionych w poprzednim roku obrotowym
	ogółem	w tym:		
		kobiety	mężczyźni	
1	2	3	4	5
Umowy cywilno – prawne	138	77	61	128
<i>w tym:</i>				
lek. med. kontrakty	104	55	49	100
lek. med. umowy zlecenie	14	10	4	16
inne umowy zlecenie	21	12	9	12

STAN ZATRUDNIENIA w SPZOZ w Mińsku Mazowieckim na dzień 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba zatrudnionych w roku obrotowym z tytułu umowy o pracę			Przeciętna liczba zatrudnionych w poprzednim roku obrotowym
	ogółem	w tym:		
		kobiety	mężczyźni	
1	2	3	4	5
Pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę ogółem	600	513	87	529
<i>w tym:</i>				
Lekarze	54	33	21	57
Lekarze stomatolodzy	6	6	0	5
Inny z wyższym	47	44	3	45
Pielęgniarki + ratownicy medyczni	195	177	18	206
Położne	38	38	0	39
Technicy medyczni	33	33	0	41
Pozostały personel medyczny	74	74	0	58
Personel administracji, ekonomiczny i techniczny	54	31	23	43
Pracownicy gospodarczy i obsługi oraz niższy	99	77	22	35
Wyszczególnienie	Liczba osób zatrudnionych w roku obrotowym z tytułu umów cywilno - prawnych			Liczba osób zatrudnionych w poprzednim roku obrotowym
	ogółem	w tym:		
		kobiety	mężczyźni	
1	2	3	4	5
Umowy cywilno – prawne	141	80	61	138
<i>w tym:</i>				
lek. med. kontrakty	107	58	49	104
lek. med. umowy zlecenie	14	10	4	14
inne umowy zlecenie	20	12	8	21

Liczba pacjentów hospitalizowanych w SPZOZ w Mińsku Mazowieckim w latach 2019-2020.

Rok 2019

Lp.	oddział	liczba łóżek		liczba hospitalizowanych	średni czas pobytu
		do 30.04.2019	od 1.05.2019		
1	anestezjologii i intensywnej terapii	6	6	65	9
2	chirurgii ogólnej	48	31	1344	5
3	chorób wewnętrznych	60	70	2461	9
4	położniczo-ginekologiczny	50	36	2678	2
5	pediatryczny	25	25	1172	3
6	szpitalny oddział ratunkowy	10	10	18789	0
7	noworodkowy	18+8 ink.	13+3 ink.	966	2
Razem		225	194	27 475	

Rok 2020

Lp.	oddział	liczba łóżek			liczba hospitalizowanych	średni czas pobytu
		1.01.2020-31.07.2020	1.08.2020-31.08.2020	1.09.2020-31.12.2020		
1	anestezjologii i intensywnej terapii	6	6	6	66	8
2	chirurgii ogólnej	31	31	31	934	6
3	chorób wewnętrznych	70	70	60	1720	10
4	położniczo-ginekologiczny	36	36	36	2035	2
5	pediatryczny	25	20	20	628	3
6	szpitalny oddział ratunkowy	10	10	10	11259	1
7	noworodkowy	13+3 ink.	13+3 ink.	13+3 ink.	918	2
Razem		194	189	179	17 560	

Liczba porad specjalistycznych SPZOZ w Mińsku Mazowieckim w latach 2019-2020

Lp.	Wyszczególnienie	2019	2020
1.	Poradnia diabetologiczna	2891	4100
2.	Poradnia kardiologiczna	5971	5917
3.	Poradnia reumatologiczna	4496	3379
4.	Poradnia dermatologiczna	7561	3785
5.	Poradnia gruźlicy i chorób płuc	3028	2640
6.	Poradnia neurologiczna	2065	4426
7.	Poradnia położniczo-ginekologiczna przychodnia	5178	4304
8.	Poradnia neonatologiczna	1598	1065
9.	Poradnia medycyny pracy	3908	3078
10.	Poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej	10001	8196
11.	Poradnia chirurgii ogólnej	18602	13716
12.	Poradnia urologiczna	4585	3651
13.	Poradnia laryngologiczna	3414	1746
14.	Poradnia okulistyczna	4436	3591
15.	Poradnia zdrowia psychicznego	4156	4081
16.	Poradnia terapii uzależ. od alkoholu	1898	910
17.	Poradnia terapii uzależ. od subst. psych.	252	97
18.	Poradnia endokrynologiczna	3713	3961
19.	Poradnia położniczo-ginekologiczna szpital	5028	4581

Na terenie powiatu mińskiego funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, niepubliczne domu opieki społecznej i zakłady rehabilitacyjne oraz sieć aptek ogólnodostępnych.

5.15 Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie ustawą z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r., poz. 920 t.j.) zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Organ wykonawczy, jakim jest Zarząd Powiatu wykonuje to zadanie przy pomocy merytorycznych wydziałów Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych powiatu oraz powiatowych służb, inspekcji i straży.

Organem odpowiedzialnym za organizowanie i koordynowanie działaniami związanymi z zarządzaniem kryzysowym na terenie powiatu mińskiego jest Starosta, który podejmuje decyzje we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego przy pomocy Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, powołanego Zarządzeniem Starosty Mińskiego Nr 6/14 z dnia 29 stycznia 2014 roku. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej na obszarze powiatu mińskiego koordynuje działaniami ratowniczymi i porządkowo-ochronnymi podejmowanymi przez siły i środki będące w jego dyspozycji. Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego może zostać zwołany przez Starostę w trybie zwyczajnym tj. w przypadku konieczności omówienia zagadnienia związanego z zapewnieniem bezpieczeństwa na terenie powiatu mińskiego lub nadzwyczajnym tj. z chwilą wystąpienia lub możliwości zaistnienia sytuacji kryzysowej wymagającej podjęcia natychmiastowych działań.

W przypadku stwierdzenia, że siły i środki będące w dyspozycji Starosty są niewystarczające w stosunku do zaistniałego zagrożenia, występuje on z wnioskiem do Wojewody o wsparcie działań ratowniczych siłami i środkami wyższego szczebla.

W ramach wykonywania zadań Starosty z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa na terenie powiatu mińskiego, w Starostwie Powiatowym od 2002 roku funkcjonuje Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych (WZKiSO), który realizuje przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, obronności oraz obrony cywilnej. W ramach swoich zadań WZKiSO we współpracy z samorządami gminnymi oraz powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami organizuje cyklicznie ćwiczenia z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa, których celem jest m.in. sprawdzenie skuteczności działania służb w sytuacjach takich jak np. pożary obiektów użyteczności publicznej, dużych terenów lasów, ewakuacja obiektów publicznych itp.

Na mocy ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1856 z późn. zm.), od 2008 roku funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK), które wchodzi w skład Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych. Siedziba Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego znajduje się w budynku Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim (w pomieszczeniu Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego).

Celem działania PCZK jest zbieranie, selekcjonowanie i ewidencjonowanie wpływających od dyżurnych służb zespolonych i niezespolonych, inspekcji, straży, a także gminnych centrów zarządzania kryzysowego oraz od mieszkańców powiatu, informacji o zaistniałych zdarzeniach, sytuacjach kryzysowych lub nadzwyczajnych zagrożeniach dla ludzi i środowiska naturalnego, a także powiadamianie kompetentnych osób i uruchamianie sił i środków do prowadzenia akcji ratunkowych. Służba dyżurna udziela również informacji osobom potrzebującym o miejscach uzyskania pomocy, a także o sposobach zachowania się w sytuacjach kryzysowych.

Od lipca 2012 roku PCZK posiada własną stronę internetową – pczk.powiatminski.pl, na której umieszczane są ostrzeżenia meteorologiczne, opisy najważniejszych zdarzeń, jakie miały miejsce na terenie powiatu mińskiego, komunikaty na temat postępowania w konkretnych sytuacjach, a także wiadomości niezbędne dla bezpieczeństwa mieszkańców (wyłączenia prądu, utrudnienia w ruchu drogowym itp.).

Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim funkcjonuje, między innymi, na podstawie Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. z 2020 r., poz. 360 z późn. zm.).

Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim zatrudnia (stan na dzień 1 czerwca 2021 r.) 249 funkcjonariuszy oraz 35 pracowników cywilnych, w tym 12 to stanowiska etatowe cywilne i 23 stanowiska pozaetatowe (niemnożnikowe). W Komendzie Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim obsługującej teren działania miasta Mińsk Mazowiecki, gminy Mińsk Mazowiecki oraz gminy Siennica) zatrudnionych jest 147 policjantów, 12 pracowników służby cywilnej oraz 15 pracowników pozaetatowych.

Ponadto na terenie powiatu zlokalizowane są następujące jednostki organizacyjne podległe Komendantowi Powiatowemu Policji:

- 1) Komisariat Policji w Halinowie (obsługujący gminę Halinów, gminę Dębe Wielkie) – 26 funkcjonariuszy oraz 2 pracowników pozaetatowych,
- 2) Komisariat Policji w Sulejówku – 24 funkcjonariuszy oraz 2 pracowników pozaetatowych
- 3) Komisariat Policji w Stanisławowie (obejmujący swoim zasięgiem gminę Dobre, gminę Jakubów, gminę Stanisławów) – 22 funkcjonariuszy oraz 2 pracowników pozaetatowych,
- 4) Komisariat Policji w Mrozach (obsługujący gminę Cegłów, gminę, Latowicz, miasto i gminę Mrozy) – 21 funkcjonariuszy oraz 2 pracowników pozaetatowych,
- 5) Posterunek Policji w Kałuszynie – 7 funkcjonariuszy.

Ponadto dwóch policjantów pozostaje w dyspozycji Komendanta Powiatowego Policji w Mińsku Mazowieckim.

Liczba zatrudnionych w Komendzie w dalszym ciągu wymaga zwiększenia, co ma ścisły związek z dynamicznym rozwojem całego powiatu, wzrostem liczby mieszkańców, a także wzrostem natężenia ruchu drogowego – aktualnie stan etatowy Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim wynosi 262 etaty.

Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim posiada według stanu na dzień 1 czerwca 2021 roku: 63 pojazdy służbowe (w tym 25 pojazdów nieoznakowanych) oraz 2 motocykle.

Dzięki pomocy finansowej ze strony władz sejmiku województwa mazowieckiego, władz powiatowych i lokalnych samorządów terytorialnych, środki transportowe i wyposażenie Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim jest cyklicznie modernizowane i unowocześniane.

W 2019 roku została oddana od użytku nowa siedziba posterunku Policji w Kałuszynie (wyremontowana i przekazana z inicjatywy lokalnej władzy samorządowej). W lipcu 2020 roku oddano do użytku nową siedzibę Komisariatu Policji w Mrozach. Dnia 24 grudnia 2020 roku został wyłoniony wykonawca inwestycji na budowę Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim.

Dzięki podjętym przedsięwzięciom i działaniom Policji, ograniczono znacznie przestępczość na terenie powiatu mińskiego. Dane statystyczne z lat 2016 – 2020 r. wskazują, że zmniejszyła się liczba przestępstw kryminalnych (kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież samochodów, bójki i pobicia, uszkodzenia rzeczy, uszczerbek na zdrowiu, przestępstwa rozbójnicze), przestępstw narkotykowych, przestępczości wśród nieletnich, a także odnotowano wzrost przestępstw gospodarczych. W obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym w analizowanym okresie odnotowano tendencję spadkową w kategoriach: liczba wypadków drogowych oraz osób poszkodowanych i zabitych, wzrasta za to liczba kolizji drogowych.

Wzrosła również skuteczność ścigania sprawców przestępstw, od 2017 roku wykrywalność przestępstw ogólnych na terenie działalności Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim ustabilizowała się na poziomie powyżej 70%, co plasuje Komendę w czołówce wszystkich komend powiatowych i rejonowych garnizonu warszawskiego.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim działa m.in. w oparciu ustawę o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U z 2020 r., poz. 1123 z późn. zm.), ustawę o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U z 2021 r., poz. 869 t.j.) oraz regulamin organizacyjny.

Terenem działania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim jest obszar powiatu mińskiego, siedzibą Komendy jest miasto Mińsk Mazowiecki. Jednostką nadrzędną jest Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie.

Do podstawowych zadań Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim należy:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,

- wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- kształcenie kadr dla potrzeb PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- współpraca z jednostkami nadrzędnymi w zakresie niezbędnym do realizację zadań ustawowych.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym limit etatów dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim na dzień 31.12.2020 r. wynosił 71, w tym jeden etat cywilny i jeden etat pomocniczy. Trzynastu funkcjonariuszy pełni służbę w systemie codziennym, a 56 funkcjonariuszy w systemie zmianowym (JRG: 3 zmiany po 17 strażaków oraz Stanowisko Kierowania Komendanta Powiatowego – 5 strażaków).

Teren powiatu pod względem operacyjnym zabezpieczają następujące jednostki ochrony przeciwpożarowej:

1. włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (KSRG):

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim i działająca jako komórka organizacyjna Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza (JRG),
- 21 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym: 2 jednostki typu S1, (jeden samochód pożarniczy na wyposażeniu), 6 jednostek typu S2; 10 jednostek typu S3, jedna jednostka S4 oraz dwie jednostki typu S5.

2. spoza Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego:

- 72 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym: 58 jednostek OSP typu S1, 7 jednostek S2 i 7 jednostek OSP typu M,
- Jednostka Organizacyjna Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej – Lotniskowa Wojskowa Straż Pożarna 23 Bazy Lotnictwa Taktycznego w Mińsku Mazowieckim.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim dysponuje (stan na dzień 1 czerwca 2021 r.) 5 samochodami ratowniczo-gaśniczymi oraz 6 samochodami specjalnymi (podnośnik hydrauliczny, samochód rozpoznawczo-ratowniczy, dwa samochody operacyjne, samochód kwatermistrzowski oraz mikrobus).

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych są utrzymywane z funduszy samorządów miejskich i gminnych oraz z ich własnych środków finansowych. Jednostki OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego są wspierane finansowo przez budżet Państwa. Wyposażenie JRG PSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy jest dobre, dzięki znaczącym nakładom finansowym, pochodzącym między innymi z budżetu powiatu. Istnieją jednak ciągłe potrzeby w zakresie wymiany sprzętu ratowniczo-gaśniczego, z uwagi na ich zużycie technologiczne, wynikające z coraz częstszych wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych.

5.16 GOSPODARKA FINANSOWA POWIATU

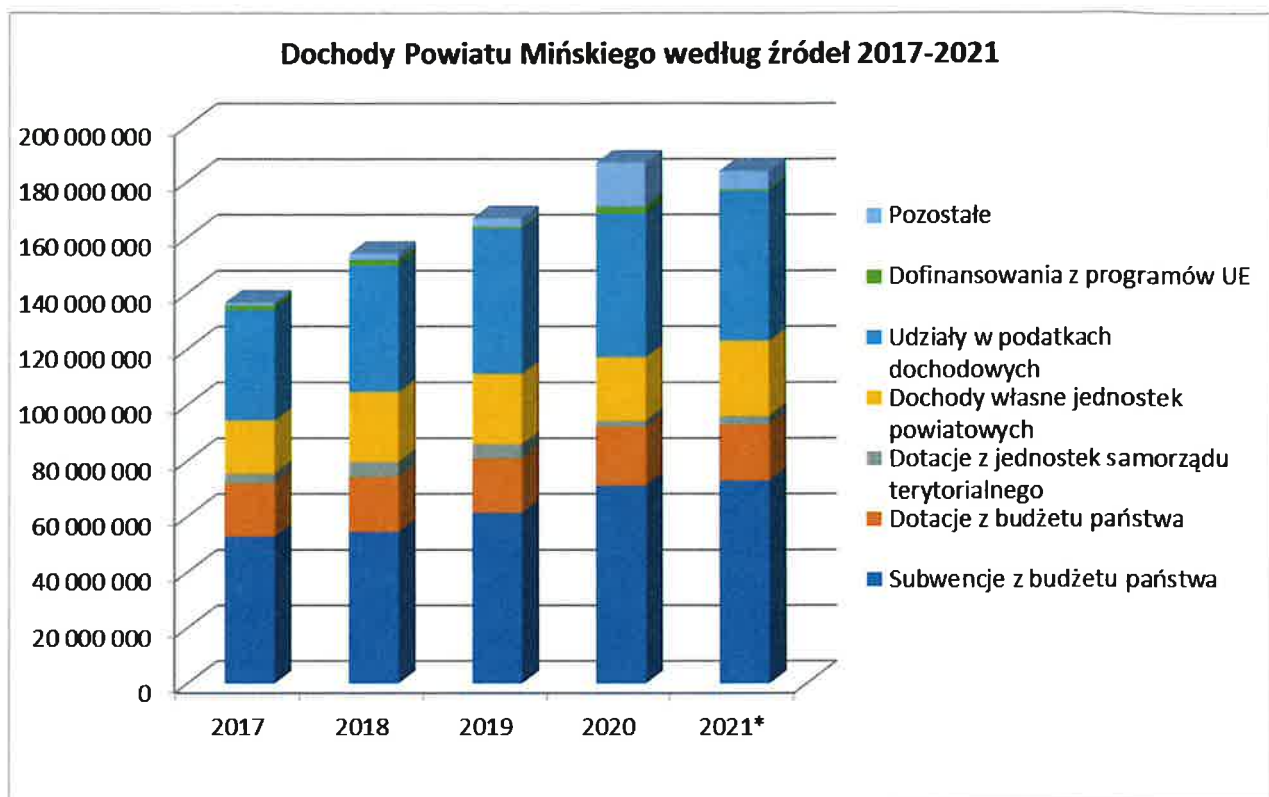
Analiza gospodarki finansowej sprowadza się w głównej mierze do analizy wielkości przyjętych w uchwalanych budżetach powiatu i ich wykonania. Bieżącej oceny tej gospodarki dokonuje corocznie Rada Powiatu podczas procedury absolutoryjnej oraz Regionalna Izba Obrachunkowa jako wyspecjalizowany organ opiniujący sprawozdania z wykonania budżetu. W dotychczasowej historii Powiatu Mińskiego zawsze ta ocena wypadła pozytywnie. Obecna i przyszła sytuacja finansowa jest zawsze silnie związana ze zdarzeniami z przeszłości, stąd poniżej przedstawione zostaną główne kategorie budżetowe w okresie ostatnich pięciu lat.

Dochody budżetowe

Dochody budżetu Powiatu Mińskiego wg źródeł w latach 2017-2021

						w zł
Lp	Źródło dochodu	2017	2018	2019	2020	2021*
	Ogółem dochody	136 600 486	154 128 612	166 773 180	186 739 701	183 755 972
1	Subwencje z budżetu państwa	52 876 539	54 553 725	61 377 980	71 151 079	72 975 324
1.1	w tym część oświatowa	51 309 747	52 520 731	59 040 033	68 975 334	72 315 674
2	Dotacje z budżetu państwa	19 163 986	19 718 841	19 533 935	21 079 238	20 120 946
3	Dotacje z jednostek samorządu terytorialnego	3 483 617	5 360 880	5 148 152	2 197 475	3 089 021
4	Dochody własne jednostek powiatowych	18 988 523	25 096 414	25 106 699	22 654 653	26 854 706
5	Udziały w podatkach dochodowych	39 588 337	45 235 296	51 902 838	51 470 736	53 580 838
6	Dofinansowania z programów UE	1 521 787	1 906 626	689 912	2 445 654	592 737
7	Pozostałe	977 697	2 256 830	3 013 664	15 740 866	6 542 400

* Plan wg stanu na 31.05.2021r.

W prezentowanym okresie podstawą dla finansowania Powiatu była ustawa z 13.11.2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U.2021.38), która od wejścia w życie nie podlegała większym zmianom w zakresie źródeł dochodów Powiatu. Dochody te wykazywały stabilną tendencję wzrostową, aż do 2021r., kiedy została zatrzymana przez efekty pandemii wirusa SARS-Cov2. W 2020r. uzyskano dochody o niemal 20 mln zł wyższe niż w roku poprzednim, w dużej części z funduszy rządowych o charakterze jednorazowym, uruchomionych w celu przeciwdziałania skutkom zagrożenia epidemicznego. W 2021r. nie są przewidywane takie wpływy stąd dochody ogółem są planowane na poziomie nieco niższym niż w 2020r.

Głównym źródłem dochodów pozostają ciągle subwencje i dotacje z budżetu państwa, które w 2017r. wynosiły łącznie 72 040 525 zł tj. 52,74% dochodów ogółem, a w 2021r. 93 096 270 zł tj. 50,66%. Główna pozycja w tej grupie dochodów tj. część oświatowa subwencji wzrosła w tym czasie z 51 309 747 zł do 72 315 674 zł głównie na skutek podnoszenia wynagrodzeń nauczycieli, jednak nie w stopniu pozwalającym sfinansować całkowite koszty zadań nałożonych na system oświaty. Subwencja w kolejnych latach będzie silnie zależna od sytuacji demograficznej oraz decyzji władz centralnych kształtujących poziom wynagrodzeń pracowników pedagogicznych. Pozostała część dochodów uzyskiwanych z budżetu państwa tj. dotacje otrzymywane na zadania własne i zlecone wykazuje stagnację. Łączny poziom tych dochodów wzrósł z 19 163 986 zł w 2017r. do 20 120 946 zł w 2021r. ale ich udział w dochodach ogółem spadł w tym czasie z 14,03% do 10,95%.

Drugim filarem powiatowego budżetu były udziały Powiatu w podatkach PIT i CIT. Powiat otrzymuje 10,25% z wpływów podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na jego terenie oraz 1,40% z podatku dochodowego od osób prawnych. Udziały te wzrosły z 39 588 337 zł w 2017 r. do 53 580 838 zł w 2021 r., oscylując około 30% dochodów ogółem. Wynik ten pozytywnie świadczy o rozwoju gospodarczym Powiatu. Źródło to jest jednak silnie uzależnione od decyzji władz państwowych, dotyczących kształtowania systemu podatkowego. Zapowiadane obecnie zmiany obciążeń podatkowych rodzą ryzyko zmniejszenia w przyszłości uzyskiwanych z tego tytułu dochodów.

Dochody własne uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe wykazywały tendencję wzrostową, osiągając od 19 899 523 zł w 2017 r. tj. 13,90% dochodów ogółem do 26 854 706 zł w 2021 r. tj. 14,61% dochodów ogółem.

Pozostałe źródła dochodów miały znacznie mniejsze znaczenie w strukturze dochodów. W latach 2020-2021 pozyskano znaczące środki z funduszy powołanych do przeciwdziałania skutkom epidemii Covid-19 oraz rozwoju dróg samorządowych. Środki takie nie mają jednak trwałego charakteru i mogą nie wystąpić w kolejnych latach. Środki zaklasyfikowane w powyższej tabeli do innych źródeł wahały się w przedziale 977 697 zł w 2017 r. do 15 740 866 zł w 2020 r.

Wydatki budżetowe

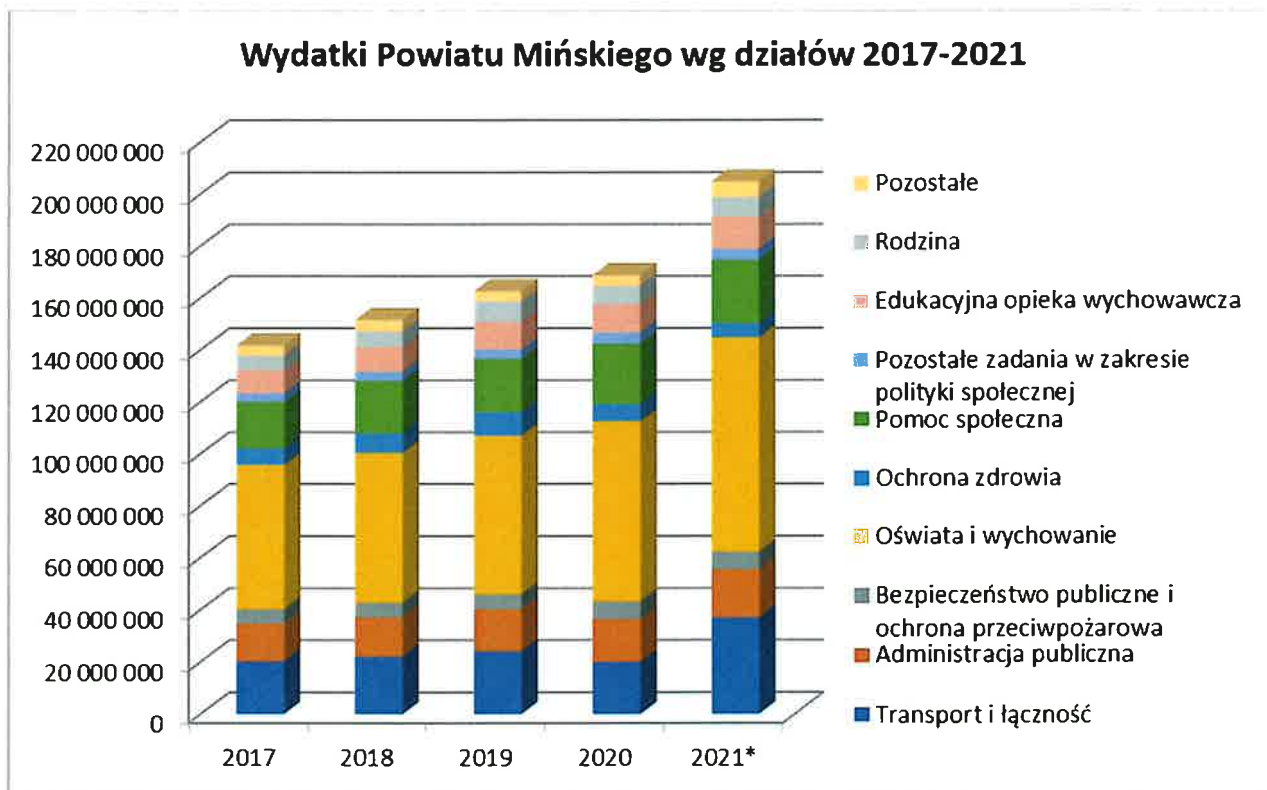
Wydatki budżetu Powiatu Mińskiego wg działów w latach 2017-2021

						w zł
	Nazwa działu	2017	2018	2019	2020	2021*
	WYDATKI OGÓŁEM	141 657 072	151 454 519	162 506 641	168 595 256	204 664 007
1	Rolnictwo i łowiectwo	0	0	0	60 467	0
2	Leśnictwo	429 568	432 884	514 210	533 697	625 689
3	Transport i łączność	20 339 246	22 129 544	24 215 355	20 070 731	36 999 577
4	Turystyka	4 300	4 780	9 820	3 450	9 000
5	Gospodarka mieszkaniowa	335 700	551 362	286 393	353 210	1 408 000
6	Działalność usługowa	1 358 280	1 764 536	1 510 547	1 892 465	1 846 432
7	Administracja publiczna	14 470 957	15 089 926	15 988 866	16 374 217	18 569 099
8	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	0	50 574	0	0	0
9	Obrona narodowa	8 700	53 473	59 484	80 273	0
10	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 460 761	5 659 861	5 831 434	6 824 452	6 655 220
11	Wymiar sprawiedliwości	375 624	373 209	396 526	395 993	396 000
12	Obsługa długu publicznego	391 935	385 401	422 287	223 981	286 000
13	Różne rozliczenia	415 029	47 516	0	0	479 843
14	Oświata i wychowanie	55 472 988	57 515 480	60 937 798	69 267 196	82 503 572
15	Ochrona zdrowia	6 460 175	7 598 108	9 001 002	6 537 867	5 522 000

16	Pomoc społeczna	17 663 259	20 075 638	20 609 166	23 298 661	24 291 213
17	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 508 502	3 612 134	3 752 901	4 343 117	4 329 355
18	Edukacyjna opieka wychowawcza	8 882 092	9 505 859	10 419 547	10 942 824	12 478 353
19	Rodzina	5 564 476	6 023 909	7 923 323	7 088 311	7 454 628
20	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	38 953	35 176	24 670	17 480	328 000
21	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	336 082	369 200	430 742	233 156	361 026
22	Kultura fizyczna	140 445	175 949	172 570	53 708	121 000

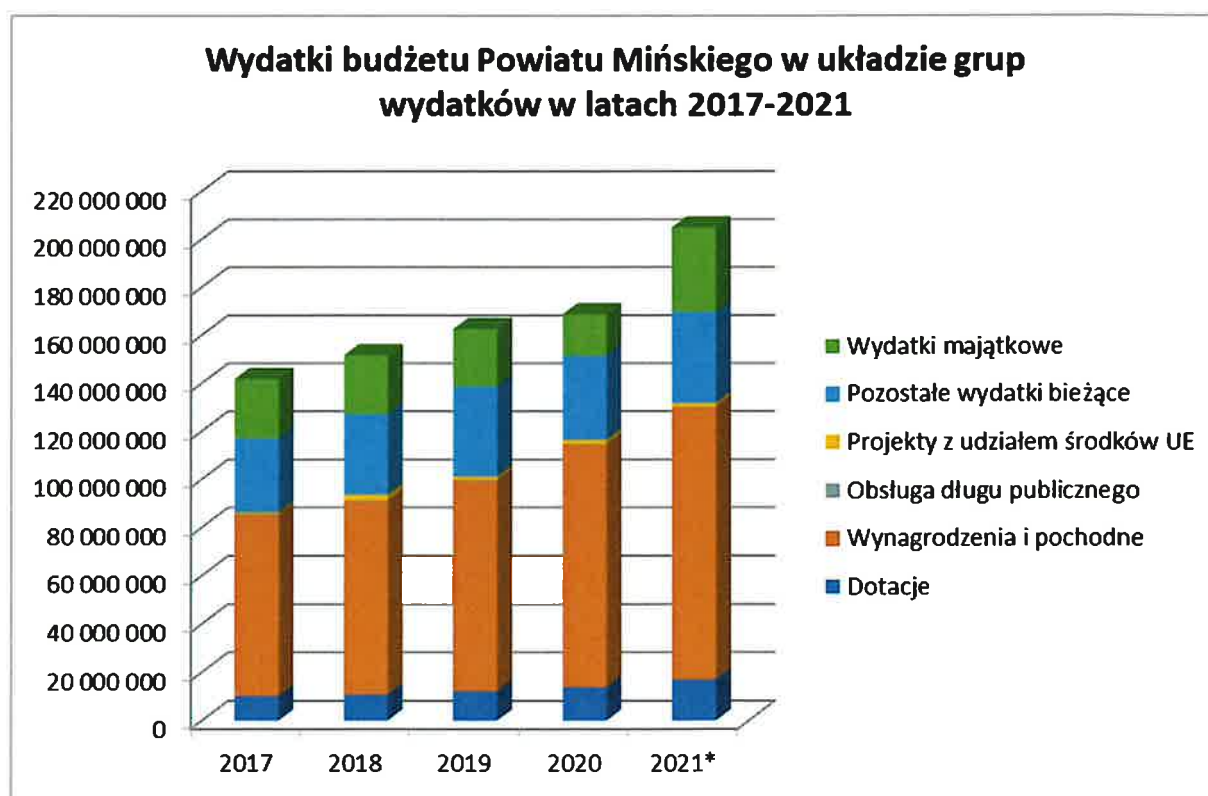
* Plan wg stanu na 31.05.2021r.

**Wydatki budżetu Powiatu Mińskiego w układzie grup wydatków
w latach 2017-2021**

		w zł				
	Nazwa grupy wydatków	2017	2018	2019	2020	2021*
	WYDATKI OGÓŁEM	141 657 072	151 454 519	162 506 641	168 595 256	204 664 007
1	Wydatki bieżące	116 962 729	127 041 263	138 671 625	151 452 506	169 631 506
1.1	Dotacje	10 276 296	10 863 895	12 278 833	13 920 883	17 065 264
1.2	Wynagrodzenia i pochodne	75 001 583	79 972 909	87 000 674	100 524 633	112 786 566
1.3	Obsługa długu publicznego	391 934	385 401	422 286	223 981	286 000
1.4	Projekty z udziałem środków UE	643 009	2 409 056	1 386 435	1 682 598	1 523 287
1.5	Pozostałe wydatki bieżące	30 649 907	33 410 002	37 583 397	35 100 411	37 970 389
2	Wydatki majątkowe	24 694 343	24 413 256	23 835 016	17 142 750	35 032 501

* Plan wg stanu na 31.05.2021r.

Powyższe dane wskazują na tendencję wzrostową w zakresie wydatków bieżących co wynika ze skali potrzeb powiatowych jednostek organizacyjnych oraz liczby zadań nakładanych przepisami na Powiat. Poziom wydatków majątkowych znajdował się w przedziale od 17 142 750 zł do 35 100 411 zł i świadczył o dużej wadze przywiązywanej do modernizacji infrastruktury powiatowej. Stabilny w latach 2017-2019 poziom wydatków majątkowych z

okolicy 24 mln zł. zmniejszył się w 2020r. na skutek pandemii Covid-19 do poziomu 17 142 750 zł. Część zadań została wówczas przełożona na rok 2021. W 2020r. pozyskano również środki na inwestycje z rządowych funduszy związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, które będą wykorzystywane w roku kolejnym. Zaowocowało to odbiciem poziomu planowanych wydatków majątkowych do rekordowych w historii Powiatu 35 100 411 zł. w 2021r. W ujęciu procentowym wydatki majątkowe wzrosły z 10,17% do 17,12% wydatków ogółem.

W strukturze wydatków w układzie działów klasyfikacji budżetowej nie zachodziły w rozpatrywanym okresie znaczące zmiany. Dominującą pozycję zajmowały wydatki na zadania oświatowe zaliczane do działów oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza. Wydatki te miały tendencją trwale rosnącą z poziomu 64 355 080 zł w 2017r. do 94 981 925 zł co oznacza wzrost o 47,59%. W tym czasie subwencja oświatowa wzrosła z 51 309 747 zł do 72 315 674 zł tj. o 40,94%. Wydatki oświatowe stanowiły między 43,91%, a 46,41% wydatków ogółem budżetu Powiatu.

Drugi największy obszar wydatków stanowiły zadania pomocy społecznej, polityki społecznej i rodziny, które w latach 2017-2021 oscylowały między 17,62%, a 20,60% wydatków ogółem.

Wysoki poziom utrzymywały również wydatki na transport i łączność, czyli głównie utrzymanie i modernizację dróg powiatowych. Z poziomu przekraczającego nieco 20 mln zł zanotowały dynamiczny wzrost w 2021r. do blisko 37 mln zł co wynika z pozyskania środków z funduszy związanych z przeciwdziałaniem Covid-19. Udział wydatków na utrzymanie dróg powiatowych mieścił się w przedziale 11,90% – 18,08% wydatków ogółem.

W układzie grup wydatków dominują wydatki bieżące, niezbędne do utrzymania ciągłości działania jednostek organizacyjnych, jednakże w okresie 5-letnim wydatki majątkowe wynoszą aż 125 117 866 zł co przy wydatkach ogółem na kwotę 828 877 495 zł daje średni udział na poziomie 15,09%. Spośród wydatków bieżących największy udział mają wynagrodzenia i pochodne, które odpowiadały w poszczególnych latach za 52,80% do 59,62% wydatków ogółem. W latach 2017-2021r. zanotowano wzrost aż o 66% w grupie wydatków z tytułu dotacji na zadania bieżące. Wynika to głównie z rozwoju szkół niepublicznych uprawnionych do otrzymywania dotacji od Powiatu. Konkrowanie szkół niepublicznych ze szkołami powiatowymi, przy ograniczonej łącznej liczbie uczniów, będzie utrudniać w najbliższych latach zmniejszanie luki między wydatkami na oświatę, a subwencją oświatową.

Stan zadłużenia Powiatu Mińskiego w latach 2017-2021.

w zł

Rok	Wielkość zaciągniętych kredytów	Wielkość dokonanych spłat i otrzymanych umorzeń	Stan zadłużenia na koniec roku	Wykonane dochody	Zadłużenie jako % dochodów
1	2	3	4	5	6
2017	5 600 000	5 252 185	19 850 000	136 600 486	14,53%
2018	6 300 000	5 050 000	21 100 000	154 128 612	13,69%
2019	2 000 000	4 300 000	18 800 000	166 773 180	11,27%
2020	5 400 000	4 600 000	19 600 000	186 739 701	10,50%
2021*	3 235 000	4 940 000	17 895 000	183 755 972	9,74%
Razem	22 535 000	24 142 185			

* Plan wg stanu na 31.05.2021r.

Dla zbilansowania budżetów w latach 2017-2021 zaciągnięto kredyty w kwocie łącznej 22 535 000 zł, przy równoczesnych spłatach i umorzeniach na poziomie 24 142 185 zł. Przewidywane zadłużenie na koniec 2021 r. wyniesie 17 895 000 zł co stanowi 9,74% planowanych w tym roku dochodów. Na skutek regulacji określonych w art. 243 ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz.305) zdolność do zaciągania nowego długu zależy przede wszystkim od zdolności do wypracowywania nadwyżki operacyjnej tj. nadwyżki dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi.

Perspektywy i finansowanie strategii

Zarówno dochody, jak i wydatki powiatu, wykazywały w ostatnich latach tendencję wzrostową. Wzrosty te były ściśle związane z rozwojem gospodarczym kraju generującym wzrost dochodów z tytułu udziałów w podatkach dochodowych i wzrosty dochodów własnych. Kształt budżetu samorządowego był też pod znaczącym wpływem decyzji władz centralnych wpływających m.in. na poziom płac i subwencji oświatowej. W latach 2017-2021 poziom płacy minimalnej wzrósł o 40% generując istotną presję na wzrost wynagrodzeń, stanowiących główne obciążenie budżetu. W rezultacie wzrost dochodów był absorbowany przez wzrost wydatków bieżących i nie pozwalał na znaczący przyrost wydatków majątkowych. Wydatki powiatu na dotychczasowym poziomie pozwalają na realizowanie zadań obligatoryjnych przez jednostki organizacyjne, ale są niewystarczające do pokrycia większych potrzeb inwestycyjnych. Realizacja części zadań inwestycyjnych uzależniona jest od pozyskania na nie środków zewnętrznych lub finansowania dłużnego.

Zwiększenie dochodów może nastąpić w wyniku pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym UE oraz krajowych funduszy celowych i budżetu państwa. Równocześnie znaczące ryzyko dla poziomu dochodów stanowią zapowiedzi zmian systemu podatkowego poprzez zmniejszenie podatków dochodowych na rzecz innych danin, co ograniczy udziały jednostek samorządu terytorialnego w tych podatkach.

Wdrażanie strategii będzie finansowane ze środków budżetowych powiatu i środków partnerów samorządowych. Środki te będą wspierane ze źródeł zewnętrznych, w tym w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Ponadto środki krajowe będą pozyskiwane z budżetu państwa, państwowych funduszy celowych i innych, które będą dostępne w kolejnych latach.

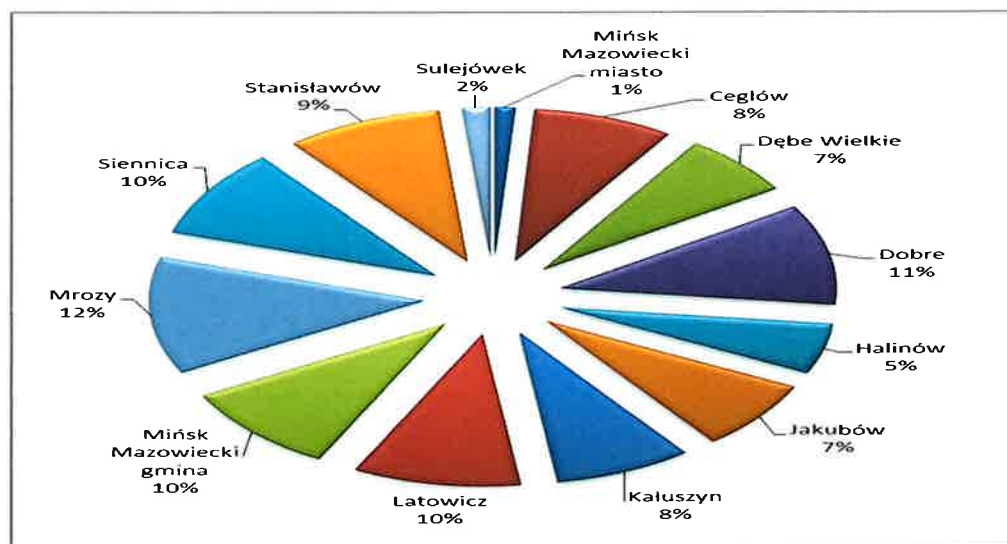
5.17 Miasta i Gminy Powiatu Mińskiego

Największą pod względem powierzchni gminą w powiecie jest gmina Mrozy, zajmując 145 km² czyli 12% powierzchni powiatu, a najmniejszą miasto Mińsk Mazowiecki o wielkości 13 km², tj. 1% powierzchni powiatu.

Powierzchnia gmin i miast położonych na terenie powiatu mińskiego w km²

POWIAT MIŃSKI OGÓŁEM	Mińsk Mazowiecki miasto	Cegłów	Dębe Wielkie	Dobre	Halinów	Jakubów	Kaluszyn	Latowicz	Mińsk Mazowiecki gmina	Mrozy	Siennica	Stanisławów	Sulejówek
1 164	13	96	78	125	63	87	94	114	112	145	111	107	19

**Powierzchnia gmin i miast położonych na terenie powiatu mińskiego
w ujęciu procentowym**

Liczba ludności miast i gmin na terenie powiatu mińskiego

Miasto/gmina	liczba ludności wg stanu na 31.12.2020		
	ogółem	mężczyźni	kobiety
Mińsk Mazowiecki miasto	40 916	19 345	21 571
Cegłów	6 072	3 028	3 044
Dębe Wielkie	10 684	5 300	5 384
Dobre	5 970	3 019	2 951
Halinów	16 438	8 059	8 379
Jakubów	5 103	2 547	2 556
Kałużyn	5 749	2 897	2 852
Latowicz	5 379	2 732	2 647
Mińsk Mazowiecki gmina	15 673	7 759	7 914
Mrozy	8 699	4 266	4 433
Siennica	7 520	3 724	3 796
Stanisławów	6 797	3 404	3 393
Sulejówek	19 951	9 452	10 499

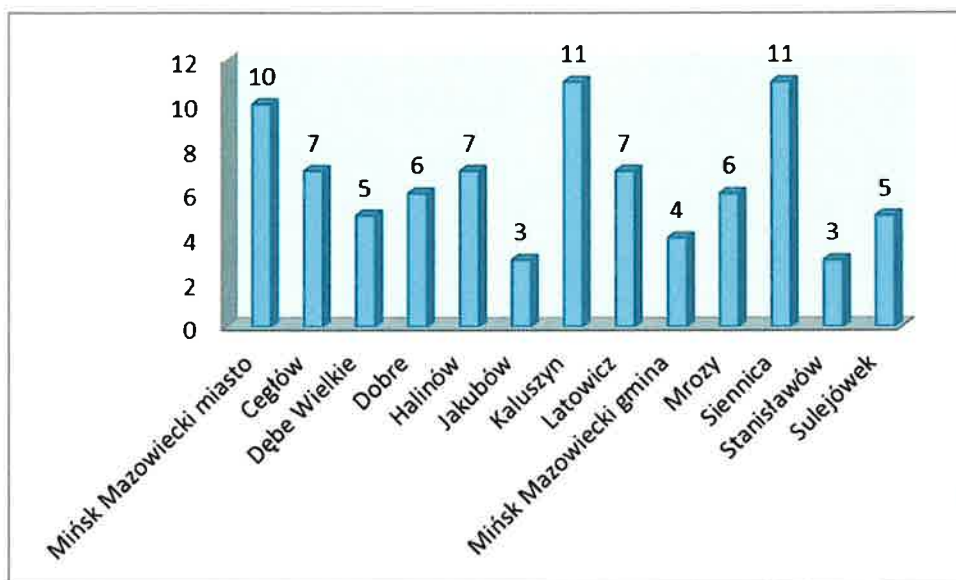
Przyrost naturalny w podziale na miasta i gminy na terenie powiatu mińskiego

Miasto/gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2018	2019	2020
Mińsk Mazowiecki miasto	3,15	2,38	0,17
Cegłów	-4,56	-7,03	-10,03
Dębe Wielkie	4,18	0,67	3,39
Dobre	-2,33	-3,52	-2,50
Halinów	3,86	2,52	-0,67
Jakubów	-0,79	-1,18	-0,20
Kałużyn	-5,11	-1,03	-4,65
Latowicz	0,37	-1,11	-3,53
Mińsk Mazowiecki gmina	3,86	2,86	1,22
Mrozy	-0,46	1,61	-3,79
Siennica	1,21	1,47	-0,13
Stanisławów	-0,45	-1,33	0,00
Sulejówek	-1,37	-0,86	-2,40

Na terenie wszystkich miast i gmin, leżących w powiecie mińskim znajdują się bogate zasoby materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz atrakcji przyrodniczych z potencjałem do rozwoju gospodarczego i społecznego w obszarze kultury, turystyki i sportu.

Do rejestru zabytków nieruchomych wpisanych jest 85 obiektów (kościóły, pałace, dwory oraz nieliczne zabytki przemysłowe), ponadto w gminnych ewidencjach zabytków, nie licząc zabytków archeologicznych, figuruje kilkaset obiektów, takich jak: drewniane domy, młyny, cmentarze, pozostałości zespołów dworsko – parkowych, kościoły, kapliczki, krzyże, pomniki i miejsca pamięci narodowej, mogiły pojedyncze i zbiorowe.

Liczba obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków w miastach i gminach na terenie powiatu mińskiego

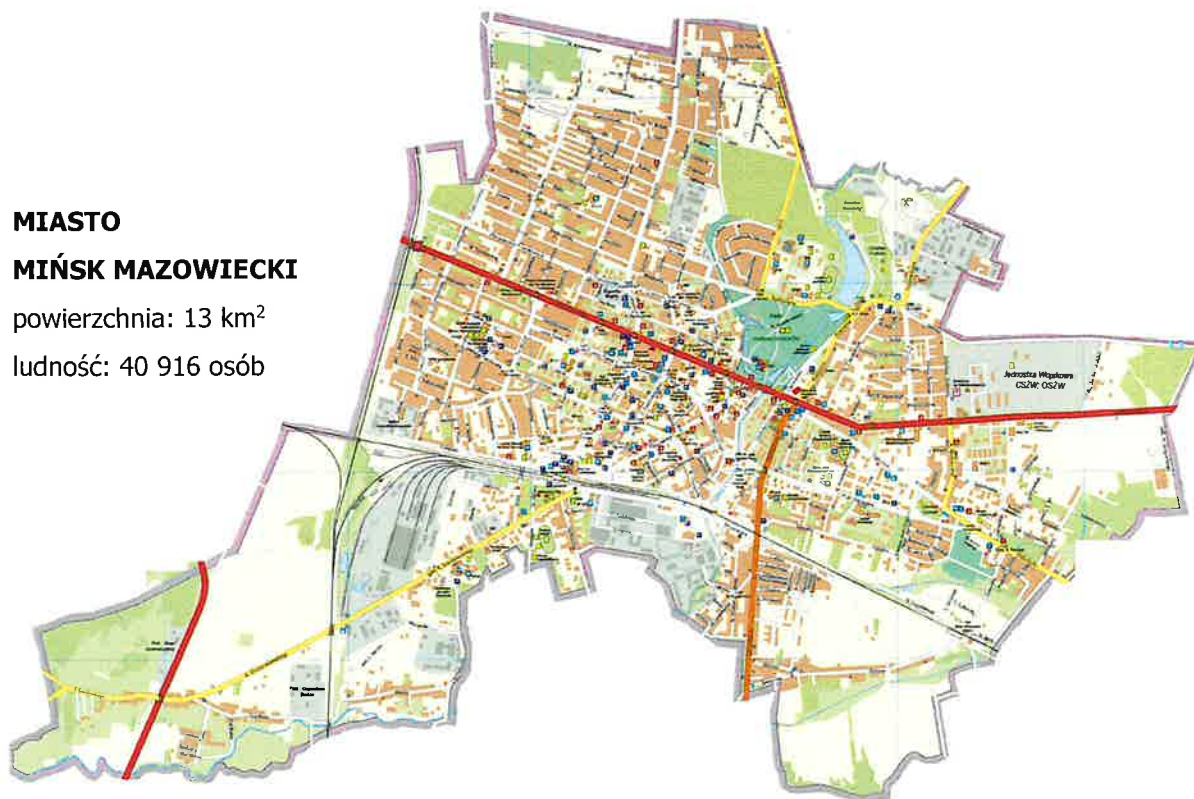
Większa część powiatu leży w Mińskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, na terenie gmin Sulejów i Halinów znajdują się fragmenty Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a w gminie Siennica, w prawobrzeżnym fragmencie doliny rzeki Świder fragment Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Inne formy ochrony krajobrazu to: 5 obszarów (lub ich fragmenty) Natura2000, 11 rezerwatów oraz ponad 230 pomników przyrody, z których największą grupę stanowią pojedyncze drzewa.

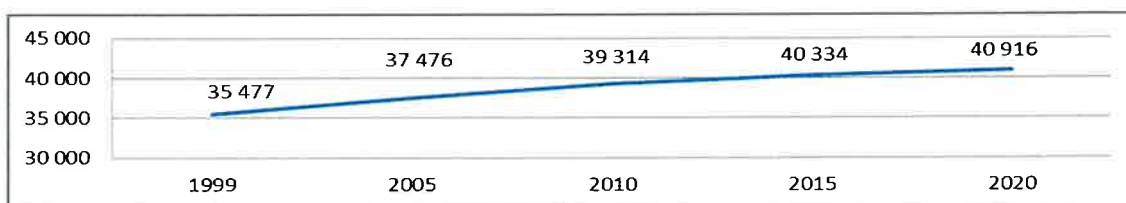
**MIASTO
MIŃSK MAZOWIECKI**

powierzchnia: 13 km²

ludność: 40 916 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

Materialne zasoby dóbr kultury w stolicy powiatu mińskiego, dostępne publicznie, obejmują m.in: kościół rzymskokatolicki pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z końca XVI w. , pałac Dernałowiczów – obecnie Miejski Dom Kultury, pałac Łubieńskich, w którym mieści się Muzeum Ziemi Mińskiej, willę dr Jana Hubera – obecnie Muzeum 7. Pułku Ułanów Lubelskich, kościół mariawicki, XIX-wieczną pocztę, a także ślady założeń urbanistycznych tj. dawnych rynków miast Mińska i Sandomierza. Do rejestru zabytków wpisany jest park miejski, przez który przepływa rzeka Srebrna. Rozwijana jest sieć ścieżek rowerowych. Do wykorzystania w organizacji turystyki, kultury i sportu są ponadto: Miejski Dom kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, która pełni również rolę biblioteki powiatowej, Miejska Szkoła Artystyczna, kino, aquapark (w okresie zimowym - lodowisko), korty tenisowe, boiska, w tym kompleksy „Orlik”, siłownie plenerowe, a także hotele (m.in. „Partner”, „Stylowa”, „Zajazd pod Różami”) i liczne obiekty gastronomiczne. Najważniejsze cykliczne wydarzenia organizowane w mieście to m.in. Festiwal 4M, Festiwal Jana Himilsbacha, Aleja Gwiazd Literatury, Rock in Mińsk Fest, Rajd Weteranów Szos, Rajd Pojazdów Zabytkowych po Ziemi Mińskiej, Kolarskie Kryterium Uliczne im. F.Rawskiego, a także uroczystości rocznicowe o charakterze patriotycznym np. rocznica Bitwy Warszawskiej, Wielkiej Wsypy, wybuchu Powstania, rocznica Odzyskania Niepodległości.

GMINA

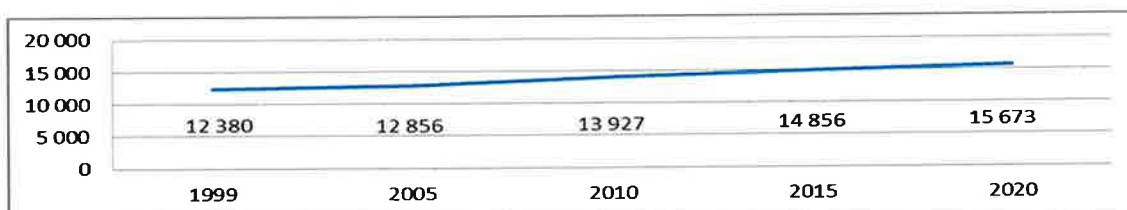
MIŃSK MAZOWIECKI

powierzchnia: 112 km²

ludność: 15 673 osoby

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

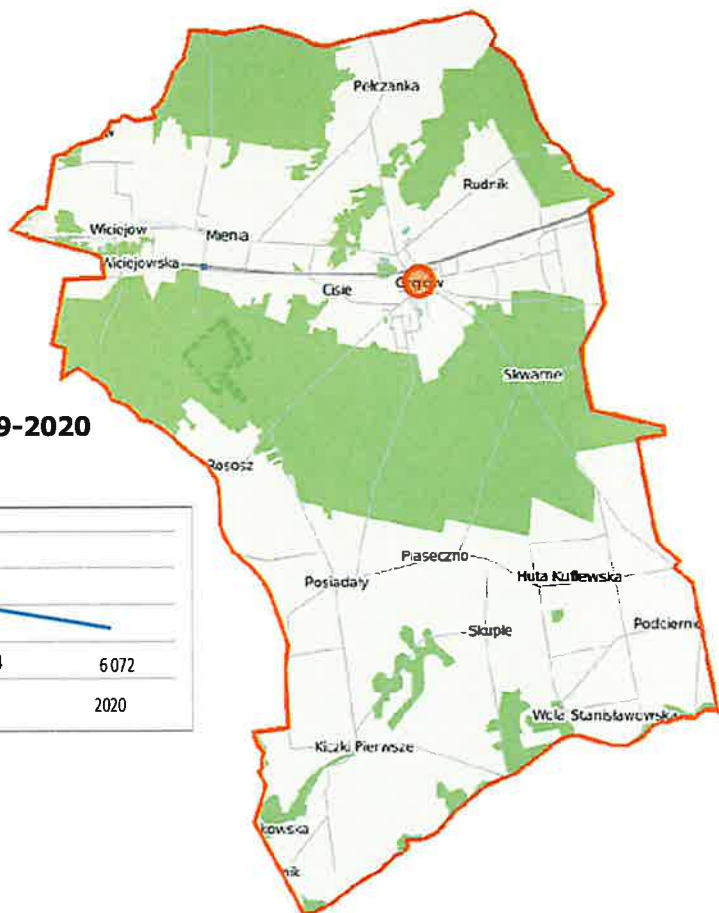

Największe obiekty zabytkowe w gminie to zespół pałacowy w Janowie, zespół dworski w Starej Niedziałce, kościół w Ignacowie oraz będąca ciekawym przykładem budownictwa przemysłowego dawna gorzelnia w Janowie. W Starej Niedziałce i Hucie Mińskiej znajdują się ogólnodostępne „Orliki”, ogólnodostępne boiska znajdują się także w Nowych Osinach, Barczącej, Mariance i Brzózem. W bazie noclegowej figurują hotele i restauracje „TIREST” oraz „Ekwos” w Grębiszewie. W Grębiszewie zlokalizowane jest ponadto gospodarstwo agroturystyczne „Ekwos Bocianowe Podlesie”. W Starym Zakolu znajduje się Klub Jeździecki, jazdę konną oferuje również gospodarstwo agroturystyczne w Budach Barcząckich. We wschodniej części gminy znajduje się zalesione pasmo pagórkowatych wydm o pochodzeniu polodowcowym, tzw. Góry Łańcuchowe. Na południowej granicy z gminą Siennica leży rozległy rezerwat „Bagno Pogorzeli”. Cennym pomnikiem przyrody jest ok. 350-letnia sosna zwyczajna przy drodze Mińsk Mazowiecki – Gliniak, w sąsiedztwie której urządzono miejsce postojowe i ścieżkę spacerową. Na terenie gminy zlokalizowana jest 23. Baza Lotnictwa Taktycznego, w której często odbywają się festyny lotnicze.

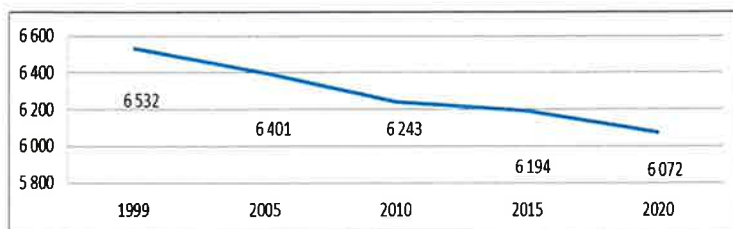
GMINA CEGŁÓW

powierzchnia: 96 km²

ludność: 6 072 osoby

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

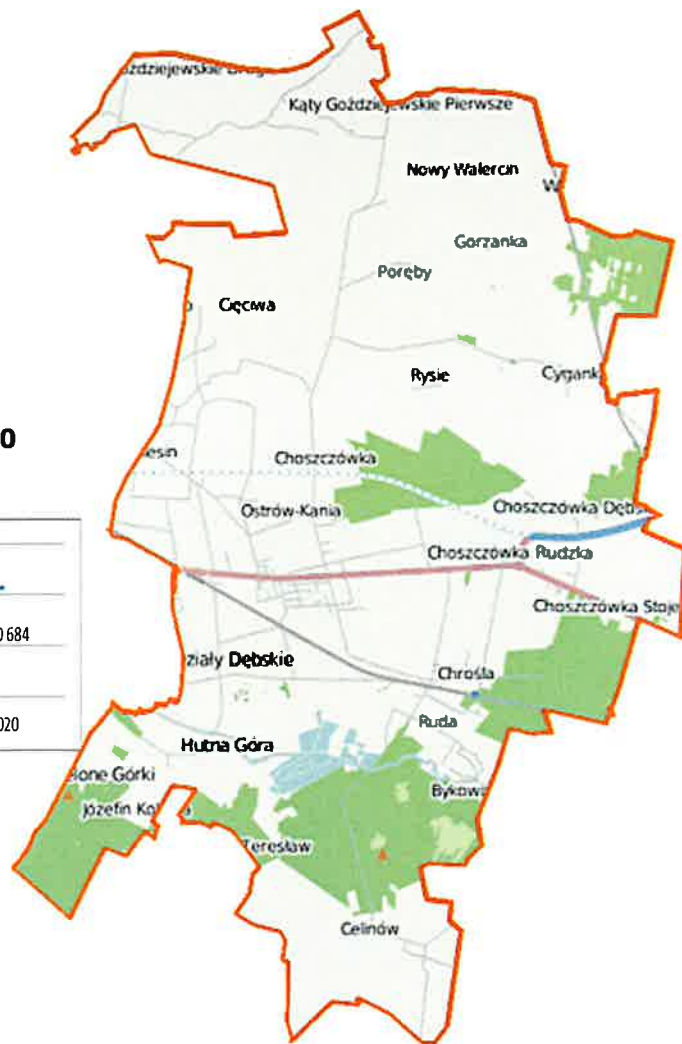
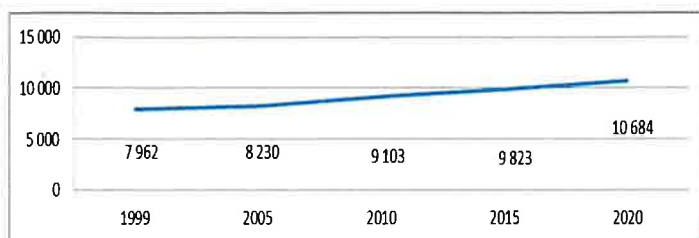
W planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego proponuje się objęcie ochroną historycznego układu urbanistycznego Cegłowa. W kościele rzymskokatolickim pw. świętych Jana Chrzciciela i Andrzeja znajduje się najcenniejszy obiekt sakralny na terenie powiatu – późnogotycki ołtarz główny wykonany przez ucznia Wita Stwosza. Inne ważne dla historii regionu obiekty zabytkowe to, m.in.: kościół parafii starokatolickiej mariawitów w Cegłowie, budynek szpitala z 1809 r. w Mieni (obecnie DPS), drewniany kościół pw. św. Anny w Kiczkach z bramą – dzwonnica oraz młyn wodny z 1898 r. na rzece Piasecznej – jeden z punktów na międzygminnym szlaku turystycznym „7 młynów nad Piaseczną”. Do gminnej ewidencji zabytków wpisany jest również drewniany budynek Gminnej Biblioteki Publicznej. Do największych wydarzeń cyklicznych należą: festyn „Sójka Mazowiecka”, Cegłowski Festiwal Rockowy oraz Dni Sera, organizowane w Gospodarstwie Ekologicznym GRAJAN w Rososzy. Na terenie gminy działają: stadnina koni „Wielgosówka” w Cegłowie i stadnina koni w Rudniku. W kompleksie leśnym we wschodniej części gminy znajduje się rezerwat ochrony jodły „Jedlina”, w pobliżu którego wybudowano parkingi i ścieżki rowerowe. W Podcierniu utworzona została Wioska Kulinarna. W Gminie działa wiele kół gospodyń wiejskich, podejmowane są liczne działania na rzecz ochrony tradycji wsi, szczególnie tradycji związanych z wytwarzaniem wiejskiej żywności (na listę produktów tradycyjnych wpisane są sójka mazowiecka i kozi ser twarogowy).

GMINA DĘBE WIELKIE

powierzchnia: 78 km²

ludność: 10 684 osoby

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

Do najciekawszych pod względem architektonicznym obiektów na terenie gminy zalicza się neogotycki kościół parafialny z 1096 r. pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła (jeden z kościołów zaprojektowanych przez architekta Józefa Piusa Dziekońskiego). W Aleksandrówce znajduje się zabytkowy budynek dworca PKP z 1918 r. (stacja kolejowa Dębe Wielkie). W Rudzie znajdują się rozległe pozostałości folwarku i dworu Starzeńskich wraz ze stawami hodowlanymi oraz kanałami i urządzeniami systemu melioracyjnego rzeki Mienia. Zachował się również dwór i park w Olesinie. Do ciekawostek przyrodniczych zaliczają się: „Rysiowa Góra” – zalesiona wydma o wysokości 149 m n.p.m. oraz 300 - letni dąb szypułkowy „Wiarus” w Ostrowie Kani. W Cygance działa Ośrodek Rekreacji Konnej „Kucykowa Zagroda”. Jazdę konną oferuje również Stajnia Celinów. Największym gospodarstwem agroturystycznym w gminie jest „Gościniec Goździejewski” w Kątach Goździejewskich Drugich. Ciekawym produktem turystycznym jest dębska kawa żołądziowa. Dzięki aktywnej działalności Gminnego Centrum Kultury utworzone zostały szlaki turystyczne, związane przede wszystkim z historią Dębego: szlak śladami powstania listopadowego 1831 r., szlak Bitwy Warszawskiej 1920 r., szlak kampanii wrześniowej, ale także szlak dziedzictwa kulturowego, szlak przyrodniczy i szlak sakralny.

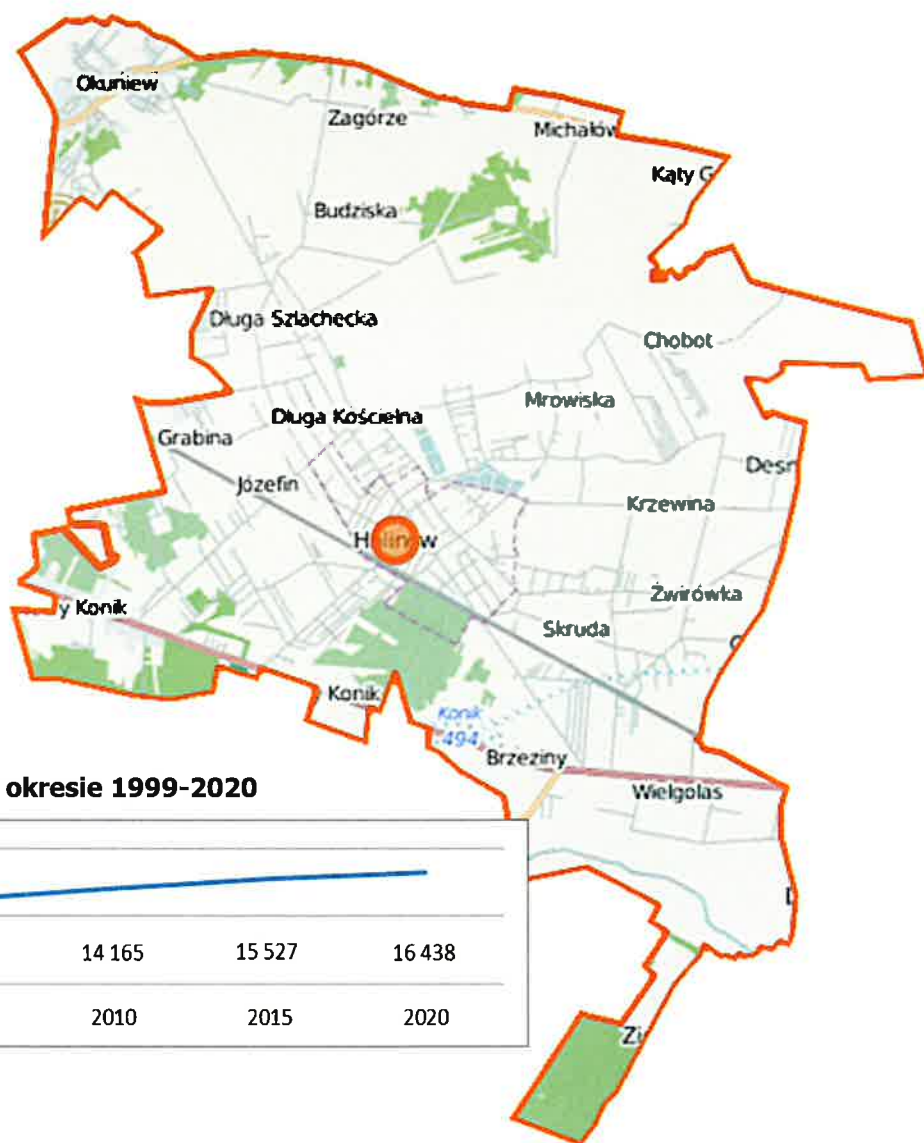

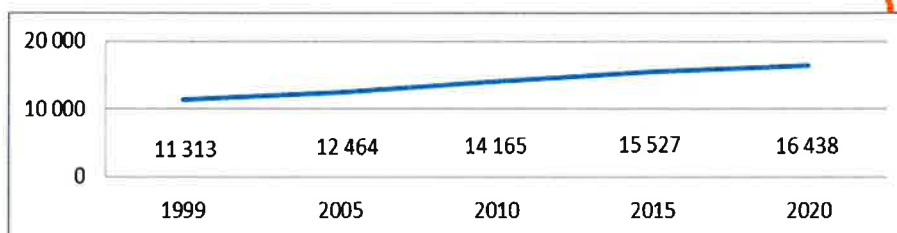
GMINA HALINÓW

powierzchnia: 63 km²

ludność: 16 438 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego proponuje się objęcie ochroną historycznego układu urbanistycznego Okuniewa, gdzie znajdują się, m.in. kościół pw. św. Stanisława Kostki z początku XIX w., ruiny dworu, zabytkowa kaplica cmentarna oraz cmentarz żydowski. W Halinowie, w dworze majątku Skruda z końca XIX wieku znajduje się Gminny Dom Kultury. W Michałowie działa teatr. Agroturystyka w gminie związana jest przede wszystkim z jazdą konną, w Okuniewie funkcjonuje Klub Jeździecki Dworek, W Długiej Szlacheckiej Stajnia Szlachecka, w Józefinie Klub Jeździecki Aromer, jazdę konną oferuje również stajnia w Wielgolesie Duchnowskim. W Długiej Kościelnej zlokalizowane jest Łowisko Halinów wraz ze smażalnią ryb, które z uwagi na malownicze położenie stanowi atrakcję nie tylko dla wędkarzy. Do wydarzeń mających w gminie długą tradycję zaliczają się m.in. Święto Miasta i Gminy Halinów, Jarmark Okuniewski, Bieg Rycerza Okunia i Festiwal Piosenki Znanej i Nieznanej „Struna”.

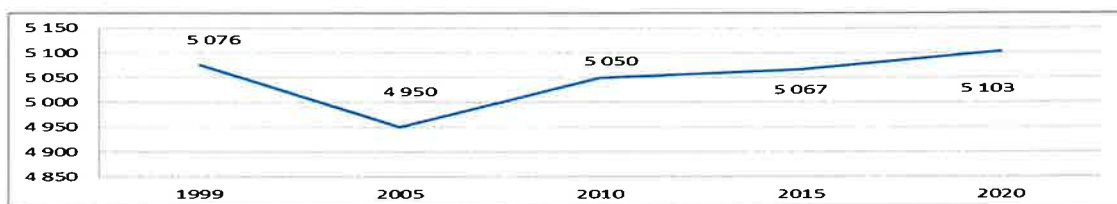
GMINA JAKUBÓW

powierzchnia: 87 km²

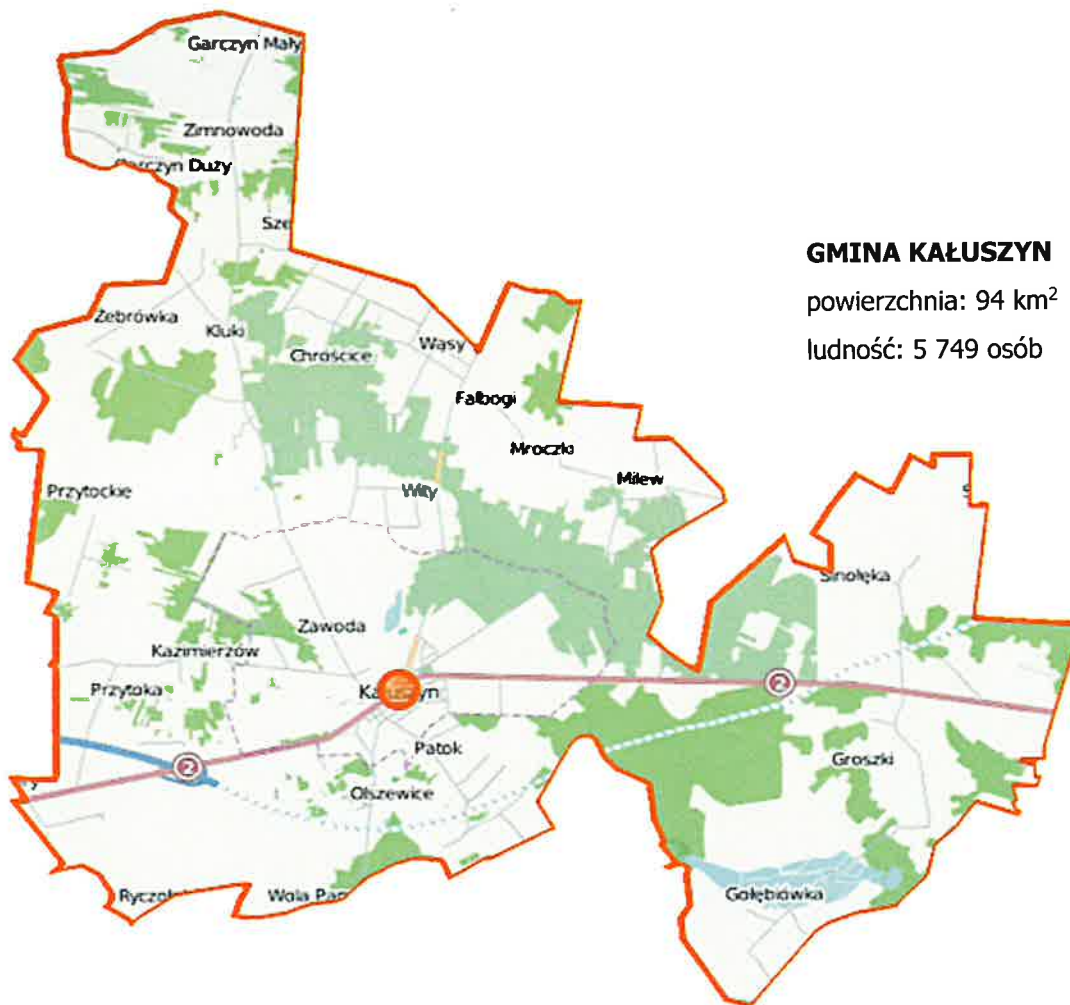
ludność: 5 103 osoby

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

Najcenniejsze obiekty zabytkowe na terenie gminy to: neogotycki kościół parafii rzymskokatolickiej, zbudowany w 1903 r. według projektu architekta Józefa Piusa Dziekońskiego i plebania murowana z 1896 roku, a także zespół sakralny parafii mariawickiej p.w. Trójcy Świętej w Wiśniewie. Zachował się również drewniany młyn w Woli Polskiej. W Łaziskach znajdują się pozostałości zespołu dworsko – pałacowego z zabytkową aleją lipową. W gminie wybudowano ponad 30 km szlaków rowerowych z miasteczkiem rowerowym w centrum Jakubowa. Urządzenia są regularnie wykorzystywane przez mieszkańców, popularnością cieszą się cykliczne międzygminne rajdy rowerowe. Cennym przyrodniczo miejscem jest jezioro „Torfowisko”. Planowana jest budowa zbiornika retencyjnego o powierzchni około 7 ha. lustra wody na rzece Rządzy. W Ujazdowie nad Rządzą utworzone zostało pole biwakowe. W gminie działa wiele kół gospodyń wiejskich, pielęgnowane są ludowe tradycje muzyczne i kulinarne. „Gospodarstwo na KOńcu wsi” oraz Stajnia Jakubów oferują jazdę konną.

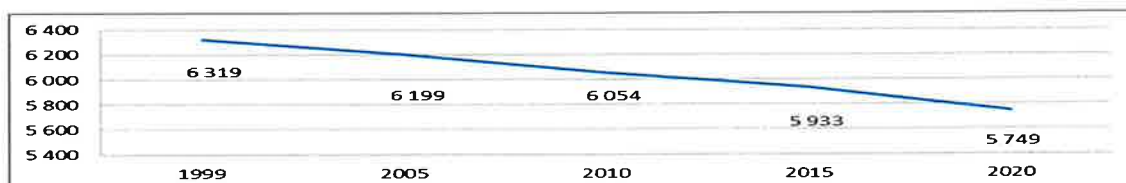

GMINA KAŁUSZYN

powierzchnia: 94 km²

ludność: 5 749 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

W Kałuszynie zachowało się najwięcej zabytków dawnej zabudowy miejskiej, w tym budynki ratusza, poczty, elektrowni miejskiej, garbarni, strażnicy pożarnej, a także murowane budynki mieszkalne z początku XX wieku przy ulicy Warszawskiej i ulicy Wojska Polskiego. Do rejestru zabytków wpisany jest kościół rzymskokatolicki i plebania. Doskonale zachowanym i odrestaurowanym przykładem dawnego kompleksu dworsko – folwarcznego jest Sinołęka, gdzie ochroną objęte są dwa dwory, kaplica, spichlerz i park ze stawami. Przy Szkole Podstawowej w Kałuszynie działa najstarszy w powiecie młodzieżowy zespół pieśni i tańca „Kasianiecka”. Corocznie obchodzone są: rocznica Bitwy pod Kałuszynem oraz Dni Kultury Żydowskiej. Na granicy z gminą Mrozy zlokalizowany jest rezerwat „Przełom Witówki”. Wielkim atutem turystycznym gminy jest zalew „Karczunek”, gdzie corocznie organizowana jest Noc Świętojańska, z dobrze zagospodarowanymi plażami, rowerami wodnymi i zapleczem gastronomicznym. Gmina ma bogatą bazę noclegową (Zajazd „Ola”, „Villa Demetrios”, Zajazd Emida), działają także gospodarstwa agroturystyczne w Kazimierzowie, Ryczołku i Kałuszynie.

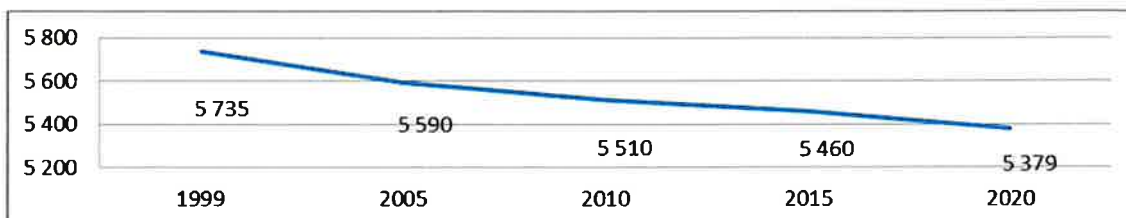

GMINA LATOWICZ

powierzchnia: 114 km²

ludność: 5 379 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

W gminie zachowały się przykłady dawnej architektury folwarcznej z największymi zespołami pałacowymi w Dębem Małym i Wielgolesie, pozostałości tego typu gospodarowania znajdują się również w Oleksiance i Waliskach. Ponad 80% gminy to wciąż tereny rolnicze, z przewagą małych i średnich gospodarstw. W Wielgolesie znajduje się jeden z najważniejszych obiektów sakralnych w powiecie: Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej, wybudowane w miejscu objawień. Dużym atutem turystycznym gminy jest przecinająca ją rzeka Świder i polodowcowe wzgórza tworzące dolinę tej rzeki. W południowo- zachodniej części gminy znajduje się obszar ochrony siedlisk żurawi Natura 2000 - „Gołe Łąki”. Na listę tradycyjnych produktów żywnościowych jest wpisany czosnek latowicki. W całej Polsce znany jest turystyczny szlak filmowy „Ranczo” łączący gminę Latowicz z gminą Mrozy.

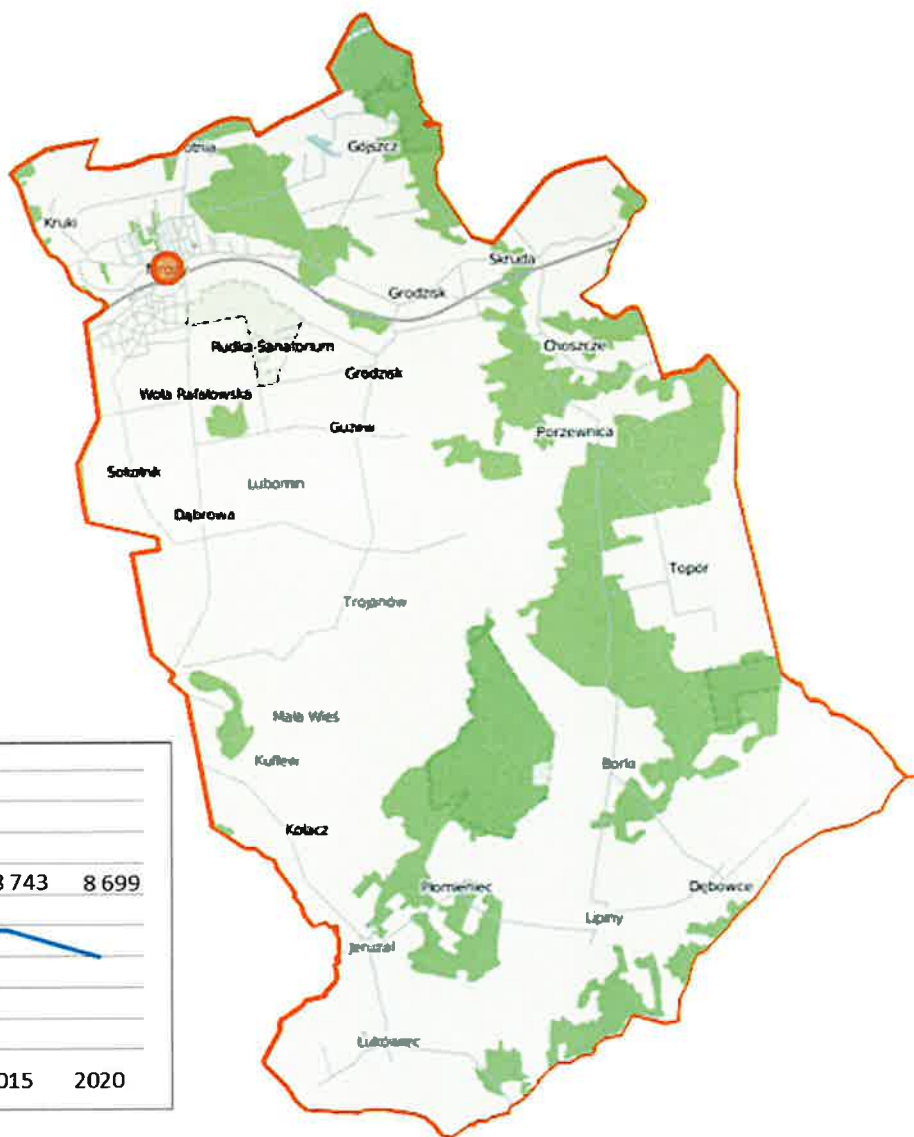
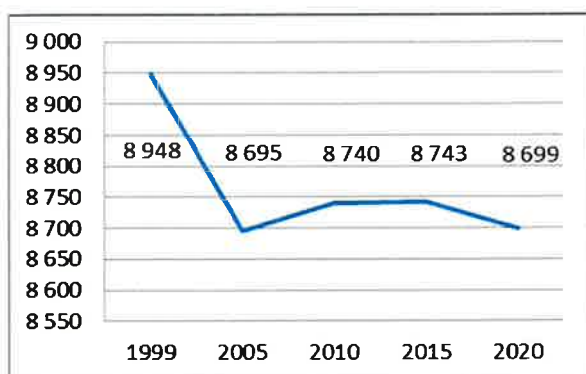

GMINA MROZY

powierzchnia: 145 km²

ludność: 8 699 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

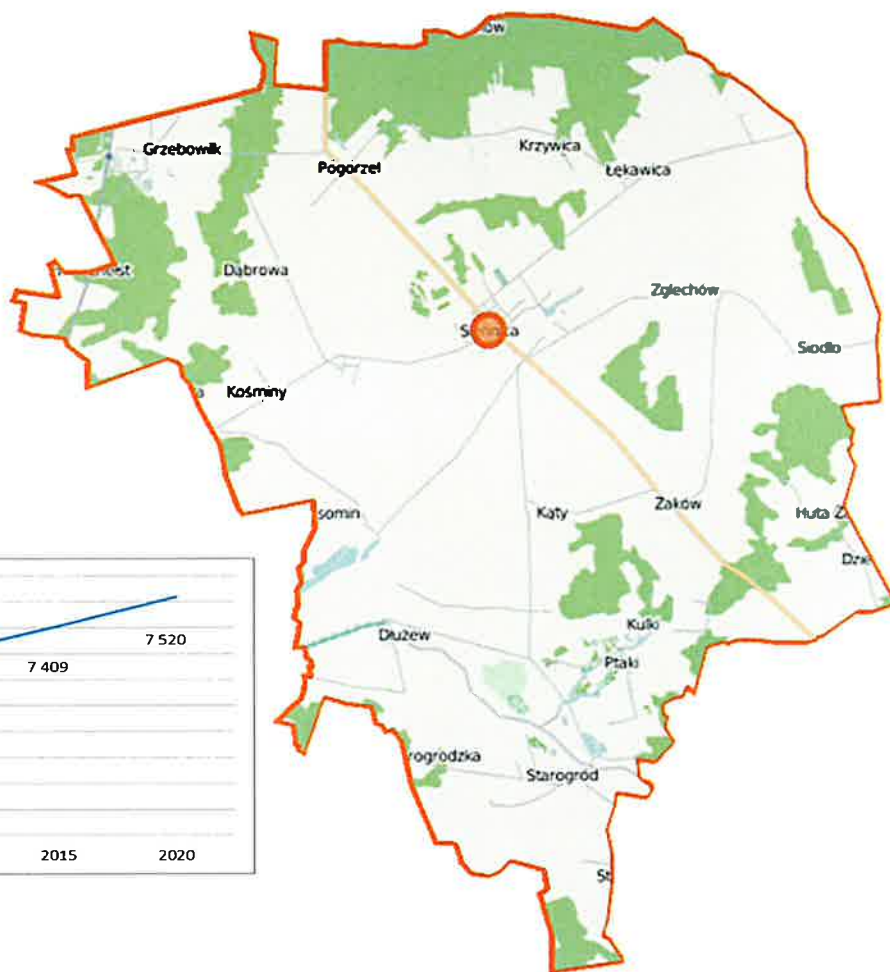
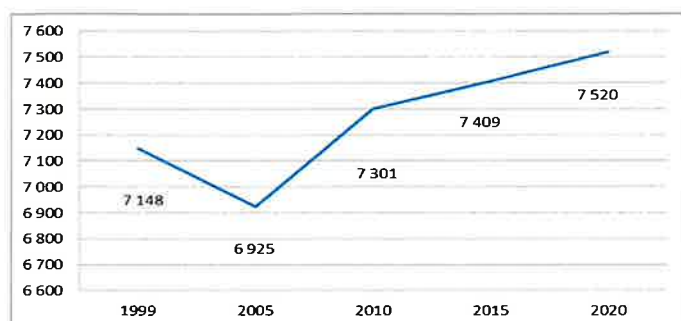
Położona w południowej części gminy Mrozy, wieś Jezuszał stanowi główny punkt filmowego szlaku turystycznego związanego z serialem „Ranczo”. Mieszczący się tutaj kościół pw. św. Wojciecha, wpisany do rejestru zabytków, jest jednym z ostatnich drewnianych kościołów w powiecie. Do rejestru wpisany jest również dwór w Łukówcu oraz zespół dworski i organistówka w Kuflewie, a także rozległy kompleks sanatorium w Rudce. W Mrozach zlokalizowany jest również, objęty ochroną w gminnej ewidencji zabytków, zespół dworca kolejowego. Ciekawymi projektami tramwaj konny z Mrozów do Rudki oraz planowana rewitalizacja wczesnośredniowiecznego grodu w Grodzisku. Jazdę konną oferuje Stajnia Kruki, działa również gospodarstwo ekologiczne w Łukówcu. Wśród wydarzeń cyklicznych długą tradycję ma Wojewódzki Przegląd Twórczości Artystycznej „Kulturomaniak”. Gmina jest wyjątkowo bogata pod względem przyrodniczym, na jej terenie zlokalizowane są obszary Natura 2000: fragment obszaru ochrony ptaków „Dolina Kostrzynia” oraz obszar ochrony siedlisk „Rogoźnica”, a także 5 rezerwatów: „Rudka Sanatoryjna”, „Przełom Witówki”, „Torfowisko Jeziorek”, „Barania Ruda” i „Florianów” (geologiczny).

GMINA SIENNICA

powierzchnia: 111 km²

ludność: 7 520 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

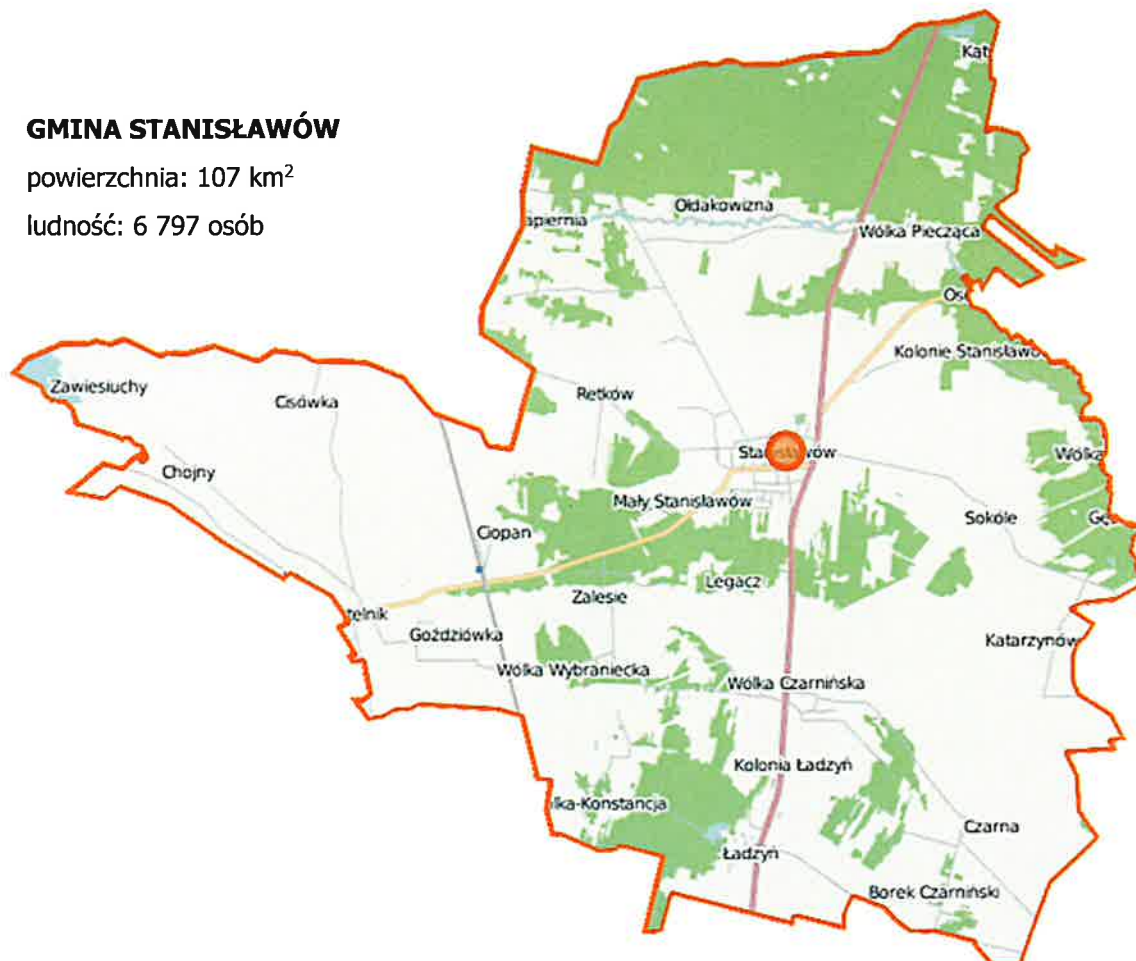

W Siennicy zlokalizowany jest XVIII-wieczny kompleks klasztorny z kościołem parafii rzymskokatolickiej oraz kryptami grobowymi, a także zabytkowe budynki zespołu szkolnego, dawnego Seminarium Nauczycielskiego z Izbą Pamięci Siennickich Szkół. Na terenie gminy znajduje się duża liczba zachowanych w dobrym stanie obiektów zabytkowych, w tym pałace w Bożej Woli, Dłużewie (dziś dom pracy twórczej warszawskiej ASP), Żakowie (hotel i centrum konferencyjne), Grzebowilku, Kątach (dom pomocy społecznej). W Grzebowilku do rejestru zabytków wpisana jest cegielnia. Ciekawym punktem turystycznym jest Zagroda Młyńska Ptaki, gdzie prowadzona jest hodowla koni, można również podziwiać kolekcję pojazdów militarnych. W Nowodworze znajduje się kompleks stawów hodowlanych, dostępnych dla wędkarzy. W południowo-zachodniej części gminy zlokalizowany jest obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Środkowego Świdra” oraz Rezerwat Wólczajska Góra. W Zglechowie, Starogrodzie, Wólce Dłużewskiej, Julianowie, Ptakach i Dzielniku działają gospodarstwa agroturystyczne. Wśród cyklicznych wydarzeń największe są coroczne Siennickie Spotkania Plenerowe.

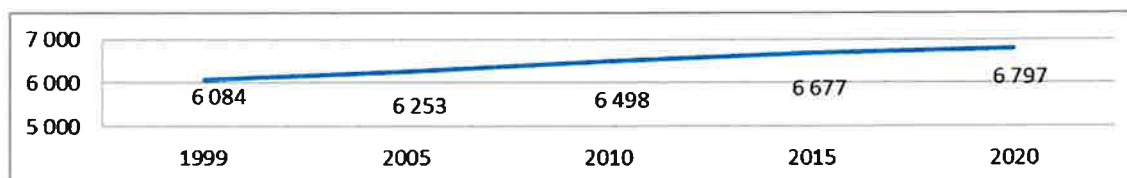
GMINA STANISŁAWÓW

powierzchnia: 107 km²

ludność: 6 797 osób

Zmiany w liczbie ludności w okresie 1999-2020

Układ urbanistyczny dawnego miasta Stanisławowa, w tym XIX-wieczny zajazd oraz kościół rzymskokatolicki wpisane są do rejestru zabytków. Ochroną objęty jest również park podworski. W gminnej ewidencji zabytków figurują: kościół parafii rzymskokatolickiej w Pustelniku, młyn w Łęce, dwór w Zawiesiuchach oraz dawny czworak w Szymankowszczyźnie. W Goździówce działa gospodarstwo agroturystyczne, a w Ciopanie, Sokółce i Kolonii Stanisławów stajnie i rekreacja konna. Na terenie gminy leży obszar Natura 2000 „Torfowisko Czernik”, gdzie ochroną objęte są siedliska żurawi, turystyczne walory posiada także rzeka Rządza i Jezioro Bagno.

6. PROMOCJA

Promocja powiatu jest zadaniem publicznym wykonywanym na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym. W realizacji zadań promocyjnych istotna jest wizualizacja znaków tożsamości powiatu mińskiego tj. użycie herbu, kolorów powiatu na materiałach promocyjnych, publikacjach, banerach, plakatach itp. wykorzystywanych podczas imprez sportowych, kulturalnych i innych organizowanych, współorganizowanych lub dofinansowywanych z budżetu powiatu mińskiego. Obowiązek prawidłowego oznakowania herbem powiatu mińskiego lub informacją o dofinansowaniu z budżetu powiatu mińskiego, w zależności od rodzaju nośnika informacji, figuruje w umowach zawieranych z organizacjami pozarządowymi, które otrzymują dofinansowanie w ramach otwartych konkursów ofert.

Obowiązek prawidłowego oznakowania herbem Powiatu Mińskiego wszelkich materiałów promocyjnych mają także podmioty, które otrzymują zgodę na patronat Starosty Mińskiego. Udzieleniu patronatu na wydarzenia sportowe i kulturalne może towarzyszyć ufundowanie pucharów, medali, statuetek lub nagród dla zwycięzców. Wszystkie wydarzenia objęte patronatem mogą otrzymać wsparcie promocyjne powiatu mińskiego w postaci publikacji ogłoszeń na stronie internetowej, wsparcia promocji w mediach społecznościowych lub w postaci przekazania materiałów promocyjnych.

Promocja dotyczy działań Wydziałów Starostwa, powiatowych jednostek organizacyjnych, jak również działań podmiotów zewnętrznych, służących mieszkańcom powiatu mińskiego, mających na celu m.in. poszerzenie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa publicznego, zdrowia, ekologii i pomocy społecznej, bezpłatnej pomocy prawnej, inicjatyw lokalnych, oferty edukacyjnej szkół powiatowych, oferty kulturalnej i sportowej, kampanii informacyjnych programów prozdrowotnych, wsparcia finansowego, organizacyjnego i promocyjnego różnorodnych wydarzeń kulturalnych, sportowych i wielu innych.

Powiat prowadzi zbiorczy kalendarz wydarzeń, do którego zgłaszane są wydarzenia ze wszystkich miast i gmin powiatu mińskiego.

Obecnie głównym narzędziem promocji jest marketing internetowy. Powiat Miński posiada swoją stronę internetową www.powiatminski.pl oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Prowadzona jest także strona powiatu mińskiego w serwisie społecznościowym Facebook, oficjalny profil na Twitterze oraz kanał powiatu w serwisie Youtube.

Na serwisie Facebook na bieżąco są udostępniane najważniejsze informacje dotyczące działań powiatu, a także prowadzone kampanie promocyjne tj. promocja zabytków i atrakcji turystycznych w powiecie mińskim, kampanie promujące szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest powiat miński. Promocja szkół jest prowadzona także na stronie

internetowej powiatu, można tam pozyskać informacje na temat szczegółów rekrutacji, kierunków kształcenia, organizacji szkoły oraz zobaczyć szkołę na filmach i prezentacjach przygotowanych przez uczniów szkół.

Wydział Oświaty i Promocji wykonuje zadania z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, które realizowane są w ramach programu opieki nad zabytkami w powiecie mińskim. Priorytetowym celem programu jest utrwalanie dziedzictwa kulturowego w celu budowania tożsamości regionalnej, rozwoju gospodarczego oraz promocji turystycznej powiatu mińskiego.

Dużą wartość promocyjną oraz medialną mają wydarzenia okolicznościowe związane z obchodami ważnych rocznic, np.: obchody rocznicy wybuchu oraz zakończenia II wojny światowej, które powiat organizuje, współorganizuje, dofinansowuje lub wspomaga działaniami pozafinansowymi takimi jak: bezpłatne udostępnianie lokalu, akcja informacyjna.

7. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE ROZWOJU POWIATU MIŃSKIEGO -ANALIZA SWOT.

Wśród procesów i czynników, które rzutują na możliwości rozwoju Powiatu, wyróżnić należy dwie kategorie:

- na pierwszą kategorię składają się uwarunkowania zewnętrzne tkwiące poza Powiatem, czyli szanse i zagrożenia dla jego rozwoju,
- druga kategoria to uwarunkowania wewnętrzne, czyli silne i słabe strony Powiatu.

Należy wyjaśnić, iż problemów, które mogą hamować rozwój Powiatu nie można postrzegać w analizując go wyłącznie w granicach administracyjnych. Duże znaczenie w tej kwestii ma sytuacja gospodarcza w kraju, a także szeroki wachlarz uwarunkowań i decyzji, zapadających na szczeblu centralnym. Powiat Miński, podobnie jak każdy inny podmiot życia społecznego, nie istnieje i nie funkcjonuje sam w sobie. Działa w określonym otoczeniu i otoczenie to w dużej mierze determinuje jego rozwój. Może ono oddziaływać w sposób pozytywny lub negatywny, tworząc tym samym uwarunkowania zewnętrzne w postaci zestawu **szans** i **zagrożeń**.

Najbardziej istotną szansą rozwojową Powiatu Mińskiego jest fakt, iż obszar Powiatu charakteryzuje znaczna atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna. Swoją szansę Powiat upatruje także w procesie integracji europejskiej oraz dogodnym położeniu – blisko aglomeracji warszawskiej. Regionalny trend osadnictwa poza dużymi aglomeracjami również nie pozostaje bez znaczenia.

Główne zagrożenia zewnętrzne dla społeczności Powiatu to możliwość załamania się dobrej koniunktury gospodarczej w kraju, brak dostatecznych środków na rozwój infrastruktury w

regionie i starzenie się społeczeństwa. Problem stanowią także skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych.

Na silne strony Powiatu składają się jego walory, które odróżniają go od innych jednostek. Są one wynikiem położenia geograficznego, wielkości miast, potencjału społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego, stanu środowiska przyrodniczego, posiadanego dziedzictwa kulturowego oraz kondycji finansowej poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu. Najważniejszym atutem Powiatu Mińskiego jest jego położenie geograficzne - w bezpośrednim sąsiedztwie z Warszawą i komunikacyjne - przez teren Powiatu przechodzi główna trasa komunikacyjna w Europie wschód - zachód. Na terenie Powiatu występują wolne tereny inwestycyjne, co stwarza szansę na pozyskanie inwestorów zewnętrznych. Dodatkowo powiat wyróżnia się znaczącymi walorami osadniczymi i turystycznymi, które wsparte są dobrze rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw.

Słabe strony są natomiast konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów powiatu i mogą one oddziaływać na tempo zmian w poziomie życia mieszkańców. Główną słabością Powiatu Mińskiego są ograniczone możliwości finansowe, a co za tym idzie - niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej, braki środków finansowych na oświatę, służbę zdrowia i opiekę społeczną.

ANALIZA SWOT

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Powiatu

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Członkostwo w Unii Europejskiej • Środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej i z innych międzynarodowych źródeł • Duża atrakcyjność obszaru Mazowsza dla kapitału zagranicznego • Bliskość metropolii warszawskiej i jej największego w kraju potencjału gospodarczego, intelektualnego, instytucjonalnego i infrastrukturalnego • Projektowane stworzenie aglomeracji warszawskiej obejmującej cały powiat miński • Atrakcyjne plany modernizacji istniejących i budowy nowych dróg wojewódzkich, 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymogi Unii Europejskiej w zakresie utrzymania zasobów środowiskowych i ich ochrony przed degradacją • Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania środków • Niedostateczna ilość środków pomocowych w odniesieniu do poszczególnych kategorii interwencji • Polityka gospodarcza państwa polegająca na podnoszeniu podatków dla małych i średnich przedsiębiorców • Polityka państwa zmierzająca do ograniczenia roli samorządów na rzecz administracji rządowej oraz centralizacja systemu finansów publicznych • Obniżenie tempa rozwoju gospodarczego

<p>krajowych, autostrad oraz linii kolejowych we wschodniej części województwa mazowieckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dochodów ludności kraju i poszukiwania miejsc zamieszkania i wypoczynku w najbliższej okolicy Warszawy 	<p>kraju - wzrost inflacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigracja zarobkowa ludności /zagraniczna i krajowa/ - „drenaż mózgów” • Brak systemowych rozwiązań, szczególnie w odniesieniu do ochrony zdrowia • Zmiana polityki państwa w zakresie wizji rozwoju gospodarczego i regionalnego • Kształt terytorialny aglomeracji warszawskiej, dzielący powiat na dwie części • Niska świadomość społeczeństwa na temat ekologii
--	---

Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Powiatu (potencjał Powiatu)

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Duży obszar oraz duża liczba ludności • Dobrze zorganizowane jednostki samorządu gminnego • Centralnie położona siedziba powiatu • Dobrze zorganizowane organy władz samorządowych, właściwie funkcjonujące służby, inspekcje, straże oraz jednostki wojskowe • Korzystna struktura demograficzna mieszkańców powiatu • Przedsiębiorczy i wykształceni mieszkańcy • Dodatnie saldo migracji ludności • Duża ilość małych i średnich przedsiębiorstw • Dobrze rozwinięta sieć dróg • Przebieg przez teren powiatu trasy kolejowej E20 i E13 • Dobrze rozwinięta sieć transportu osobowego/komunikacja autobusowa i kolejowa/ • Dobra infrastruktura telekomunikacyjna • Dobra infrastruktura otoczenia biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny • Ograniczone możliwości finansowania inwestycji komunalnych • Niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej w gminach wiejskich-kanalizacja, woda, gaz • Niedostateczny stan infrastruktury społecznej • Słabe, cechujące się znacznym rozdrobnieniem rolnictwo • Zły stan techniczny urządzeń melioracyjnych • Słabo rozwinięty sektor usług turystycznych • Niewystarczająca baza rekreacyjno-wypoczynkowa, brak ścieżek rowerowych • Niewielka liczba gospodarstw agroturystycznych • Niedostateczna świadomość ludności w zakresie ochrony środowiska • Brak obwodnic miast i dużych miejscowości na drodze krajowej nr 2 i

<p>(bliskość zaplecza bankowo- finansowego)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobre walory przyrodnicze powiatu- niezniszczone środowisko • Znaczna ilość zabytków i obiektów kultury • Duża ilość atrakcyjnych terenów pod inwestycje • Duża ilość placówek oświatowych z szeroką ofertą edukacyjną • Dynamicznie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe 	<p>drodze wojewódzkiej nr 637</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczającej liczby specjalistów w niektórych zawodach, oświaty, służby zdrowia i administracji • Niewystarczająca infrastruktura parkingowa na terenie powiatu
---	---

Powyżej przedstawiono najważniejsze zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Powiatu Mińskiego, charakteryzujące Powiat w ujęciu globalnym. Wewnętrzne uwarunkowanie odnoszą się przede wszystkim do najważniejszych obszarów strategicznych w funkcjonowaniu powiatu tj. do gospodarki, rynku pracy, rolnictwa, środowiska, infrastruktury technicznej (w tym drogowej), ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu, turystyki i bezpieczeństwa. Stanowią one syntezę wielu czynników charakteryzujących silne i słabe strony powiatu.

8. ZAMIERZENIA STRATEGICZNE POWIATU MIŃSKIEGO

WIZJA ROZWOJU POWIATU MIŃSKIEGO DO ROKU 2030

Przemiany zachodzące na świecie, w kraju, województwie oraz w najbliższym otoczeniu Powiatu, a także jego potencjał rozwojowy skłaniają do przyjęcia tezy, iż dalszy rozwój Powiatu kształtował się będzie w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju uznającego komplementarność rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska naturalnego. Doprowadzi to do powstania obszaru konkurencyjnego w układzie wojewódzkim i w skali kraju. Wzrost poziomu konkurencyjności pociągnie za sobą rozwój różnych dziedzin życia społeczno – gospodarczego, a co za tym idzie – poprawę jakości życia mieszkańców. Zmiany, jakie nastąpią w Powiecie do roku 2030 będą następujące:

- zmniejszy się udział rolnictwa w dochodach ludności,
- wyrównane zostaną dysproporcje rozwojowe poszczególnych gmin wchodzących w skład Powiatu,
- aktywizacji ulegną obszary peryferyjne,
- nastąpi dynamiczny rozwój gospodarczy Powiatu,
- dochody mieszkańców powiatu mińskiego będą porównywalne ze średnimi w Polsce,

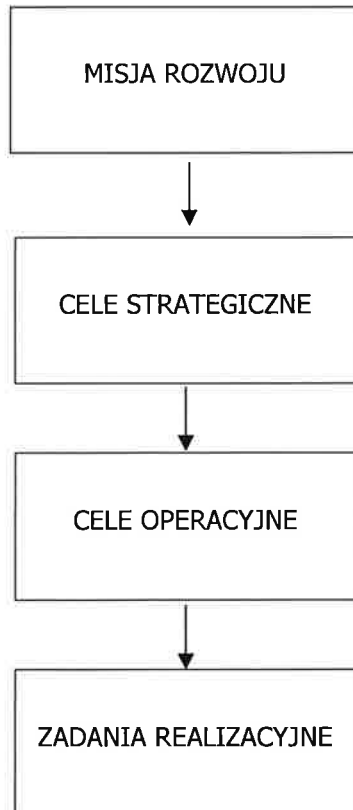
- sektorami, które zatrudniały będą mieszkańców Powiatu, będą w szczególności sektor usług, turystyki, rekreacji i budownictwa,
- w rolnictwie wiodącą rolę będą pełniły działy specjalistyczne produkcji rolnej,
- pojawią się gospodarstwa nastawione na ekorozwój,
- impulsy rozwojowe przyczynią się do aktywizacji obszarów wiejskich, czego efektem będzie utworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem,
- zajdą szerokie zmiany w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Powiat oraz zlokalizowane na jego terenie gminy wygenerują system ulg dla drobnych przedsiębiorców i rzemiosła. Rozwój tego sektora bezpośrednio przełoży się na wysokość budżetów gmin i wygeneruje nowe miejsca pracy,
- rozwój turystyki i rekreacji będzie istotnym obszarem aktywności powiatu i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład,
- nastąpi rozwój oferty kulturalnej, także na obszarach wiejskich, oraz turystyczne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego,
- zmodernizowana i rozbudowana zostanie infrastruktura techniczna, zwłaszcza transportowa i będzie ona odgrywała istotną rolę w przełamywaniu barier transportowych,
- nastąpi znaczący rozwój infrastruktury społecznej,
- nastąpią zmiany w sferze społecznej i rozwój społeczeństwa kreatywnego – wykształci się wyedukowane, świadome i otwarte społeczeństwo, które będzie podstawą dalszego rozwoju Powiatu,
- organizacje pozarządowe będą aktywnie uczestniczyły w rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu,
- podwyższy się jakość życia mieszkańców,
- nastąpi znaczący przyrost ludności powiatu – związany głównie z migracją zewnętrzną,
- znacznej rozbudowie podlegać będzie system kształcenia ustawicznego i przekwalifikowań pracowników,
- nastąpi wzrost poziomu nauczania, zwiększy się liczba dostosowanych do rynku pracy szkół ponadpodstawowych, zwiększy się oferta w zakresie szkolnictwa wyższego na terenie powiatu,
- służba zdrowia oferować będzie szybki dostęp do lekarzy specjalistów, przede wszystkim w oparciu o nowoczesny szpital w Mińsku Mazowieckim.

9. MISJA I CELE ROZWOJU POWIATU

Wyartykułowane powyżej ambicje władz Powiatu Mińskiego będą realizowane w oparciu o misję, która wskazuje główny kierunek rozwoju Powiatu i została sformułowana w następujący sposób:

**POWIAT MIŃSKI TO OBSZAR ROZWINIĘTY GOSPODARCZO,
DOBRZE WYKORZYSTUJĄCY SWOJE ATRAKCYJNE POŁOŻENIE,
PRZYJAZNY DLA OSADNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI,
ZABIEGAJĄCY O WYSOKI POZIOM KULTURY,
OŚWIATY I USŁUG ZDROWOTNYCH,
WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ WYSOKIM POZIOMEM,
AKTYWNOŚCI EKOLOGICZNEJ I OBYWATELSKIEJ
GWARANTUJĄCY GODZIWE WARUNKI ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW**

W procesie formułowania misji Powiatu uwzględniono uwarunkowania otoczenia zarówno zewnętrznego i wewnętrznego. Przeprowadzono analizę z szerokim udziałem pracowników Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych Powiatu, radnych, przedstawicieli samorządów lokalnych i ich rezultatem było uszczegółowieniem misji za pomocą celów strategii, zgodnie z przedstawioną poniżej hierarchią:

Zidentyfikowane cele strategiczne, operacyjne i działania, jakie będą podjęte dla ich osiągnięcia przedstawiają się w sposób następujący:

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zwiększanie efektywności lokalnej gospodarki i ochrony środowiska

Cele operacyjne:

- 1) wspieranie rozwoju obszarów wiejskich
- 2) rozwój przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu
- 3) rozwój instytucji rynku i aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu
- 4) wykorzystania lokalnych alternatywnych źródeł energii
- 5) ochrona gleby, wody i powietrza

CEL STRATEGICZNY NR 2

Poprawa warunków do inwestowania i rozwoju turystyki

Cele operacyjne:

- 1) rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną powiatu
- 2) rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność turystyczną
- 3) promocja oraz rozwój współpracy międzynarodowej powiatu
- 4) optymalizacja zarządzania w powiecie

CEL STRATEGICZNY NR 3

Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego w powiecie

Cele operacyjne:

- 1) podniesienie poziomu kształcenia i wiedzy mieszkańców powiatu
- 2) rozwój kultury, sportu i aktywności społecznej mieszkańców

CEL STRATEGICZNY NR 4

Zwiększenie poziomu integracji społecznej i bezpieczeństwa publicznego w powiecie

Cele operacyjne:

- 1) poprawa stanu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu
- 2) ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego
- 3) poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego w powiecie

CEL STRATEGICZNY NR 1

Zwiększanie efektywności lokalnej gospodarki i ochrony środowiska

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich	<p>Działanie 1 – Upowszechnianie nowoczesnych technologii produkcji żywności, w tym żywności ekologicznej</p> <p>Działanie 2 – Wspomaganie powstawania i działania grup producenckich</p> <p>Działanie 3 – Wspieranie alternatywnych form dla gospodarki rolnej tj. usług turystycznych i agroturystycznych oraz małych i średnich przedsiębiorstw,</p> <p>Działanie 4 – Wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej w tym nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych</p> <p>Działanie 5 - wspieranie prowadzenia postępowań w zakresie scalania i wymiany gruntów</p>
2. Rozwój przedsiębiorczości i instytucji otoczenia biznesu	<p>Działanie 1 – Promocja wolnych terenów inwestycyjnych</p> <p>Działanie 2 – Utworzenie Centrum Wspierania Biznesu - konsultacje i doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw</p> <p>Działanie 3 – Wspieranie instytucji zrzeszających przedsiębiorców oraz utworzenie jednej organizacji do kontaktów z samorządami (Powiatowa Rada Gospodarcza)</p> <p>Działanie 4 – Wspieranie zewnętrznych i lokalnych przedsiębiorców podejmujących się realizacji nowych</p>

	<p>inwestycji i tworzenia nowych miejsc pracy</p> <p>Działanie 5 – Wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorców (msp)</p> <p>Działanie 6 – Wspieranie rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu</p>
3.Rozwój instytucji rynku pracy i aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu	<p>Działanie 1 – Zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców powiatu, zwłaszcza z obszarów wiejskich poprzez rozwój produkcji nieruchomości i usług</p> <p>Działanie 2 – Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy i oczekiwań społecznych</p> <p>Działanie 3 – Tworzenie warunków do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych</p> <p>Działanie 4 – Wspieranie współdziałania Powiatowego Urzędu Pracy z agencjami zatrudnienia, instytucjami szkoleniowymi, instytucjami dialogu społecznego oraz instytucjami partnerstwa lokalnego</p> <p>Działanie 5 - Wykorzystanie nowoczesnych instrumentów rynku pracy w celu ograniczeniu bezrobocia na terenie powiatu</p> <p>Działanie 6 – Promocja zatrudnienia poprzez szerokie wykorzystanie środków przekazanych na aktywne formy zwalczania bezrobocia i różnego rodzaju programy celowe</p>
4.Wykorzystanie lokalnych alternatywnych źródeł energii	<p>Działanie 1 – wykorzystanie energii słonecznej, biomasy, energii geotermalnej, energii wodnej itp.</p>
5.Ochrona gleby, wód i powietrza	<p>Działanie 1 – zintensyfikowana gospodarka odpadami komunalnymi, ekonomiczna gospodarka wodą, ochrona powietrza (segregacja, kompostowanie, spalanie odpadów komunalnych, przydomowe oczyszczalnie ścieków, gazowanie gnojowicy i ścieków poubojowych, retencja wód opadowych, gaz i alkohol do napędzania pojazdów i ogrzewania, a także energia geotermalna)</p>

CEL STRATEGICZNY NR 2

Poprawa warunków do inwestowania i rozwoju turystyki

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną powiatu	<p>Działanie 1 – budowa, przebudowa i remonty dróg powiatowych z uwzględnieniem obiektów inżynierskich i instalacji urządzeń zwiększających bezpieczeństwo użytkowników dróg</p> <p>Działanie 2 – współdziałanie z zarządcami dróg innych kategorii w zakresie rozwiązywania problemów komunikacyjnych na terenie powiatu</p> <p>Działanie 3 – wspieranie modernizacji i rozbudowy technicznej infrastruktury sieciowej</p> <p>Działanie 4 – koordynacja działań związanych z poprawą funkcjonowania infrastruktury technicznej</p> <p>Działanie 5 – wspieranie projektu wykorzystania istniejącego lotniska wojskowego na potrzeby lotnictwa towarowego</p> <p>Działanie 6 - wspieranie działań zmierzających do uzyskania alternatywnych źródeł energii</p>
2. Rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność turystyczną powiatu	<p>Działanie 1 – współdziałanie przy budowie ścieżek rowerowych w miastach i na terenach wiejskich</p> <p>Działanie 2 - oznakowanie szlaków turystycznych</p> <p>Działanie 3 – wspieranie rozwoju noclegowej bazy turystycznej</p> <p>Działanie 4 – współpraca przy eksponowaniu oferty turystycznej powiatu</p> <p>Działanie 5 – wspieranie przekształcania małych tradycyjnych gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne</p> <p>Działanie 6 – poprawa bazy stanowiącej podstawę funkcjonowania lokalnych muzeów i izb gromadzących zbiory.</p>
3. Promocja oraz rozwój współpracy międzynarodowej powiatu	<p>Działanie 1 – opracowanie folderu i informatora turystycznego</p> <p>Działanie 2 – nawiązanie współpracy z miastami lub regionami które współpracują z miastami i gminami z terenu powiatu w celu pozyskiwania inwestorów zagranicznych</p> <p>Działanie 3 - wspieranie udziału przedsiębiorstw i instytucji z</p>

	terenu powiatu na różnych targach i wystawach promocyjnych Działanie 4 – organizacja regionalnych imprez kulturalnych, sportowych lub turystycznych
4.Optymalizacja zarządzania w powiecie	Działanie 1 – tworzenie warunków dla upowszechniania i zwiększenia dostępu do e-usług Działanie 2 – stworzenie i wdrożenie procedur poprawiających jakość funkcjonowania administracji oraz standard obsługi mieszkańców Działanie 3 – stałe podnoszenie kwalifikacji przez zatrudnionych pracowników Działanie 4 – współpraca z gminami i organizacjami pozarządowymi w zakresie realizowanych zadań Działanie 5 – wspieranie powstawania związków i porozumień międzygminnych w celu realizowania zadań

CEL STRATEGICZNY NR 3

Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego w powiecie

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1.Podniesienie poziomu kształcenia i wiedzy mieszkańców powiatu	Działanie 1 – budowa i modernizacja bazy w szkołach ponadpodstawowych i specjalnych Działanie 2 – budowa i modernizacja sal gimnastycznych oraz boisk sportowych Działanie 3 – wyposażenie szkół i placówek w nowoczesne pracownie przedmiotowe, pomoce dydaktyczne oraz pracowni internetowych z dostępem do szerokopasmowego internetu Działanie 4 – zapewnienie uczestnictwa w nowoczesnym systemie doradztwa i doskonalenia zawodowego nauczycieli Działanie 5 – poszerzenie oferty edukacyjnej poprzez wprowadzenie: - nauki dodatkowych języków obcych - systemu wyrównywania szans edukacyjnych dla uczniów z terenów wiejskich i z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi - szerokiej oferty w zakresie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań

	<p>Działanie 6 – dostosowanie kierunków kształcenia w szkołach do potrzeb rynku pracy</p> <p>Działanie 7 - wspieranie szkolnictwa dla osób dorosłych - szkolnictwo ustawiczne</p> <p>Działanie 8 – rozwój systemu stypendialnego dla młodzieży zdolnej oraz pochodzącej z niezamożnych rodzin</p> <p>Działanie 9 – wspieranie współpracy międzynarodowej szkół z terenu powiatu</p> <p>Działanie 10 – współpraca ze szkołami wyższymi zwłaszcza publicznymi na rzecz stworzenia możliwości studiowania na terenie powiatu.</p>
2. Rozwój kultury, sportu i aktywności społecznej mieszkańców	<p>Działanie 1 – budowa hal widowiskowo-sportowych</p> <p>Działanie 2 – działanie na rzecz remontów obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków</p> <p>Działanie 3 – współpraca przy tworzeniu nowych instytucji kultury tj. muzeów, izb pamięci, centrów kultury</p> <p>Działanie 4 – rozwój masowych imprez kulturalnych i sportowych</p> <p>Działanie 5 – wspieranie istniejących i zakładanych zespołów artystycznych (muzycznych, ludowych itp.)</p> <p>Działanie 6 – organizowanie ponadlokalnych imprez sportowych i kulturalnych o charakterze przeglądów, konkursów, festiwali itp.</p> <p>Działanie 7 – wspieranie powstawania i rozwoju organizacji pozarządowych</p>

CEL STRATEGICZNY NR 4

Zwiększanie poziomu integracji społecznej oraz bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w powiecie

CELE OPERACYJNE	DZIAŁANIA
1. Poprawa stanu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu	<p>Działanie 1 – rozbudowa i modernizacja obiektów szpitala powiatowego i budynku przychodni w celu osiągnięcia wymaganych standardów</p> <p>Działanie 2 – wyposażenie szpitala i poradni specjalistycznych w nowoczesny sprzęt dla diagnozowania i</p>

	<p>leczenia pacjentów</p> <p>Działanie 3 - rozwój istniejącego ratownictwa przedszpitalnego i szpitalnego w zakresie doposażenia w wysokiej jakości sprzęt, aparaturę i środki transportu</p> <p>Działanie 4 – budowa lądowiska dla helikopterów</p> <p>Działanie 5 – wspieranie realizacji zadań w zakresie zapobiegania chorobom oraz wdrażania innych programów zdrowotnych oraz promujących zdrowie</p> <p>Działanie 6 – dostosowanie struktury opieki zdrowotnej w powiecie do aktualnych potrzeb społecznych</p> <p>Działanie 7 – wspieranie podnoszenia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przez zatrudniony personel medyczny</p>
<p>2. Ograniczenie zjawisk wykluczania społecznego</p>	<p>Działanie 1 – dostosowanie istniejących placówek opieki społecznej do wymaganych standardów</p> <p>Działanie 2 – rozbudowa i modernizacja istniejących domów pomocy społecznej i placówek społeczno-wychowawczych</p> <p>Działanie 3 – rozwój form poradnictwa w sprawach opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>Działanie 4 – likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych (w tym barier architektonicznych)</p> <p>Działanie 5 – tworzenie warunków dla poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej, rehabilitacji oraz integracji społecznej</p>
<p>3. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego w powiecie</p>	<p>Działanie 1 – organizacja i wyposażenie Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego</p> <p>Działanie 2 – doposażenie w pojazdy, sprzęt i wyposażenie KP PSP</p> <p>Działanie 3 – wspieranie współpracy KP PSP z jednostkami OSP z terenu powiatu</p> <p>Działanie 4 – współpraca samorządów z terenu powiatu z KP Policji w zakresie wyposażenia policji w nowoczesny sprzęt i środki transportowe</p> <p>Działanie 5 – organizowanie konkursów i innych imprez podnoszących stan wiedzy i umiejętności w zakresie bezpiecznych zachowań u dzieci i młodzieży</p>

10. WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU POWIATU

W celu skutecznej realizacji strategii konieczne jest opracowanie systemu jednolitego monitorowania. Poniższa lista wskaźników będzie służyła bieżącemu monitorowaniu postępu w realizacji poszczególnych celów zadań. Ponadto w oparciu o te wskaźniki łatwiejsze będzie prognozowanie ewentualnych zmian warunków jej realizacji, bieżące dokonywanie poprawek oraz podejmowanie działań zabezpieczających i naprawczych.

Na potrzeby monitorowania strategii w odniesieniu do danych statystycznych przyjmuje się dane z 2020 r. Dla działań trudnych do skwantyfikowania należy oprzeć się na danych własnych i pozyskanych z różnych dostępnych źródeł.

Lista wskaźników jest otwarta i w dalszych latach może być modyfikowana i uzupełniana. Dla poszczególnych celów strategicznych proponuje się następujące wskaźniki:

Cel strategiczny Nr 1

Zwiększanie efektywności lokalnej gospodarki

- 1) Liczba grup producenckich
- 2) Liczba gospodarstw specjalistycznych
- 3) Powierzchnia gospodarstw specjalistycznych (w tym produkujących żywność ekologiczną)
- 4) Liczba małych i średnich przedsiębiorstw powstałych na terenach wiejskich
- 5) Liczba gospodarstw agroturystycznych
- 6) Liczba gospodarstw wiejskich (domowych i rolnych) podłączonych do gazu sieciowego
- 7) Liczba gospodarstw wiejskich (domowych i rolnych) podłączonych do wody
- 8) Liczba gospodarstw wiejskich (domowych i rolnych) podłączonych do kanalizacji sanitarnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków
- 9) Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- 10) Ilość udzielonych konsultacji i porad dla przedsiębiorców przez Centrum Wspierania Biznesu
- 11) Liczba przedsiębiorców korzystających z oferty Inkubatora Przedsiębiorczości
- 12) Liczba nowych podmiotów gospodarczych
- 13) Liczba utworzonych nowych miejsc pracy
- 14) Stopa bezrobocia
- 15) Liczba nowych podmiotów gospodarczych działających na rzecz biznesu (banków, biur rachunkowych, instytucji ubezpieczeniowych, kancelarii prawnych itp.)
- 16) Liczba bezrobotnych podnoszących kwalifikacje w ramach środków przeznaczonych na aktywne formy zwalczania bezrobocia
- 17) Liczba bezrobotnych w pierwszym przedziale wiekowym tj. do 25 roku życia
- 18) Ilość zorganizowanych imprez promujących zatrudnienie

Cel strategiczny nr 2

Poprawa warunków do inwestowania i rozwoju turystyki

- 1) Długość dróg powiatowych wybudowanych i przebudowanych na terenie powiatu
- 2) Długość pozostałych wybudowanych lub przebudowanych dróg
- 3) Ilość urządzeń drogowych poprawiających bezpieczeństwo użytkowników dróg
- 4) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych
- 5) Długość oznakowanych szlaków rekreacyjno- turystycznych
- 6) Ilość placówek kultury z odnowioną bazą materialną
- 7) Wielkość środków finansowych przeznaczonych w powiecie na promocję
- 8) Ilość wydanych materiałów reklamowych (folderów, informatorów, map, itp.)
- 9) Liczba urzędów i instytucji świadcząca e-usługi
- 10) Liczba spraw załatwianych z wykonaniem podpisu elektronicznego (e-urząd)
- 11) Liczba urzędów i instytucji posiadających certyfikat jakości
- 12) Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu
- 13) Ilość środków finansowych przekazanych do realizacji w drodze konkursów dla organizacji pozarządowych
- 14) Ilość powstałych związków międzygminnych i podpisanych porozumień w celu realizacji zadań publicznych

Cel strategiczny nr 3

Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego w powiecie

- 1) % młodzieży z powiatu mińskiego uczącej się w szkołach ponadpodstawowych na terenie powiatu
- 2) Powierzchnia wybudowanych i zmodernizowanych
  - a) sal gimnastycznych
  - b) boisk sportowych
- 3) Liczba pracowni komputerowych z dostępem do szerokopasmowego internetu
- 4) Liczba nauczycieli korzystających z doskolenia zawodowego
- 5) Liczba uczniów objętych rozszerzoną ofertą edukacyjną
- 6) Liczba kierunków kształcenia zawodowego
- 7) Liczba słuchaczy w ramach szkolnictwa ustawicznego
- 8) Liczba uczniów z terenu powiatu objętych współpracą międzynarodową
- 9) Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych placówek kultury
- 10) Ilość obiektów dziedzictwa narodowego poddanych zabiegom remontowym
- 11) Liczba mieszkańców korzystająca z placówek kultury na terenie powiatu
- 12) Liczba mieszkańców powiatu aktywnych członków:

- a) zespołów artystycznych
  - b) klubów sportowych
- 13) Liczba mieszkańców powiatu biorąca udział w masowych imprezach kulturalnych, sportowych, turystycznych

Cel strategiczny nr 4

Zwiększanie poziomu integracji społecznej oraz bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w powiecie

- 1) Liczba osób objętych różnymi formami pomocy przez powiatowe i gminne jednostki organizacyjne zajmujące się opieką społeczną
- 2) Liczba obiektów użyteczności publicznej przystosowanych lub wybudowanych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych
- 3) Liczba udzielonych porad dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- 4) Ilość miejsc pracy przygotowana dla osób niepełnosprawnych
- 5) Ilość imprez z udziałem osób niepełnosprawnych
- 6) Liczba osób hospitalizowanych na terenie powiatu
- 7) Liczba programów zdrowotnych i promujących zdrowie
- 8) Liczba uczestników programów prozdrowotnych
- 9) Wielkość środków finansowych przeznaczonych na zakupy aparatury i urządzeń medycznych
- 10) Liczba personelu medycznego podnoszącego swoje kwalifikacje
- 11) Liczba zdarzeń wymagająca interwencji PSP z podziałem na:
  - a) pożary
  - b) inne zdarzenia
- 12) Liczba przestępstw popełnionych i wykrytych
- 13) Liczba i ilość uczestników imprez, propagujących bezpieczne zachowania u dzieci i młodzieży.

11. PODSUMOWANIE

Strategia Rozwoju Powiatu Mińskiego to dokument ponadkadencyjny, pozwalający na programowanie rozwoju i stanowiący główne narzędzie polityki lokalnych władz. Określa on strategiczne zamierzenia i wymaga stałej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Nie ma on zatem charakteru zamkniętego. Założenia w nim zapisane można uzupełniać i korygować, w zależności od zmian realiów działania. Z postulatami zmian zapisów Strategii występować mogą władze Powiatu, jego mieszkańcy, przedstawiciele lokalnych samorządów, kierownicy jednostek organizacyjnych Powiatu, organizacje pozarządowe, instytucje, podmioty gospodarcze.

Wskazana jest systematyczna ocena realizacji przyjętych zamierzeń. Wydaje się, że należy dokonywać corocznej oceny realizacji strategii.

Realizacja postanowień strategii będzie wymagała nakładów finansowych. Źródłami ich finansowania będą: budżet Powiatu, dotacje zewnętrzne oraz środki pozyskane z funduszy unijnych. Ponadto realizacja celów Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego będzie uzależniona od szeregu czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Wśród najważniejszych z nich wymienić można:

- uproszczenie procedur postępowania urzędowego,
- informowanie mieszkańców, podmiotów gospodarczych i organizacji pozarządowych o przedsięwzięciach zapisanych w strategii,
- inicjowanie i koordynowanie współpracy władz powiatu z samorządami gminnymi i powiatami ościennymi, podmiotami gospodarczymi, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną,
- rozwój współpracy regionalnej i międzynarodowej powiatu,
- pozyskiwanie środków finansowych z organizacji, instytucji i funduszy krajowych oraz międzynarodowych.

Jeśli wymienione powyżej warunki zostaną spełnione, niewątpliwie realny kształt przybierze, określona w niniejszym dokumencie, wizja lepszej przyszłości mieszkańców Powiatu Mińskiego. Należy stwierdzić, iż stanowi ona realną perspektywę lepszego, pod każdym względem, życia w warunkach cywilizacyjnych - zbliżonych do tych, jakie mają zapewnione obywatele państw Unii Europejskiej.

Starosta
Antoni Jan Taraszyński

Formularz zgłaszania uwag do projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 - 2030

Podmiot/ osoba zgłaszająca	
Nr strony / dotychczasowy zapis	Treść komentarza lub uwagi/proponowany zapis

Wypełniony formularz można przesyłać e -mailem na adres: rada@powiatminski.pl

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich dobrowolnie podanych danych osobowych dla potrzeb niezbędnych do przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Powiatu Mińskiego na lata 2021 – 2030 zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1871).

.....
Podpis

Staszyszka

Andrzej Jan Tarczyński